

EUROBAROMETR 64

OPINIA PUBLICZNA W UNII EUROPEJSKIEJ

JESIEŃ 2005

RAPORT KRAJOWY

POLSKA

Raport został zamówiony i koordynowany przez Dyрекcję Generalną Prasy i Komunikacji.

Dokument opracowała Joanna Bogusławska-Kania dla Reprezentacji Komisji Europejskiej w Polsce.

Niniejszy raport nie reprezentuje punktu widzenia Komisji Europejskiej.

Interpretacje i opinie przedstawione w raporcie są wyłącznie opiniami autorki.

WSTĘP	3
STRESZCZENIE	4
1. DOŚWIADCZENIE ŻYCIA W POLSCE - KRAJU CZŁONKOWSKIM UNII EUROPEJSKIEJ	11
1.1 Zadowanie z obecnej oraz oczekiwania wobec przyszłej sytuacji życiowej	11
1.2 Zaufanie do instytucji krajowych	15
1.3 Dwa najważniejsze problemy stojące obecnie przed Polską	18
1.4. Dwa najważniejsze cele stojące przed Polską w nadchodzących latach	20
2. POLAK W UNII EUROPEJSKIEJ	22
2.1 Polska versus europejska tożsamość	22
2.2 Czy tożsamość Polaków ulegnie zmianie w najbliższym czasie?	22
2.3. Czy mój głos liczy się w Unii Europejskiej?	22
2.4. Odczucia dotyczące zaangażowania jednostki w sprawy europejskie	23
2.5. Opinie na temat poziomu, na którym powinny być podejmowane decyzje w Unii Europejskiej	24
3. CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ	27
3.1. Opinia na temat członkostwa Polski w Unii Europejskiej	27
3.2. Korzyści płynące z członkostwa	29
3.3. Wizerunek Unii Europejskiej	31
4. ZNAJOMOŚĆ ORAZ ZAUFANIE DO INSTYTUCJI UNIJNYCH	33
4.1. Stopień znajomości instytucji unijnych	33
4.2. Zaufanie do Komisji Europejskiej	34
4.3. Zaufanie do Parlamentu Europejskiego	35
5. WIEDZA NA TEMAT UNII EUROPEJSKIEJ	37
5.1. Znajomość zasad działania Unii Europejskiej	37
5.2. Postrzegany poziom wiedzy na temat Unii Europejskiej	38
5.3. Rzeczywisty poziom wiedzy na temat Unii	38
6. KIERUNKI ROZWOJU UNII EUROPEJSKIEJ	40
6.1 Poparcie dla unii politycznej	40
6.2 Poparcie dla Konstytucji Europejskiej	41
7.ROZSZERZENIE	43
7.1 Poparcie dla dalszego rozszerzania Unii Europejskiej	43
7.2 Opinia na temat przyjęcia do Unii określonych państw	44
WNIOSKI	47
OPIS PRÓBY	49
KWESTIONARIUSZ	52

WSTĘP

Eurobarometr 64 jest kolejną edycją publikowanych co sześć miesięcy (wiosna/jesień) na zlecenie Komisji Europejskiej raportów zawierających analizę opinii obywateli państw członkowskich oraz wybranych krajów spoza Wspólnoty na temat funkcjonowania Unii Europejskiej.

Badanie dla celów obecnej edycji zostało przeprowadzone pomiędzy 11 października a 15 listopada 2005r. w dwudziestu pięciu państwach członkowskich, czterech krajach kandydujących (Bułgarii, Chorwacji, Rumunii, Turcji) oraz na terenie Cypru północnego.

Niniejszy raport stanowi wersję krajową 64. edycji Eurobarometru. Poświęcony jest w głównej mierze analizie opinii mieszkańców Polski na temat jakości ich życia oraz wielu ważnych aspektów funkcjonowania Unii Europejskiej.

W opracowaniu tym znaleźć można między innymi odpowiedź na pytanie w jakim stopniu Polacy są zadowoleni ze swojego życia oraz jak postrzegają swą przyszłość. Czy darzą zaufaniem instytucje krajowe i unijne? Jakie są ich zdaniem najważniejsze problemy i cele, które stoją dziś przed Polską?

Dalsza część raportu informuje jak Polacy postrzegają rolę jednostki w Unii Europejskiej. Czy zainteresowani są angażowaniem się w działania Wspólnoty oraz czy mają poczucie, że ich głos liczy się w Unii. Wiele miejsca poświęcono ponadto analizie opinii Polaków na temat członkostwa ich kraju w Unii Europejskiej. Znajdujemy tu m.in. odpowiedź na pytanie czy kraj, zdaniem Polaków, skorzystał z członkostwa.

Badaniu poddany został również stopień wiedzy mieszkańców Polski na temat instytucji unijnych oraz ogólnych zasad funkcjonowania Wspólnoty. Opracowanie zamykają dwa ważne rozdziały prezentujące opinię Polaków na temat dalszych losów Konstytucji Europejskiej oraz perspektywy powiększenia Unii o nowe kraje.

Celem opracowania jest przedstawienie trendów, które charakteryzują odczucia i poglądy mieszkańców Polski na temat Wspólnoty Europejskiej. Eurobarometr 64 jest trzecią z kolei edycją, do której badanie zostało przeprowadzone po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Dzięki temu możliwe jest wskazanie pierwszych oznak kształtujących się trendów. Ważnym elementem raportu jest też analiza opinii Polaków na tle innych mieszkańców państw członkowskich Unii Europejskiej. Jest to możliwe dzięki temu, iż we wszystkich krajach badanie zostało przeprowadzone przy pomocy tych samych pytań.

Kilka ostatnich miesięcy poprzedzających publikację 64 edycji Eurobarometru było dość trudnym okresem dla Unii Europejskiej. Zdecydowały o tym w głównej mierze dwa wydarzenia: proces ratyfikacji Konstytucji Europejskiej, który w wyniku niepowodzeń został czasowo przerwany oraz trudne negocjacje na temat perspektywy finansowej na lata 2007-2013. W Polsce czas ten zdominowała natomiast intensywna wyborcza kampania parlamentarna oraz prezydencka. Wyniki Eurobarometru 64 pokazują w jaki sposób wydarzenia te wpłynęły na opinie Polaków oraz innych mieszkańców Wspólnoty na temat ich życia oraz funkcjonowania Unii.

STRESZCZENIE

ROZDZIAŁ I

-Stopniowo wzrasta zadowolenie Polaków z sytuacji życiowej-

W ciągu ostatnich dwóch lat nastąpił stopniowy wzrost odsetka Polaków, którzy przyznają, że są zadowoleni z życia. Różnica ta sięga 7 punktów procentowych (63% w stosunku do 70%). Wyniki badań wskazują, że satysfakcja z sytuacji życiowej nie zależy od miejsca zamieszkania czy płci, a w większym stopniu od wykonywanego zawodu, wieku i wykształcenia. W innych państwach Unii poziom satysfakcji z warunków życia sięga 82%. Warto zauważyć, że w „starych” krajach członkowskich średnia ta wynosi 82%, w „nowych” zaś 69%. Do najbardziej zadowolonych należą Duńczycy i Szwedzi (96%). Największe grono osób narzekających na warunki życia występuje natomiast na Węgrzech i Litwie (44% i 41%).

-Polacy nie oczekują zmiany swej sytuacji w nadchodzącym roku-

Przeważająca liczba Polaków (47%) oczekuje, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy ich sytuacja nie ulegnie zmianie. Pozostali spodziewają się poprawy (34%) lub pogorszenia (13%) warunków życia. Warto zauważyć, że w poszczególnych grupach zawodowych najwięcej optymistów jest wśród studentów (54%) oraz osób bezrobotnych (46%). Oczekiwania Polaków względem przyszłego roku są zbliżone do średniej dla całej UE. Nieco więcej niż jedna trzecia mieszkańców Wspólnoty (35%) spodziewa się, że nadchodzące 12 miesięcy przyniesie poprawę ich sytuacji. Najbardziej optymistyczni są Brytyjczycy (49%), najmniej Portugalczycy i Niemcy (po 21%). Niemal połowa mieszkańców Unii (49%) jest zdania, że ich życie nie zmieni się, a 13% twierdzi, że ulegnie pogorszeniu. Najbardziej negatywnie nastawieni są Portugalczycy (36%) i Grecy (25%).

-Spada liczba Polaków, którzy obawiają się pogorszenia swojej sytuacji za 5 lat-

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat stopniowo wzrastał odsetek Polaków, którzy są przekonani, że ich sytuacja poprawi się w ciągu nadchodzących pięciu lat. Różnica ta sięga niemal dziesięciu punktów procentowych (33% w stosunku do 42%). Jednocześnie obniżał się odsetek respondentów, którzy zapytani o przyszłość twierdzili, że ulegnie ona pogorszeniu (23% wiosną 2004 r. i 13% jesienią 2005 r.). W przypadku Unii jako całości, oczekiwania mieszkańców w ciągu ostatnich dwóch lat nie uległy znacznym zmianom (wahania sięgają ok. 2 punktów procentowych). Zarówno w przypadku osób oczekujących poprawy swojej sytuacji za pięć lat, jak i pogorszenia.

-Mimo wzrostu, zaufanie do głównych instytucji krajowych pozostaje w Polsce na najniższym poziomie w skali Unii-

W ostatnim czasie wzrósł poziom zaufania Polaków do najważniejszych krajowych instytucji, takich jak rząd, parlament i partie polityczne. Największy wzrost wystąpił w przypadku parlamentu (4 punkty procentowe) i wynosi obecnie 12% (najniższy poziom w całej Unii). Podobny rezultat osiągnął rząd (z 11% do 14%). Również o 2 punkty procentowe wzrosło zaufanie Polaków do partii politycznych (7%). Poza wzrostem zaufania do instytucji krajowych, istotnie zwiększyła się również liczba osób, które nie potrafią jednoznacznie określić swojego stanowiska w tej sprawie. Oprócz sądownictwa w każdym z omawianych przypadków poziom osób niezdecydowanych wzrósł od 5 do 10 punktów procentowych. **W innych państwach Unii parlamentowi ufa niemal trzykrotnie większa liczba mieszkańców (35%) niż w Polsce.** Najwięcej, bo aż

74% w Danii. Rząd darzy zaufaniem niemal co trzeci obywatel Wspólnoty (31%). Najwyższe zaufanie do tej instytucji występuje w Luksemburgu (70%). Najmniejsze w Polsce. Do partii politycznych ma zaufanie prawie co piąty obywatel Unii (17%). Najwyższy odsetek występuje w tym przypadku w Danii (35%), najniższy natomiast na Słowacji i w Polsce (po 7%).

Spośród innych instytucji działających w Polsce, największym zaufaniem cieszy się wojsko (67%). Najmniejszym natomiast duże firmy (23%).

-Polacy w większości uważają, że brak miejsc pracy jest najważniejszym problemem do rozwiązania-

Polacy poproszeni o wskazanie dwóch najważniejszych problemów stojących przed krajem, najczęściej wskazywali bezrobocie (71%) oraz system ochrony zdrowia (35%). Brak miejsc pracy od dawna utrzymuje się na pierwszym miejscu w skali ważnych problemów do rozwiązania. Jesienią 2004 r., 74% Polaków uznało zjawisko to za najważniejszy problem. Pozostali mieszkańcy UE, podobnie jak Polacy, także wskazują na bezrobocie jako pierwszorzędny problem (44%). W drugiej kolejności wymieniają natomiast ogólną sytuację gospodarczą (26%). Znaczna różnica w ocenie zarysowuje się pomiędzy „nowymi” i „starymi” państwami. **Bezrobocie znacznie częściej niż w „piętnastce” (42%), stawiane jest na pierwszym miejscu w dziesięciu „nowych” krajach członkowskich (57%).**

-Utrzymanie porządku w kraju priorytetowym celem dla mieszkańców Polski i innych państw Unii-

Polacy zapytani o to, jaki jest najważniejszy cel do zrealizowania w nadchodzących latach najczęściej w pierwszej kolejności wymieniali utrzymanie porządku w kraju (38%). Poproszeni o wskazanie drugiego w kolejności zadania najchętniej wskazywali walkę przeciw wzrastającym cenom (36%). Mieszkańcy innych państw Unii podzielają zdanie Polaków.

ROZDZIAŁ II

-Jedna trzecia Polaków deklaruje, że nigdy nie postrzega swojej tożsamości jako jednocześnie polskiej i europejskiej-

Jedna trzecia Polaków określa swoją tożsamość jako zdecydowanie Polską. Niemal połowa (46%) przyznaje, że tylko czasami, myśli o sobie jako Polaku/Polce i Europejczyku/Europejce. Jedna piąta przyznaje, że często zdarza im się mieć takie poczucie. W pozostałych krajach Unii większy niż w Polsce jest odsetek osób, które nigdy nie myślą o sobie jako o Europejczyku/Europejce (42%), a niższy tych, którzy robią to często (17%).

Zapytani o przyszłość, Polacy w większości (53%) przyznają, że widzą się zarówno jako Polkę/Polaka, jak i Europejkę/Europejczyka. **Wysoki odsetek, sięgający 40%, twierdzi, że ich tożsamość będzie miała w przyszłości jedynie narodowy charakter.** Zaledwie 5% respondentów przyznaje, że w przyszłości czuć się będą w pierwszej kolejności Europejczykami a w drugiej Polakami. Podobne odczucia mają inni mieszkańcy Unii.

-Polacy w większości uważają, że ich głos nie liczy się w Unii Europejskiej-

Większość Polaków (57%) nie zgadza się z twierdzeniem, że ich głos liczy się w Unii Europejskiej. Ponad jedna trzecia (35%) jest przeciwnego zdania. Podobne dane uzyskano w innych krajach Unii, gdzie niemal dwie trzecie respondentów (59%) twierdzi, że ich głos nie ma znaczenia. Jedna trzecia mieszkańców Wspólnoty ma natomiast poczucie, że ich zdanie się liczy. Najwyższy odsetek osób przekonanych o wadze swego głosu jest w Holandii (58%) i Luksemburgu (54%). Najniższy natomiast na Łotwie i w Republice Czeskiej (po 17%) oraz w Estonii (18%).

-Większość Polaków deklaruje brak chęci większego zaangażowania w działania Unii Europejskiej-

Większość Polaków (75%) nie czuje się bardzo zaangażowana w sprawy europejskie. Ponad połowa (52%) deklaruje jednocześnie brak chęci większego udziału w działaniach Wspólnoty. Tymczasem znaczna większość mieszkańców Polski uważa jednocześnie, że instytucje europejskie powinny podejmować więcej wysiłków by głębiej angażować obywateli w sprawy europejskie. Podobne oczekiwania Polacy mają w stosunku do władz centralnych (84%) i lokalnych (83%). Zbliżone wyniki wystąpiły w innych krajach Unii, gdzie niemal połowa mieszkańców nie wyraża zainteresowania większym udziałem w działaniach Wspólnoty, mimo iż, 72% przyznaje, że obecnie nie jest zbyt zaangażowana w sprawy europejskie. Do najbardziej zaangażowanych należą Węgrzy (51%) oraz Szwedzi (45%). Do najmniej natomiast Słowacy (11%) i Brytyjczycy (13%).

-Polacy uważają, że decyzje w odniesieniu do większości dziedzin powinny być podejmowane wspólnie w ramach Unii Europejskiej-

Większość Polaków uważa, że decyzje dotyczące takich dziedzin jak system podatkowy (69%), system szkolnictwa (62%), emerytury i renty (66%) oraz opieka społeczna i zdrowotna (61%) powinny być podejmowane przez rząd Polski. Pozostałe dziedziny (w sumie jedenaście), m.in. zwalczanie przestępczości, zwalczanie, terroryzmu, obronność i polityka zagraniczna, imigracja, zdaniem większości, powinny pozostawać w gestii Unii Europejskiej. Mieszkańcy innych państw Wspólnoty, podobnie jak Polacy, uważają, że decyzje w sprawie większości dziedzin podejmowane powinny być na szczeblu wspólnotowym.

ROZDZIAŁ III

-Większość Polaków twierdzi, że członkostwo kraju w Unii to „dobra rzecz”-

Większość Polaków (54%) uważa, że członkostwo kraju w Unii Europejskiej jest „czymś dobrym”. Jedynie 8% jest przeciwnego zdania, a 34% twierdzi, że nie jest „ani złą, ani dobrą rzeczą”.

Śledząc dynamikę zmian odczuć Polaków wobec członkostwa można zauważyć, że **począwszy od wiosny 2004 r., kiedy to zanotowano najniższy poziom pozytywnej oceny (42%), następuje stopniowy wzrost odsetka osób, które oceniają przynależność Polski do Unii jako „dobrą rzecz”.**

W innych krajach Unii połowa społeczeństwa (50%) ocenia członkostwo jako „dobrą rzecz”. Najwięcej w Luksemburgu (82%), najmniej w Austrii (32%). Wiosną 2005 r. średnia dla Unii była o 4 punkty procentowe wyższa. Jest to kontynuacja tendencji spadkowej. Jesienią 2004r. 56% mieszkańców Unii pozytywnie oceniało członkostwo.

Jednocześnie zaobserwować można wzrost odsetka osób, które twierdzą, że członkostwo to „zła rzecz”. Wiosną 2005 r. wynosił on 15%, jesienią 2004 r. 13%, a dziś 16%. Niewielka różnica w poziomie zadowolenia z członkostwa występuje pomiędzy „nowymi” i „starymi” państwami Unii (49% wobec 50%). Zauważyć przy tym należy, że w nowych państwach członkowskich w porównaniu z wiosną 2005 r.. nastąpił spadek (o 6 punktów procentowych) liczby osób, które są zadowolone z przynależności ich kraju do Unii. Jednocześnie jednak, w państwach, które 1 maja 2004r. przystąpiły do Wspólnoty, mniej jest niż w „starych” krajach (10% wobec 17%) osób, które postrzegają członkostwo jako „złą rzecz”.

-Polacy uważają, że kraj odniósł korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej-

Podobnie jak wiosną 2005 r., większość Polaków (63%) uważa, że kraj odniósł korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej. Gdy weźmiemy pod uwagę badania z jesieni 2004r., widać wyraźnie, że odsetek osób podzielających to zdanie wzrósł w przeciągu ostatniego roku o 8 punktów procentowych. Jednocześnie nastąpił spadek liczby osób będących przeciwnego zdania (z 30% do 24%).

W skali całej Unii odsetek osób przekonanych, że ich kraj odniósł korzyści wynosi 52% (najwyższy wynik zanotowano w Irlandii – 86%, najniższy – w Szwecji (32%)). Przeciwnego zdania jest 36% mieszkańców Wspólnoty. W porównaniu do wiosny 2005 r. nastąpił spadek odsetka osób pozytywnie oceniających skutki członkostwa (z 55% do 52%). Zmiana ta w większej mierze dotyczy „starych” krajów członkowskich, w których różnica sięga 3 punktów procentowych (spadek z 54% do 51%), niż „nowych” (spadek z 59% do 58%). O 3 punkty wzrósł także odsetek osób, które uważają, że ich kraj nie skorzystał z przynależności do Unii.

-Mniej niż pół roku temu jest dziś Polaków w oczach których Unia ma pozytywny wizerunek-

Nieco mniej niż wiosną 2005 r. jest dziś Polaków w oczach których Unia ma pozytywny wizerunek (spadek z 51% do 49%). Na takim samym poziomie utrzymuje się natomiast odsetek osób, które myśląc o Wspólnocie mają negatywne skojarzenia (12%).

W innych państwach Unii odsetek osób, które pozytywnie postrzegają Wspólnotę wynosi 44%. Najwyższy wynik zanotowano w Irlandii (69%), najniższy natomiast w Austrii (24%). W oczach 20% respondentów ma ona negatywny wizerunek. Najgorzej nastawieni są Szwedzi 38% i Austriacy 36%. Jedna trzecia respondentów (34%) deklaruje natomiast neutralny stosunek do Wspólnoty.

ROZDZIAŁ IV

-Polacy deklarują, że znają Komisję i Parlament Europejski-

Większość Polaków (83%) deklaruje, że słyszała o Komisji Europejskiej. Do braku jakiegokolwiek wiedzy na temat tej instytucji przyznaje się 16% osób. Jest to wynik dobry, biorąc pod uwagę średnią dla całej Unii (odpowiednio 79% i 19%).

Poziom znajomości Parlamentu Europejskiego wśród Polaków jest nieco wyższy niż Komisji i wynosi odpowiednio 87% (osoby deklarujące, że słyszały o Parlamencie) i 13% (osoby, które nigdy nie słyszały o tej instytucji). Średnia dla całej Unii sięga natomiast odpowiednio 89% i 10%.

-Spadł odsetek Polaków, którzy deklarują zaufanie do Komisji Europejskiej-

Niemal połowa Polaków (46%) przyznaje, że ufa Komisji Europejskiej. Brak zaufania do tej instytucji deklaruje co piąty mieszkaniec Polski (22%). Aż co trzeci przyznaje, że nie ma zdania na ten temat (32%). Wiosną 2005 r., odsetek osób darzących zaufaniem Komisję był wyższy o 3 punkty procentowe i wynosił 49%. Wysoki był także procent osób niezdecydowanych (30%). W innych krajach Unii zaufanie do Komisji sięga 46% (taki sam poziom, jak wiosną 2005 r.). Najniższe występuje w Wielkiej Brytanii (26%), najwyższe natomiast w Portugalii (65%).

-Spadł poziom zaufania Polaków do Parlamentu Europejskiego-

Polacy ufają Parlamentowi Europejskiemu nieco bardziej niż Komisji (49% w stosunku do 46%). Jednocześnie jednak wyższy jest odsetek osób, które deklarują brak zaufania do tej instytucji (24% w stosunku do 22%). Wiosną 2005 r., poziom zaufania do Parlamentu w Polsce był wyższy o 3 punkty procentowe. Niższy był również odsetek (o 4 punkty procentowe) osób deklarujących brak zaufania do tej instytucji.

W skali całej Unii Parlamentowi Europejskiemu ufa 51%. Największy odsetek w Luksemburgu (68%), najniższy w Wielkiej Brytanii (27%). Odmienne odczucia wobec tej instytucji ma natomiast 34%. Jest to wynik zbliżony do tego, jaki zanotowano wiosną 2005 r. (52% oraz 31%).

ROZDZIAŁ V

-w Polsce zanotowano najwyższy w Unii odsetek osób, które deklarują, że rozumieją jak działa Wspólnota-

Niemal dwie trzecie Polaków (59%) twierdzi, że rozumie jak działa Unia Europejska. Jest to najwyższy wynik spośród wszystkich krajów Unii. Jedna trzecia (34%) przyznaje, że nie ma takiej wiedzy.

W innych państwach Unii odsetek osób, które przyznają, że rozumieją jak działa Wspólnota wynosi (41%). Większość mieszkańców Unii przyznaje, że nie zna zasad jej funkcjonowania (52%). Najmniej zorientowani są Hiszpanie (29% rozumie działanie Unii) oraz Słowacy i Portugalczycy (po 32%).

-Polacy gorzej niż pół roku temu oceniają swój stan wiedzy na temat Unii-

Mieszkańcy Polski gorzej niż wiosną 2005r. oceniają dziś stan swojej wiedzy na temat Unii. W skali od 1 do 10 (jeden oznacza brak, a dziesięć bardzo wysoki poziom wiedzy na temat Unii) 53% Polaków umiejscowiło swój stan wiedzy w pierwszej części skali (od 1 do 4). Podobnie uczynili też inni mieszkańcy Unii (47%). Górną granicę skali (od 6 do 10) wybrało natomiast 30% Polaków. Średnia dla całej Wspólnoty wynosi w tym przypadku 24%. Wartość pośrodku skali (5), oznaczającą średni poziom wiedzy, wybrało mniej mieszkańców UE niż pół roku temu (19%, 21% wiosną 2005 r.). W przypadku Polski odsetek ten wyniósł 16% - o 10 punktów procentowych mniej niż podczas poprzedniego badania (wiosna 2005 r.).

-Spadł poziom rzeczywistej wiedzy Polaków na temat Wspólnoty-

Polacy mają lepszy stan wiedzy na temat Wspólnoty niż wynosi średnia dla Unii (44% wobec 38%). Jednocześnie należy zauważyć, że rzeczywisty poziom wiedzy Polaków jest dziś znacznie niższy niż pół roku temu (spadek o 10 punktów).

ROZDZIAŁ VI

-Polacy popierają rozwój Wspólnoty w kierunku unii politycznej-

Polacy zapytani o opinię na temat rozwoju Europy w kierunku unii politycznej, w większości przypadków (56%), odpowiedzieli, że popierają tę inicjatywę. Sprzeciw wyraziło 22% respondentów. Tyle samo osób nie miało zdania na ten temat.

W pozostałych państwach Unii więcej niż w Polsce jest przeciwników unii politycznej (31%). Odsetek zwolenników jest na podobnym poziomie (55%). Mniej jest natomiast osób niezdecydowanych (14%). Najwyższy odsetek osób popierających rozwój unii politycznej jest na Słowacji 72% i Słowenii (71%), najmniejszy natomiast w Wielkiej Brytanii (30%) i Austrii (35%).

-Polacy w większości popierają Konstytucję Europejską i opowiadają się za tym, by państwa członkowskie Unii kontynuowały proces ratyfikacji tego dokumentu-

Większość Polaków (53%) deklaruje poparcie dla Konstytucji Europejskiej. Przeciwno przyjęciu tego dokumentu jest 21%. Spośród krajów, w których przeprowadzone zostało badanie najwięcej przeciwników Konstytucji jest w Danii (37%) oraz Republice Czeskiej i Finlandii (po 36%). Najwięcej zwolenników występuje natomiast w Belgii (73%) i w Rumunii (68%).

Polacy zapytani o dalsze losy Konstytucji Europejskiej w większości (57%) opowiedzieli się za tym, by państwa członkowskie Unii kontynuowały proces przyjmowania tego dokumentu. Niemal jedna piąta Polaków (17%) jest zdania, że Konstytucja powinna być ponownie negocjowana. Jedna dziesiąta opowiada się za rezygnacją z tego dokumentu (11%), 15% nie ma własnego zdania na ten temat.

ROZDZIAŁ VII

-Coraz mniej Polaków popiera rozszerzenie Unii o nowe państwa-

Większość Polaków (72%) popiera rozszerzenie Unii o kolejne państwa. Przeciwnych tej inicjatywie jest 14% mieszkańców. Taki sam odsetek nie ma zdania na ten temat.

W porównaniu do wiosny 2005 r., odsetek osób popierających rozszerzenie jest dziś w Polsce o 4 punkty procentowe niższy. O dwa punkty wzrosła jednocześnie ilość przeciwników powiększania Unii. Wynik ten jest kontynuacją trendu spadkowego. Jesienią 2004 r., 78% mieszkańców Polski było za kontynuacją tego procesu. W ciągu roku zaobserwowano więc 6 punktowy spadek.

W skali całej Unii odsetek osób popierających przyszłe rozszerzenie jest znacznie niższy niż w Polsce i wynosi 49% (najbardziej przychylni są Grecy i Słoweńcy (74%), najmniej Austriacy (29%)). Podobna różnica występuje w przypadku liczby przeciwników przyjęcia nowych państw. W Polsce jest ich 14% w całej Unii natomiast 39%. Najwięcej w Luksemburgu (63%), najmniej w Polsce (14%).

-Spadło poparcie dla przyjęcia do Unii określonych państw, w tym Ukrainy-

Najwięcej Polaków (81%) popiera przyjęcie do Unii Szwajcarii i Norwegii, następna w kolejności jest Islandia (72%). Najmniej zwolenników ma w Polsce natomiast propozycja powiększenia Unii o Turcję (42%) i Albanię (48%). **W porównaniu z wiosną 2005 r.,**

spadło poparcie dla przyjęcia poszczególnych krajów. Największy spadek wystąpił w przypadku Turcji (12 punktów procentowych) oraz Ukrainy (11 punktów procentowych). Dużo niższy poziom poparcia zanotowano też w przypadku Albanii (8 punktów procentowych).

W innych krajach Unii najwięcej zwolenników w kontekście przystąpienia do Wspólnoty mają kraje należące obecnie do EFTA, czyli Norwegia i Szwajcaria (po 77%) i Islandia (68%). Zdecydowanie mniejszym poparciem cieszą się pozostałe państwa, takie jak Chorwacja i Bułgaria (odpowiednio 51% i 48%). Największy sprzeciw wzbudza natomiast propozycja przyjęcia Turcji. Przeciwno temu projektowi jest 55% mieszkańców Wspólnoty (wzrost o 3 punkty w stosunku do wiosny 2005). Najwięcej w Austrii i na Cyprze (80%).

W przypadku Ukrainy mieszkańcy Wspólnoty podzieleni są na dwie grupy, zwolenników (42%) i przeciwników (43%). Najwięcej zwolenników jest w Grecji (69%), najmniej w Austrii (19%). W porównaniu do wiosny 2005 r., opinie mieszkańców Unii na temat przyjęcia Ukrainy uległy dużym zmianom. O 7 punktów procentowych wzrósł odsetek respondentów przychylnych tej inicjatywie. O 9 punktów spadła natomiast ilość osób przeciwnych przystąpieniu Ukrainy w przyszłości do Unii.

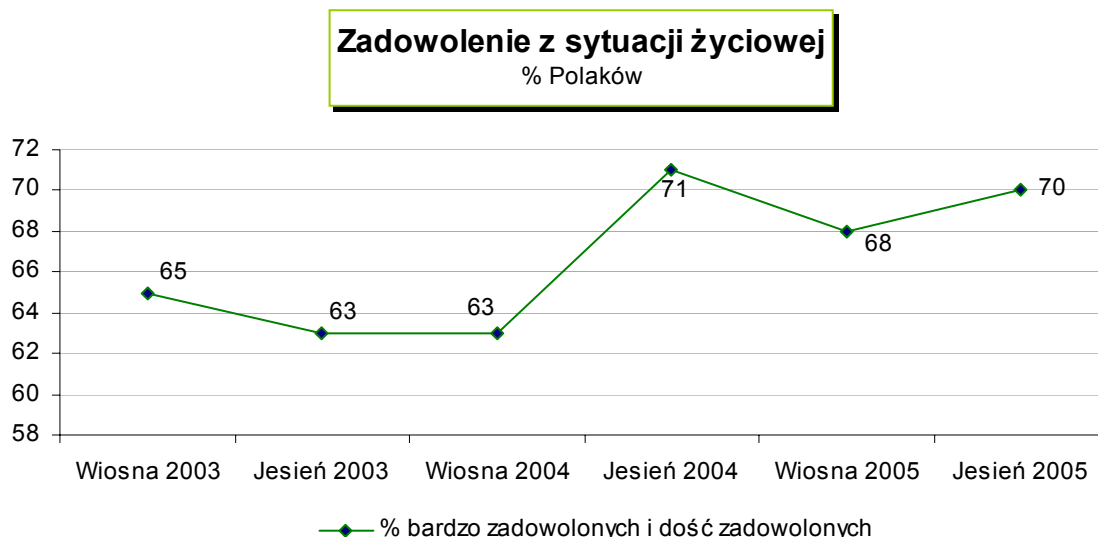
1. DOŚWIADCZENIE ŻYCIA W POLSCE - KRAJU CZŁONKOWSKIM UNII EUROPEJSKIEJ

1.1 Zadowolenie z obecnej oraz oczekiwania wobec przyszłej sytuacji życiowej

a) Opinia na temat obecnej sytuacji życiowej

-Stopniowo wzrasta zadowolenie Polaków z sytuacji życiowej-

Pomiędzy czerwcem a listopadem 2005 r. o dwa punkty procentowe (z 68% do 70%) wzrosła liczba osób zadowolonych ze swojej sytuacji życiowej¹. Rok wcześniej, jesienią 2004 r. poziom respondentów zadowolonych ze standardu życia był niemal taki sam i sięgał 71%. Dwa lata temu, na ponad pół roku przed przystąpieniem Polski do Unii, był znacznie niższy i wynosił 63%. Wyraźnie widać zatem, że z roku na rok opinia Polaków na temat warunków ich życia jest coraz lepsza.

Wśród grup wiekowych najwyższy poziom zadowolenia z sytuacji życiowej utrzymuje się z roku na rok w przypadku osób młodych, w wieku od 15 do 24 lat (87%). Osoby należące do tej kategorii lepiej postrzegają swoją sytuację niż osoby starsze (powyżej 55 roku życia), wśród których poziom zadowolenia sięga 77%.

Wyższy poziom satysfakcji z życia występuje również wśród studentów (90%), w porównaniu do osób z wykształceniem podstawowym (72%).

Biorąc pod uwagę grupy zawodowe, można zauważyć, że najbardziej zadowoleni są menadżerowie (92%), następnie studenci (90%). Na przeciwnym biegunie znajdują się natomiast osoby bezrobotne (55%) oraz emeryci (75%).

¹ Pyt.A3. Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) bardzo zadowolony(a), raczej zadowolony(a), raczej niezadowolony(a) czy zupełnie niezadowolony(a) z życia, jakie Pan(i) prowadzi?

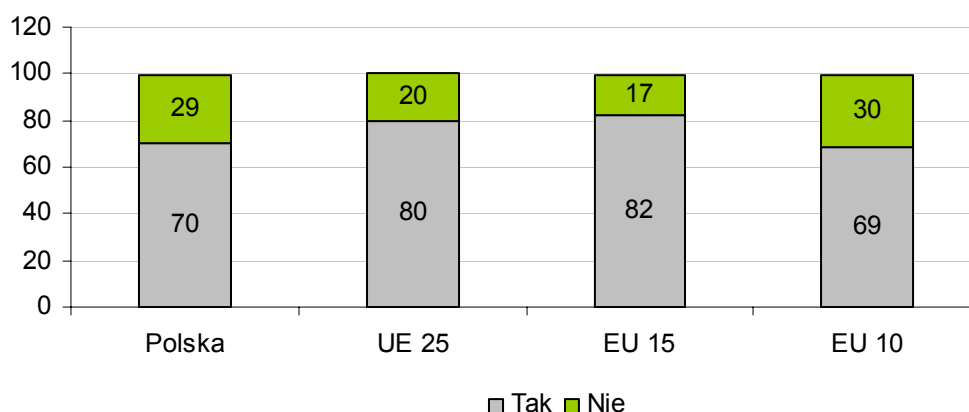
Co ciekawe, poziom zadowolonych z życia jest taki sam w dużych i małych miastach oraz na wsiach i sięga 80%.

Niewielka różnica w ocenie sytuacji życiowej występuje również pomiędzy kobietami i mężczyznami. Zgodnie z wynikami badania, 81% mężczyzn i 79% kobiet deklaruje, że jest zadowolona z życia.

Satysfakcja z sytuacji życiowej nie zależy więc od miejsca zamieszkania czy płci, a w większym stopniu od wykonywanego zawodu, wieku i wykształcenia.

Ponadto wyniki badań wskazują, że poziom zadowolenia z życia jest wyższy wśród osób, które posiadają stabilne zatrudnienie (88%) w porównaniu z tymi, które obawiają się o swą przyszłość zawodową (63%).

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z obecnej sytuacji życiowej?

W skali całej Unii wyższy odsetek zadowolonych z sytuacji życiowej występuje w "starych" państwach członkowskich (średnio 82%). Podobnie jak wiosną 2005 r. przewodzi tu Dania (96%, wzrost o 2 punkty procentowe) i Szwecja (96%). Następne miejsca zajmują Holandia, Finlandia i Luksemburg, gdzie odsetek ten wynosi w każdym przypadku powyżej 90% (odpowiednio 95%, 93%, 92%), czyli kilkanaście punktów procentowych więcej od poziomu średniej dla całej Unii Europejskiej (82%).

Podobnie jak wiosną 2005 r., najwięcej osób niezadowolonych jest natomiast w Bułgarii (70%) i Rumunii (53%, spadek o 2 punkty procentowe), czyli krajach, które przygotowują się do przystąpienia do Unii Europejskiej oraz w nowych państwach członkowskich (średnio 30%). Poziom niezadowolenia na Węgrzech i Litwie wynosi odpowiednio 44% (spadek o 2 punkty procentowe) i 41% (spadek o 3 punkty procentowe) i jest ponad dwukrotnie wyższy niż średnia dla całej UE (20%).

b) Oczekiwania wobec własnej sytuacji życiowej w ciągu nadchodzących 12 miesięcy

-Polacy nie oczekują zmiany swej sytuacji w nadchodzącym roku-

Relatywna większość Polaków (47%) ocenia, że w najbliższych 12 miesiącach ich sytuacja życiowa nie zmieni się. Nieco więcej niż jedna trzecia (34%) przewiduje, że poprawi się, a 13% jest zdania, że ulegnie pogorszeniu.

Gdy przyjrzymy się poszczególnym grupom wiekowym, to zauważymy, że najwięcej optymistów (58%) jest wśród osób młodych (15-24 lat), najmniej natomiast w grupie osób powyżej 55 roku życia (16%). Niewielka różnica w ocenie przyszłości zarysowuje się natomiast pomiędzy mężczyznami, gdzie 36% oczekuje poprawy i kobietami, wśród których 34% optymistycznie patrzy w przyszłość.

W poszczególnych grupach zawodowych najwięcej optymistów jest wśród studentów (54%) oraz osób bezrobotnych (46%). W przypadku osób bezrobotnych jest to sytuacja dość wyjątkowa, którą tłumaczyć może fakt, że nowo formujący się rząd określił walkę z bezrobociem jako swe priorytetowe zadanie na najbliższy czas. Wydaje się więc, że respondenci dali wiarę tym deklaracjom i z nadzieją patrzą w przyszłość.

Najmniej osób oczekujących poprawy w nadchodzących 12 miesiącach jest natomiast wśród emerytów (15%) oraz osób prowadzących gospodarstwa domowe (30%).

Niewielka różnica w postrzeganiu przyszłości występuje wśród mieszkańców dużych i małych miast oraz wsi, gdzie odpowiednio 37%, 36% i 31% osób ma pozytywne odczucia na temat nadchodzących 12 miesięcy.

Ponadto badania wskazują, że bardziej optymistyczne w stosunku do przyszłości są osoby zadowolone z własnej sytuacji życiowej (37%) niż te, które nie odczuwają satysfakcji z życia, jakie wiodą (25%).

Tabela 1.1.b Oczekiwania związane z własną sytuacją życiową w ciągu nadchodzących 12 miesięcy				
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno Powiedzieć
Jesień 2005				
UE 25	35%	49%	13%	3%
Polska	34%	47%	13%	6%
Wiosna 2005				
UE 25	34%	51%	11%	3%
Polska	36%	43%	15%	6%
Jesień 2004				
UE 25	35%	50%	13%	3%
Polska	35%	43%	17%	5%

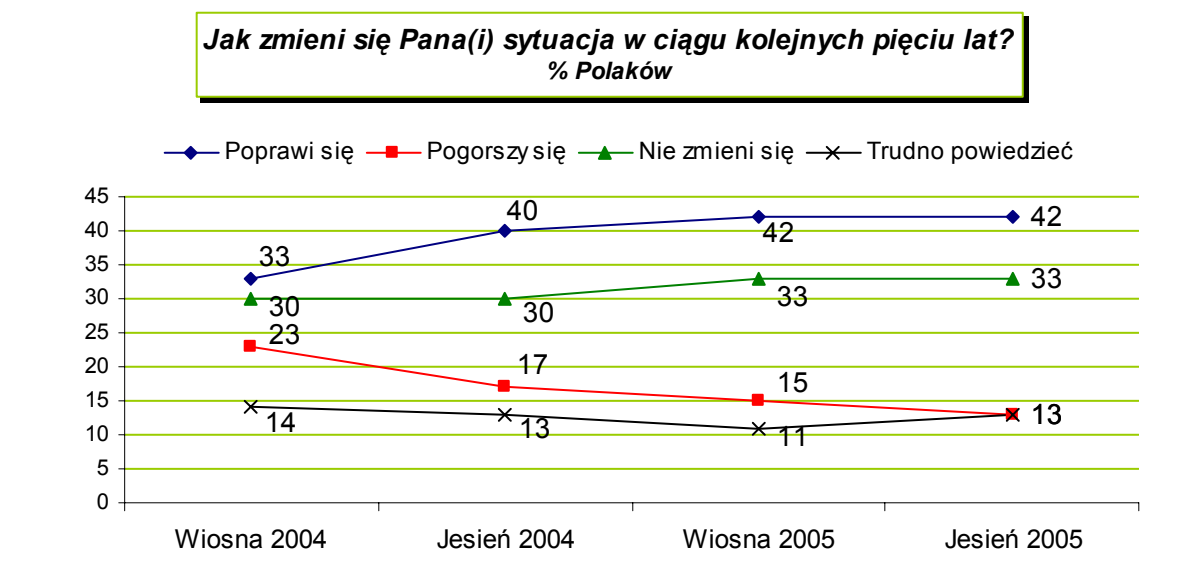
Oczekiwania Polaków względem przyszłego roku są zbliżone do średniej dla całej UE. Nieco więcej niż jedna trzecia mieszkańców Wspólnoty (35%) spodziewa się, że nadchodzące 12 miesięcy przyniesie poprawę ich sytuacji życiowej. Niemal połowa (49%) jest zdania, że ich życie nie zmieni się, a 13% twierdzi, że ulegnie pogorszeniu. Jak wskazuje powyższa tabela, w trzech ostatnich edycjach Eurobarometru występują podobne wyniki, tzn. ok. jedna trzecia mieszkańców Unii z optymizmem patrzy w

przyszłość, natomiast nieco więcej niż 10% przewiduje pogorszenie swojej sytuacji życiowej.

c) Oczekiwania związane z własną sytuacją życiową za 5 lat

-Spada liczba Polaków, którzy obawiają się pogorszenia swojej sytuacji za 5 lat-

Poniższy wykres pokazuje, że na przestrzeni ostatnich dwóch lat stopniowo wzrastał odsetek Polaków, którzy są przekonani, że ich sytuacja poprawi się w ciągu nadchodzących pięciu lat. Różnica ta sięga niemal dziesięciu punktów procentowych. Jednocześnie obniżał się odsetek respondentów, którzy zapytani o przyszłość twierdzili, że ulegnie ona pogorszeniu (23% wiosną 2004 r. i 13% jesienią 2005 r.).

Badanie, na którym oparty został Eurobarometr z wiosny 2004 r., przeprowadzone zostało na krótko przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej (luty-marzec 2004). Polacy mieli wówczas dość sceptyczne nastawienie do nadchodzącej przyszłości. Jedynie 33% z nich twierdziło, że sytuacja za pięć lat będzie lepsza, 23% było natomiast przeciwnego zdania. Jednakże już kolejne badanie, przeprowadzone kilka miesięcy po rozszerzeniu (październik-listopad 2004) pokazało, że nastawienie Polaków zmienia się i jest bardziej optymistyczne względem przyszłości. O 7 punktów procentowych wzrósł odsetek osób oczekujących poprawy swojej sytuacji. O 6 punktów procentowych spadł natomiast odsetek Polaków spodziewających się pogorszenia warunków życia. Tendencja spadkowa w przypadku osób mających negatywne myśli na temat przyszłości utrzymywała się w kolejnych badaniach. Ostatnie z nich (jesień 2005) pokazuje, że jedynie 13% Polaków uważa, że za pięć lat ich sytuacja będzie gorsza.

W przypadku Unii jako całości, oczekiwania mieszkańców w ciągu ostatnich dwóch lat nie uległy znacznym zmianom. Zarówno w przypadku osób oczekujących poprawy swojej sytuacji za pięć lat, jak i pogorszenia (patrz poniższa tabela 1.1.c).

Tabela 1.1.c Oczekiwania związane z własną sytuacją życiową za pięć lat				
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	TP
Jesień 2005				
UE 25	41%	38%	16%	5%
Polska	42%	33%	13%	13%
Wiosna 2005				
UE 25	42%	38%	14%	5%
Polska	42%	33%	15%	11%
Jesień 2004				
UE 25	42%	38%	16%	5%
Polska	40%	30%	17%	13%
Wiosna 2004				
UE 15	39%	39%	16%	6%
Polska	33%	30%	23%	14%

1.2 Zaufanie do instytucji krajowych

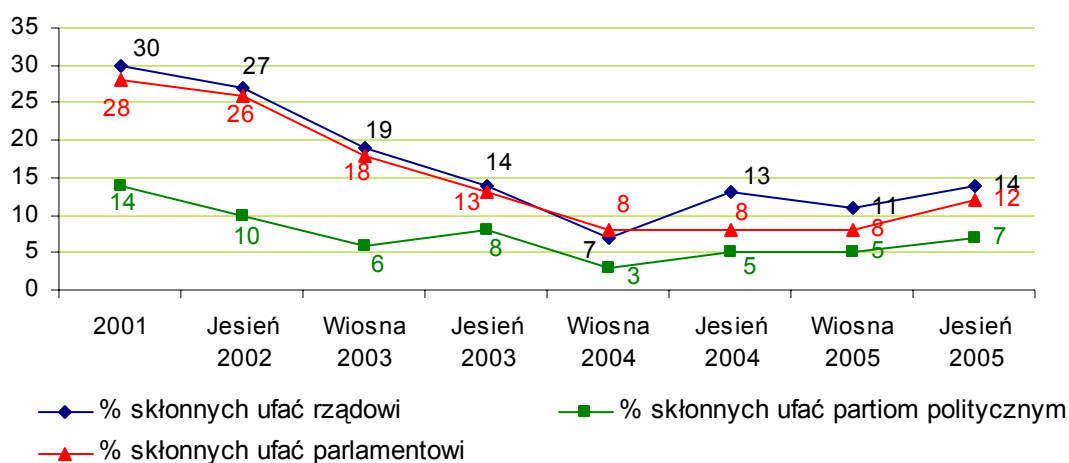
-Mimo wzrostu, zaufanie do głównych instytucji krajowych pozostaje w Polsce na najniższym poziomie w skali Unii-

Poniższy wykres wskazuje, że w ostatnim czasie wzrósł poziom zaufania Polaków do najważniejszych krajowych instytucji, takich jak rząd, parlament i partie polityczne. Największy wzrost wystąpił w przypadku parlamentu (4 punkty procentowe) i wynosi obecnie 12% (najniższy poziom w całej Unii). Podobny rezultat osiągnął rząd (z 11% do 14%). Również o 2 punkty procentowe wzrosło zaufanie Polaków do partii politycznych (7%)².

Niewielki, niemniej jednak zauważalny wzrost zaufania do parlamentu wynikać może z faktu, że badanie przeprowadzone zostało kilkanaście dni po wyborach parlamentarnych. Respondenci wydają się więc mieć większe zaufanie do nowych parlamentarzystów niż do tych, którzy opuścili właśnie budynek przy ulicy Wiejskiej.

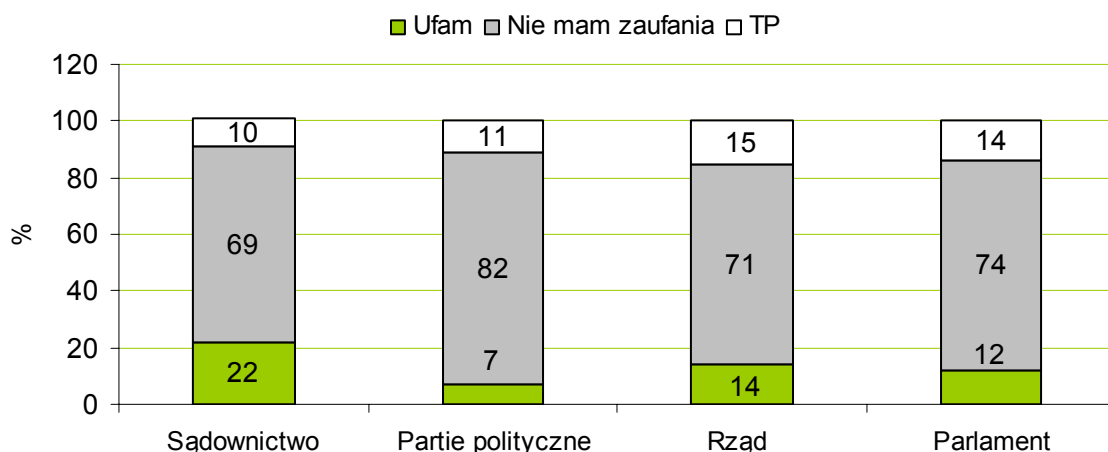
² Pyt.QA7. Czy skłonny(a) jest Pan(i) ufać następującym instytucjom?

Zaufanie do instytucji krajowych % Polaków

Poza wzrostem zaufania do instytucji krajowych, istotnie zwiększyła się również liczba osób, które nie potrafią jednoznacznie określić swojego stanowiska w tej sprawie. Oprócz sądownictwa, w każdym z omawianych przypadków poziom osób niezdecydowanych wzrósł od 5 do 10 punktów procentowych. Wynika to z faktu, iż część Polaków nie potrafiła w chwili badania (badanie zostało przeprowadzone pomiędzy 11 października a 15 listopada 2005 r.) jednoznacznie określić swojego stanowiska wobec nowo-wybranego parlamentu oraz rządu, który znajdował się wówczas w fazie formowania.

Zufanie do instytucji krajowych % Polaków

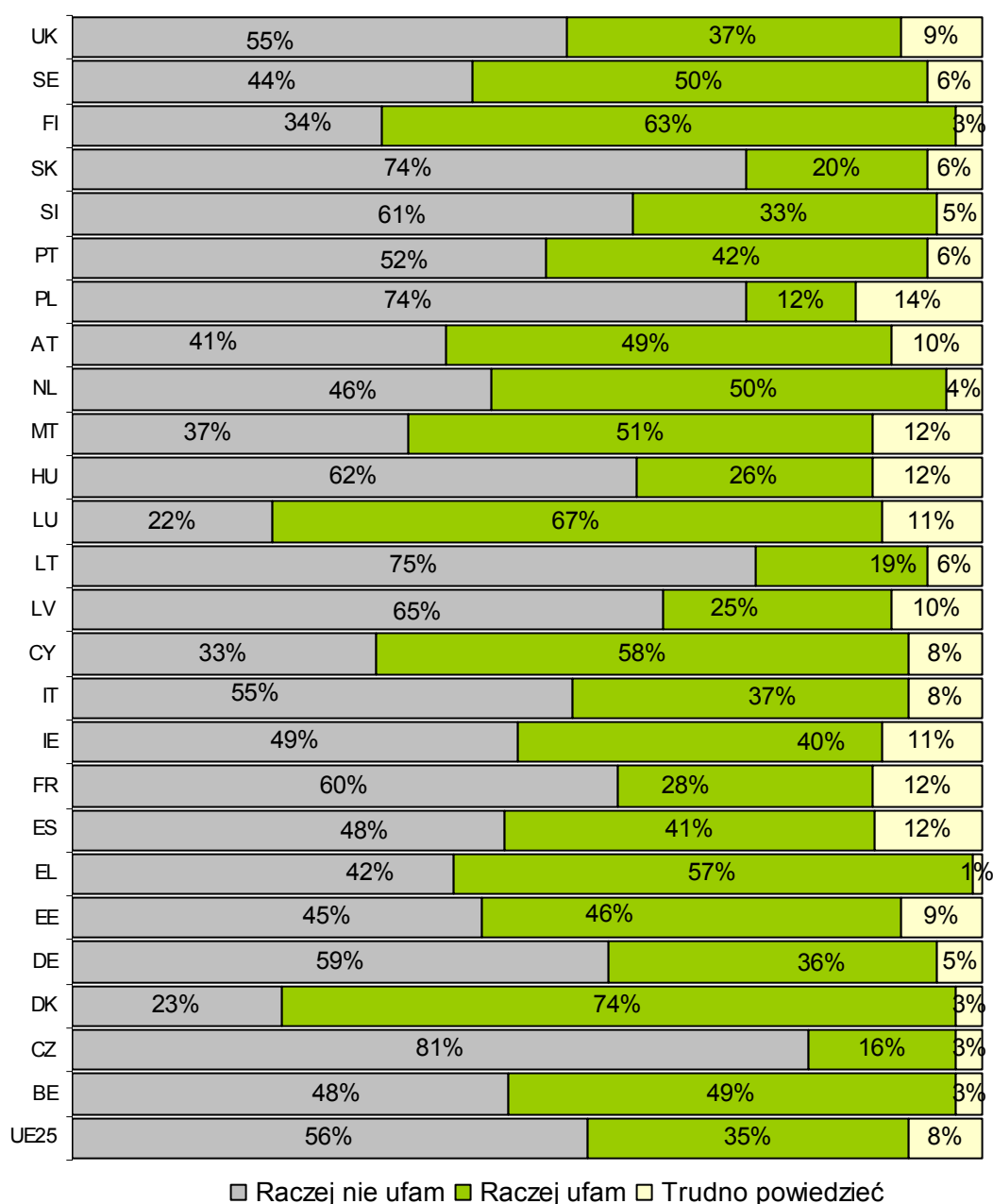

Mimo wzrostu, zaufanie do instytucji krajowych w Polsce pozostaje wciąż na bardzo niskim poziomie. W skali Unii, parlamentowi ufa niemal trzykrotnie większa liczba mieszkańców (35%). Najwięcej, bo aż 74% w Danii. Najmniej natomiast w Polsce (12%).

Rząd darzy zaufaniem niemal co trzeci obywatel Wspólnoty (31%). Najwyższe zaufanie do tej instytucji występuje w Luksemburgu (70%), a najniższe w Polsce (14%).

Do partii politycznych ma zaufanie prawie co piąty obywatel Unii (17%). Najwyższy odsetek występuje w tym przypadku w Danii (35%), najniższy natomiast na Słowacji i w Polsce (po 7%).

Zaufanie do parlamentu

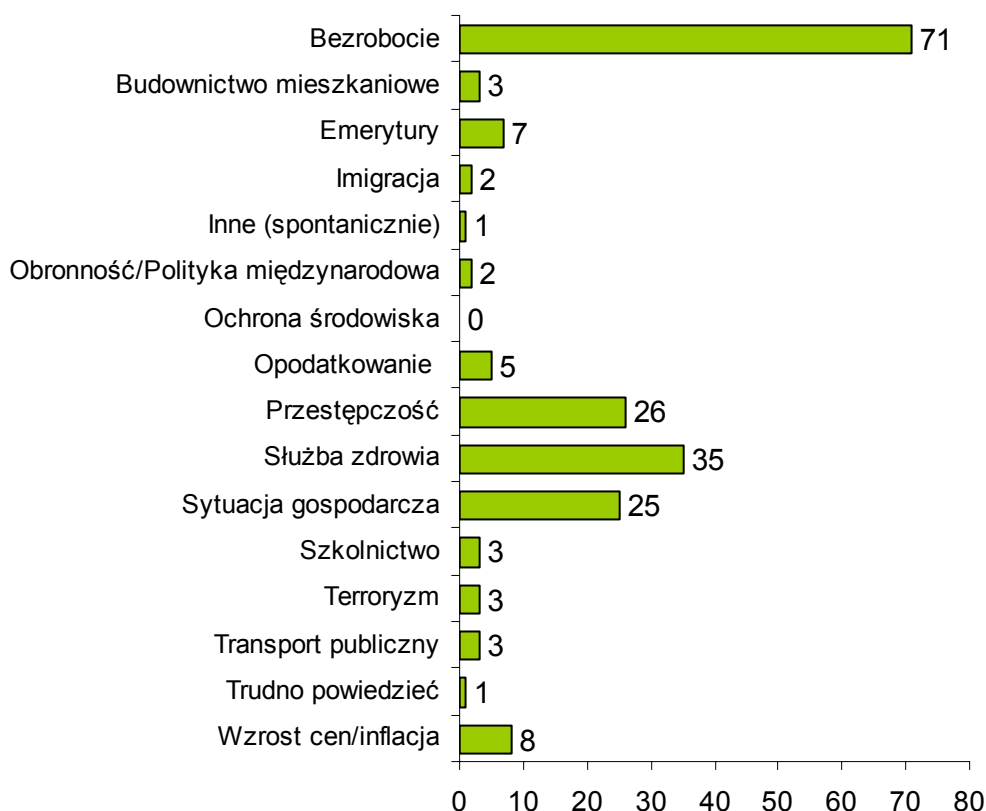
Spośród innych instytucji działających w Polsce, największym zaufaniem cieszy się wojsko (67%), następnie organizacje pożytku publicznego (65%), instytucje religijne i telewizja (po 56%). Najmniejszym natomiast duże firmy (23%) i związki zawodowe (25%). Jedynie niecałe 50% ufa też policji i prasie (po 45%).

1.3 Dwa najważniejsze problemy stojące obecnie przed Polską

-Polacy w większości uważają, że brak miejsc pracy jest najważniejszym problemem do rozwiązania-

Polacy poproszeni o wskazanie dwóch najważniejszych problemów stojących przed krajem, najczęściej wskazywali bezrobocie (71%) oraz system ochrony zdrowia (35%)³. Na dalszych miejscach znalazła się przestępczość (26%) oraz sytuacja gospodarcza (25%). Bezrobocie od dawna utrzymuje się na pierwszym miejscu w skali ważnych problemów do rozwiązania. Jesienią 2004 r. 74% Polaków uznało zjawisko to za najważniejszy problem, wobec którego stoi kraj. Wnika to niewątpliwie z faktu, iż od dłuższego czasu liczba osób pozostających bez zatrudnienia w Polsce utrzymuje się na wysokim, sięgającym około 18% poziomie.

Najważniejsze problemy stojące przed Polską

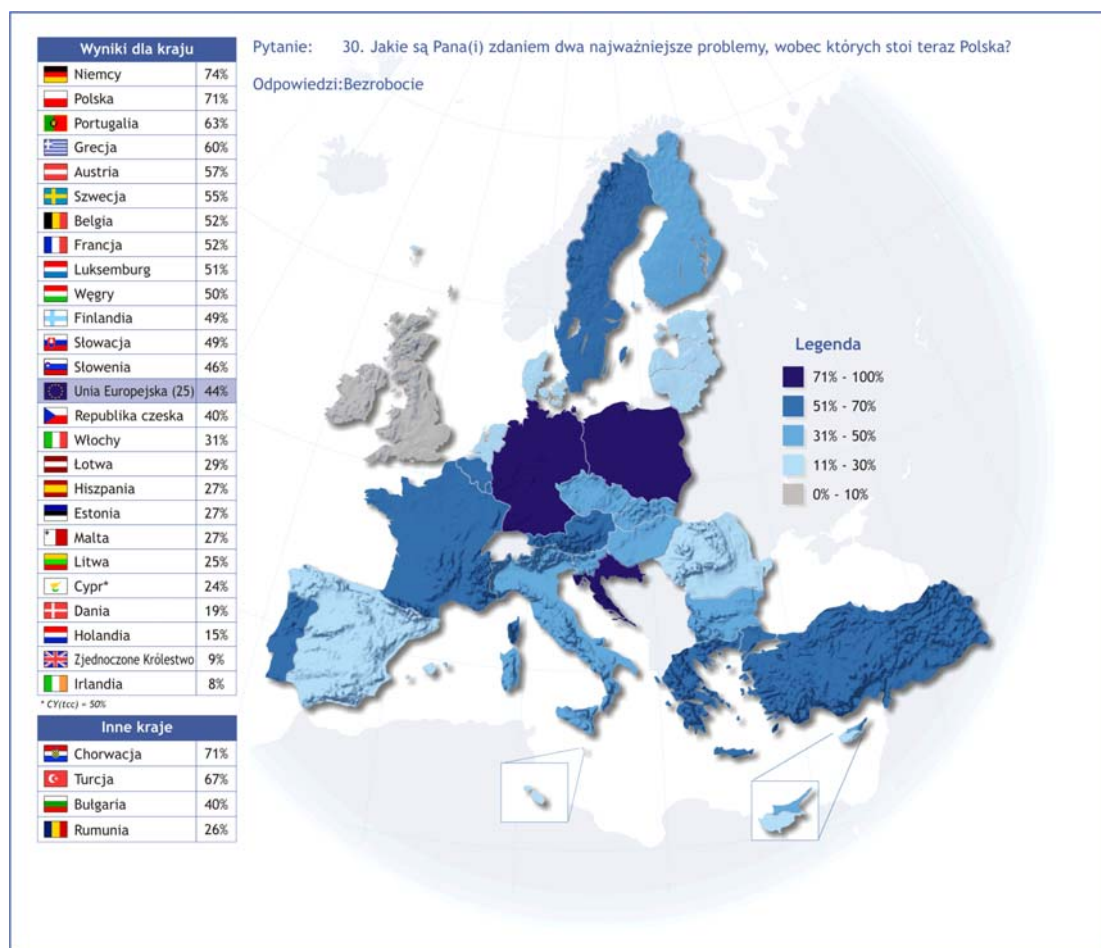

³ Pyt. QA30 Jakiego są Pana(i) zdaniem dwa najważniejsze problemy, wobec których stoi teraz Polska?

W grupie osób, dla których bezrobocie jest najważniejszym problemem do rozwiązania, nie ma znacznych różnic, gdy przyjrzymy się odpowiedziom mężczyzn i kobiet (odpowiednio 43% i 46%). Również w poszczególnych grupach wiekowych różnice pomiędzy skrajnymi wynikami są niewielkie (w granicach 8 punktów procentowych). Niemal połowa osób młodych (49%) uważa bezrobocie za najważniejszy problem. Również znaczna liczba osób starszych, w wieku przekraczającym 55 lat, jest tego samego zdania (41%).

Większe wahania występują, gdy przyjrzymy się odpowiedziom w poszczególnych grupach zawodowych. Bezrobocie jest najczęściej wskazywane przez osoby pozostające bez pracy (58%) a następnie studentów (48%). Najrzadziej natomiast przez osoby prowadzące własną działalność gospodarczą (39%) i osoby zajmujące się prowadzeniem gospodarstwa domowego (41%).

Gdy weźmiemy pod uwagę miejsce zamieszkania, zauważymy, że bezrobocie jest częściej wskazywane jako najważniejszy problem na wsi (47%) niż w dużym (37%) mieście.

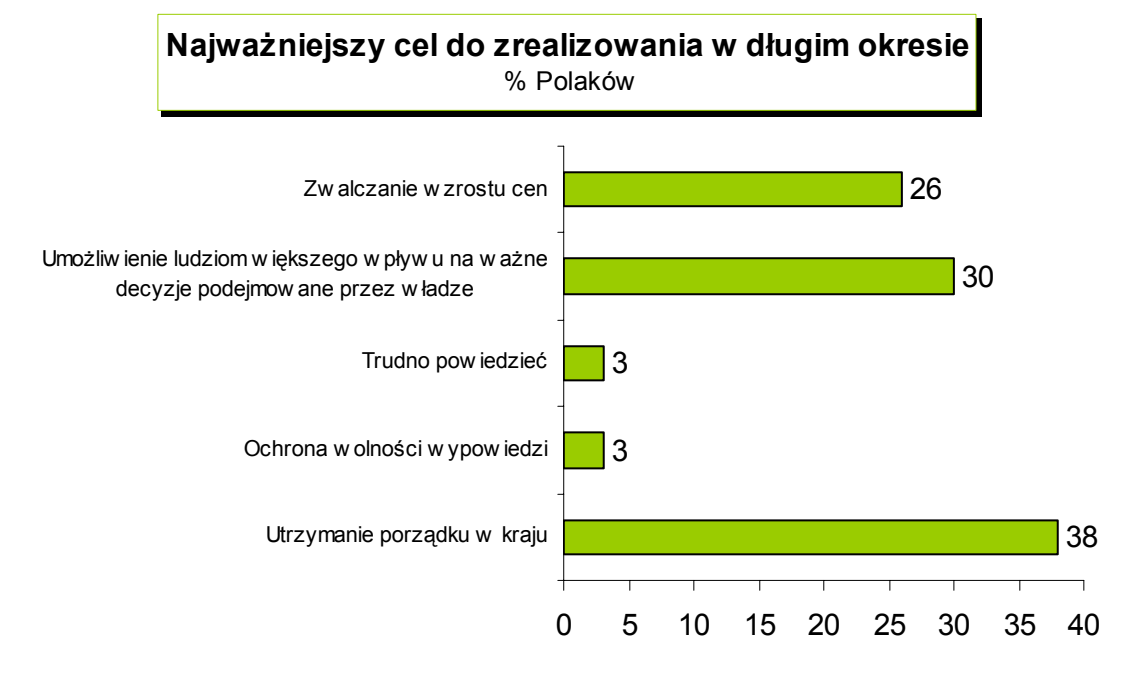
Pozostali mieszkańcy UE, podobnie jak Polacy, wskazują na bezrobocie jako najważniejszy problem do rozwiązania (44%). W drugiej kolejności wymieniają natomiast ogólną sytuację gospodarczą (26%). Znaczna różnica w ocenie zarysowuje się pomiędzy „nowymi” i „starymi” państwami członkowskimi. W tym przypadku bezrobocie znacznie

częściej niż w „piętnastce” (42%) stawiane jest na pierwszym miejscu w dziesięciu „nowych” krajach członkowskich Unii (57%). Choć zauważyć należy, że najwyższy odsetek osób stawiających na pierwszym miejscu brak wystarczającej ilości miejsc pracy występuje w Niemczech. Niemal trzy czwarte mieszkańców tego kraju (74%) uważa, że bezrobocie jest obecnie najważniejszym problemem. Na drugim biegunie znajduje się Irlandia, gdzie jedynie 8% mieszkańców stawia brak miejsc pracy na pierwszym miejscu w hierarchii najważniejszych problemów. Dla Irlandczyków zdecydowanie bardziej istotnym problemem jest źle funkcjonująca służba zdrowia (50%), a następnie przestępczość (42%).

1.4. Dwa najważniejsze cele stojące przed Polską w nadchodzących latach

-Utrzymanie porządku w kraju priorytetowym celem dla mieszkańców Polski i pozostałych państw Unii-

Polacy zapytani o to, jaki jest najważniejszy cel do zrealizowania w nadchodzących latach, najczęściej w pierwszej kolejności wymieniali utrzymanie porządku w kraju (38%)⁴. Poproszeni o wskazanie drugiego w kolejności zadania najczęściej wymieniali walkę ze wzrostem cen (36%)⁵.

⁴ Pyt. QA 33a Czy mógłby (mogłaby) Pan(i) powiedzieć, który z celów uważa Pan(i) osobiście za najważniejszy do zrealizowania w długim okresie?

⁵ Pyt. QA 33b A który byłby według Pana(i) na drugim miejscu?

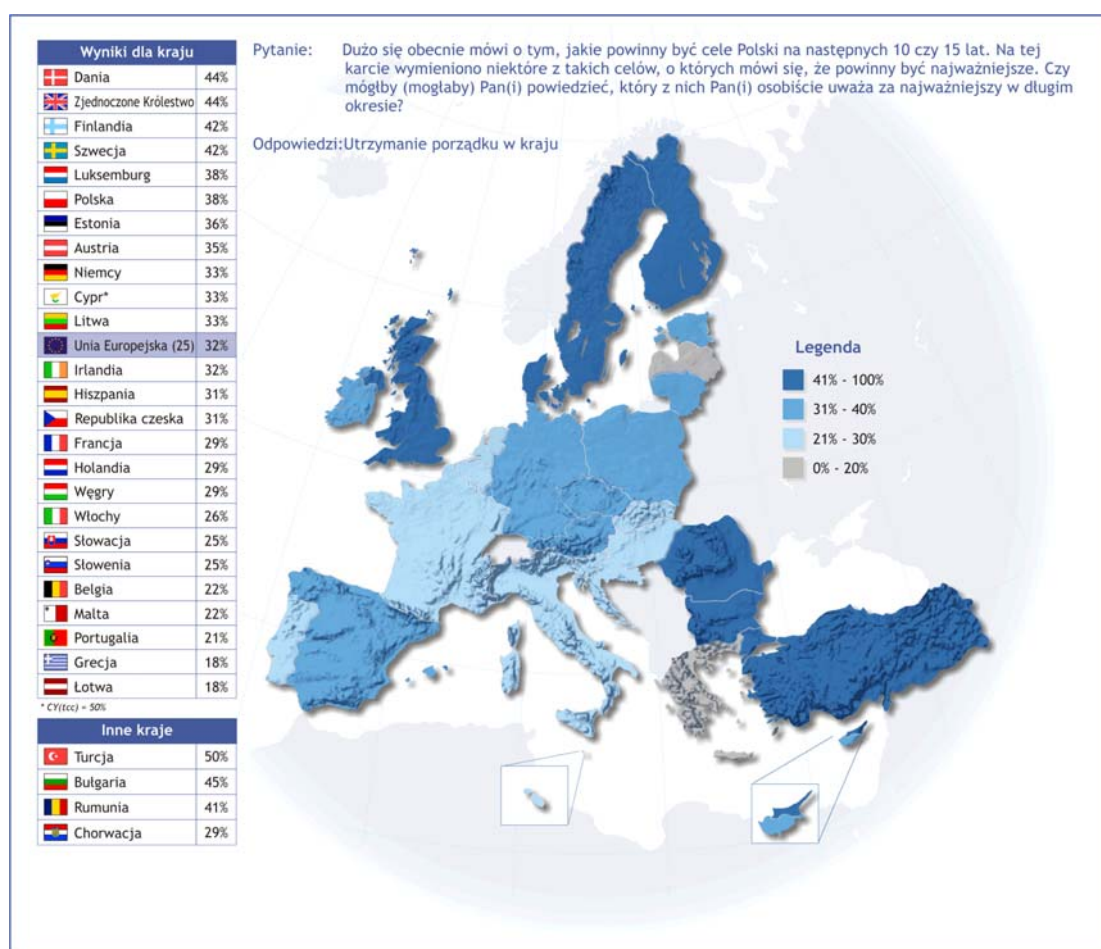
W sprawie najważniejszego celu do realizacji w nadchodzących latach podobne zdanie mają zarówno kobiety jak i mężczyźni. Obie grupy w pierwszej kolejności wymieniają utrzymanie porządku w kraju (odpowiednio 33% i 32%).

Podobne opinie panują wśród mieszkańców wsi oraz małych i średnich miast, gdzie ok. jedna trzecia osób uważa, że w nadchodzących latach należy skoncentrować się w pierwszej kolejności na utrzymaniu porządku w kraju. W drugiej kolejności natomiast na zwalczaniu wzrostu cen.

W poszczególnych grupach wiekowych najwyższy odsetek osób, które uważają, że utrzymanie porządku jest najważniejszym zadaniem, występuje w przypadku osób starszych (ponad 55 lat) i sięga 38%. Najniższy wśród osób młodych, między 15 a 24 rokiem życia (28%).

Dla osób bezrobotnych natomiast ważniejsze niż utrzymanie porządku jest zwalczanie wzrostu cen (34%). Podobnie jest w grupie osób prowadzących gospodarstwa domowe (35%).

W pozostałych państwach Unii priorytetowym zadaniem, według ich mieszkańców, jest również konieczność utrzymania porządku (32%). W drugiej kolejności natomiast zwalczanie wzrostu cen (29%).

2. POLAK W UNII EUROPEJSKIEJ

2.1 Polska versus europejska tożsamość

-Jedna trzecia Polaków deklaruje, że nigdy nie postrzega swojej tożsamości jako jednocześnie polskiej i europejskiej-

Polacy są podzieleni w sposobie postrzegania swojej tożsamości na tych, którzy często myślą o sobie jako nie tylko Polaku/Polce, ale również Europejczyku/Europejce (19%) oraz tych, którzy nie robią tego nigdy (33%). Niemal połowa (46%) Polaków deklaruje, że tylko czasami postrzega swoją tożsamość jako jednocześnie polską i europejską.

W pozostałych krajach Unii większy niż w Polsce jest odsetek osób, które nigdy nie myślą o sobie jako o Europejczyku/Europejce (42%), a niższy tych, którzy robią to często (17%). Mniej jest też osób, które czasami postrzegają swoją tożsamość jako jednocześnie narodową i europejską (38%).

2.2 Czy tożsamość Polaków ulegnie zmianie w najbliższym czasie?

-Większość Polaków widzi swą tożsamość w przyszłości jako jednocześnie polską i europejską-

Ponad połowa Polaków (53%) deklaruje, że w najbliższej przyszłości widzi się jako Polkę/Polaka i jednocześnie Europejkę/Europejczyka. Wysoki odsetek, sięgający 40%, postrzega siebie natomiast jako wyłącznie Polkę/Polaka. Wyraźnie widać więc, że opinie obywateli są podzielone. Jedynie 5% respondentów przyznało, że w przyszłości czuć się będą w pierwszej kolejności Europejczykami, w drugiej Polakami.

Podobne odczucia mają inni mieszkańcy Unii, z których 48% deklaruje, że w najbliższej przyszłości będzie mieć zarówno narodową, jak i europejską tożsamość. Natomiast 41% przewiduje, że będzie postrzegać siebie wyłącznie jako obywatela własnego państwa.

2.3. Czy mój głos liczy się w Unii Europejskiej?

-Polacy w większości uważają, że ich głos nie liczy się w Unii Europejskiej-

Większość Polaków (57%) nie zgadza się z twierdzeniem, że ich głos liczy się w Unii Europejskiej. Ponad jedna trzecia (35%) uważa, że to prawda⁶.

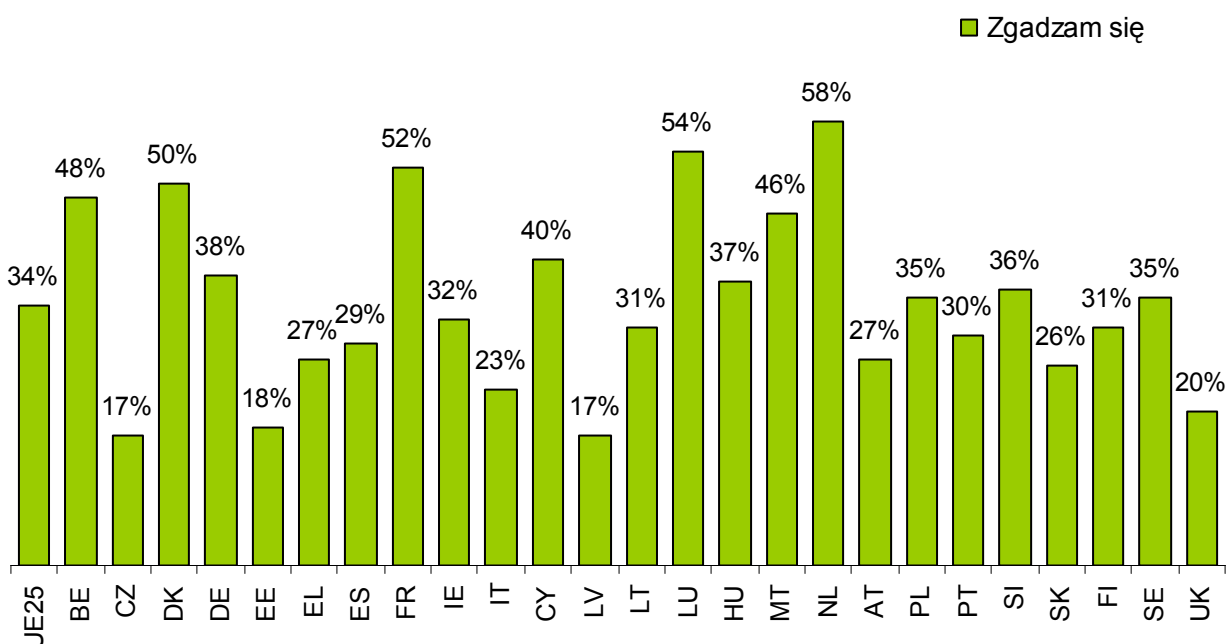
W grupie osób, które są zdania, że ich głos nie ma znaczenia w Unii Europejskiej przeważają osoby starsze, w wieku ponad 55 lat (61%), z podstawowym wykształceniem (64%), o przekonaniach prawicowych (60%), prowadzące własną działalność gospodarczą (64%) oraz mieszkające na wsi (60%). W grupie respondentów, którzy

⁶ Pyt. QA15.1 Czy zgadza się Pan(i) z twierdzeniem: Mój głos liczy się w Unii europejskiej?

mają poczucie, że ich głos ma znaczenie, przeważają osoby młode (37%), o przekonaniach lewicowych (38%) oraz na kierowniczych stanowiskach (42%).

Podobne dane uzyskano w pozostałych krajach Unii, gdzie niemal dwie trzecie mieszkańców (59%) nie zgadza się z tezą, że ich głos liczy się we Wspólnocie. Odmiennego zdania jest 34% osób. Najwyższy odsetek osób przekonanych o wadze ich głosu jest w Holandii (58%) i Luksemburgu (54%). Najniższy natomiast na Łotwie i w Republice Czeskiej (po 17%) oraz w Estonii (18%).

**Czy zgadza się Pan/Pani z twierdzeniem?:
Mój głos liczy się w UE**

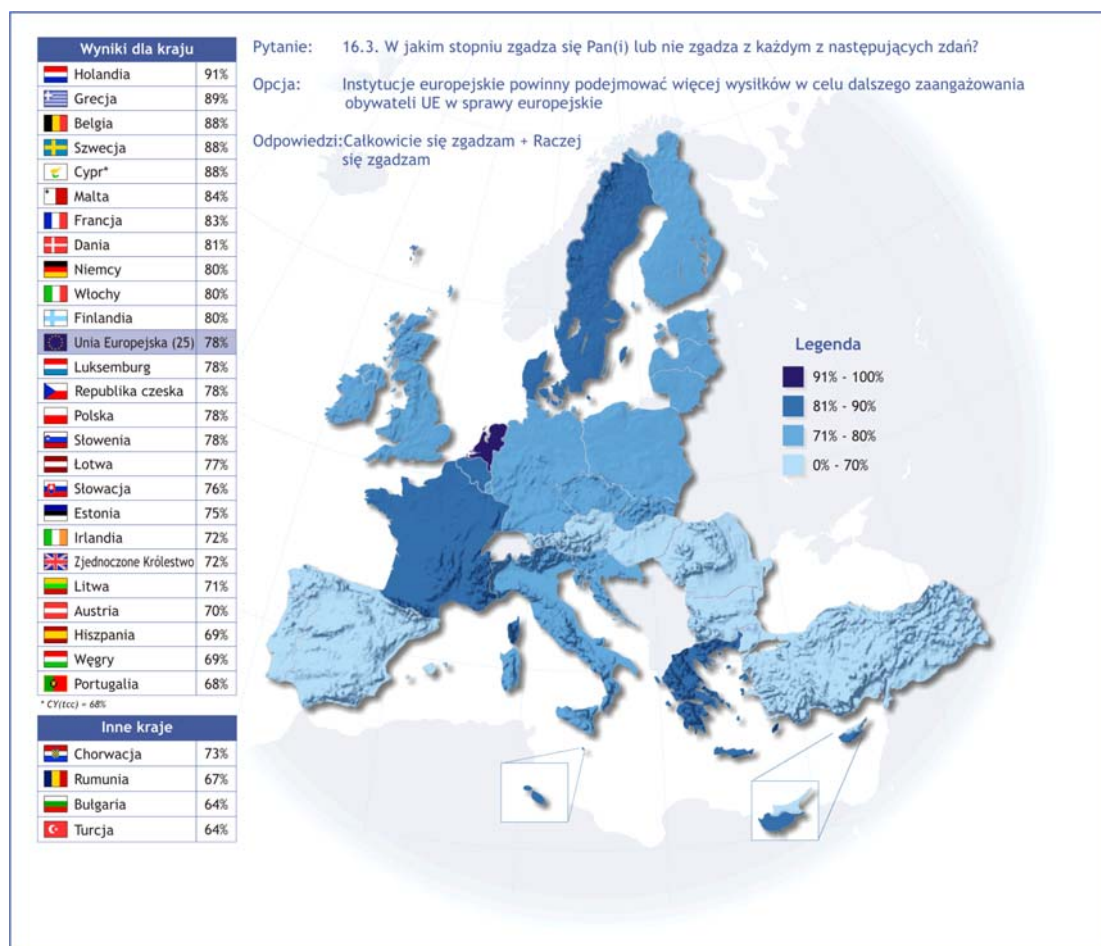
2.4. Odczucia dotyczące zaangażowania jednostki w sprawy europejskie

-Większość Polaków deklaruje brak chęci większego zaangażowania w działania Unii Europejskiej-

Większość Polaków (75%) nie czuje się bardzo zaangażowana w sprawy europejskie. Nieco więcej niż jedna piąta (23%) jest przeciwnego zdania. Ponadto, ponad połowa Polaków (52%) deklaruje brak chęci większego udziału w działaniach Wspólnoty.

Tymczasem 78% mieszkańców Polski uważa jednocześnie, że instytucje europejskie powinny podejmować więcej starań w celu głębszego angażowania obywateli w sprawy europejskie. Podobne oczekiwania Polacy mają w stosunku do władz centralnych (84%) i lokalnych (83%).

Również większość mieszkańców Unii (72%) nie czuje się bardzo zaangażowana w sprawy europejskie. Relatywna większość (49%) deklaruje jednocześnie brak chęci większego udziału w działaniach Unii. Podobnie jak Polacy, obywatele innych państw Wspólnoty uważają jednocześnie, że instytucje europejskie, władze centralne i lokalne poszczególnych krajów powinny podejmować więcej starań, aby intensywniej angażować obywateli w sprawy europejskie (odpowiednio 78%, 81% i 76%).

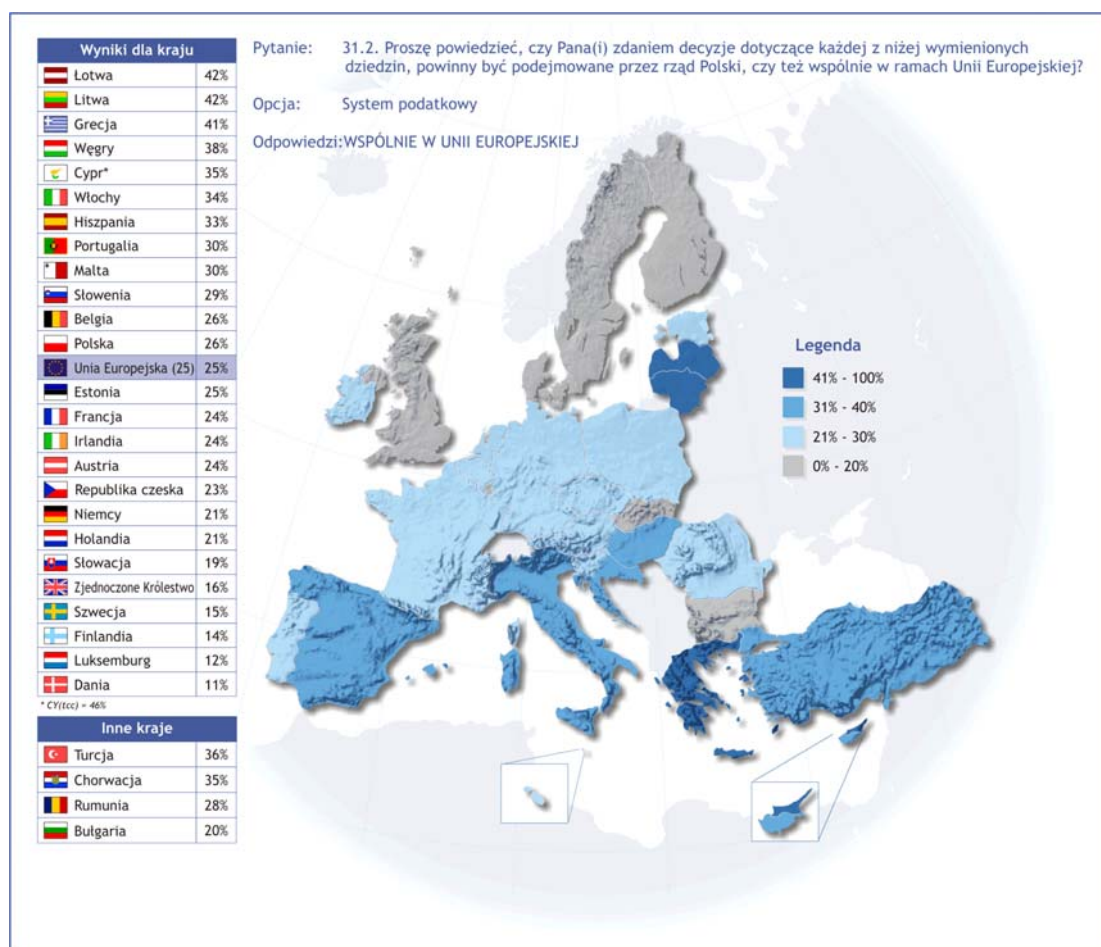

2.5. Opinie na temat poziomu, na którym powinny być podejmowane decyzje w Unii Europejskiej

-Polacy uważają, że decyzje w odniesieniu do większości dziedzin powinny być podejmowane wspólnie w ramach Unii Europejskiej-

Większość Polaków uważa, że decyzje dotyczące takich dziedzin jak system podatkowy (69%), system szkolnictwa (62%), emerytury i renty (66%) oraz opieka społeczna i

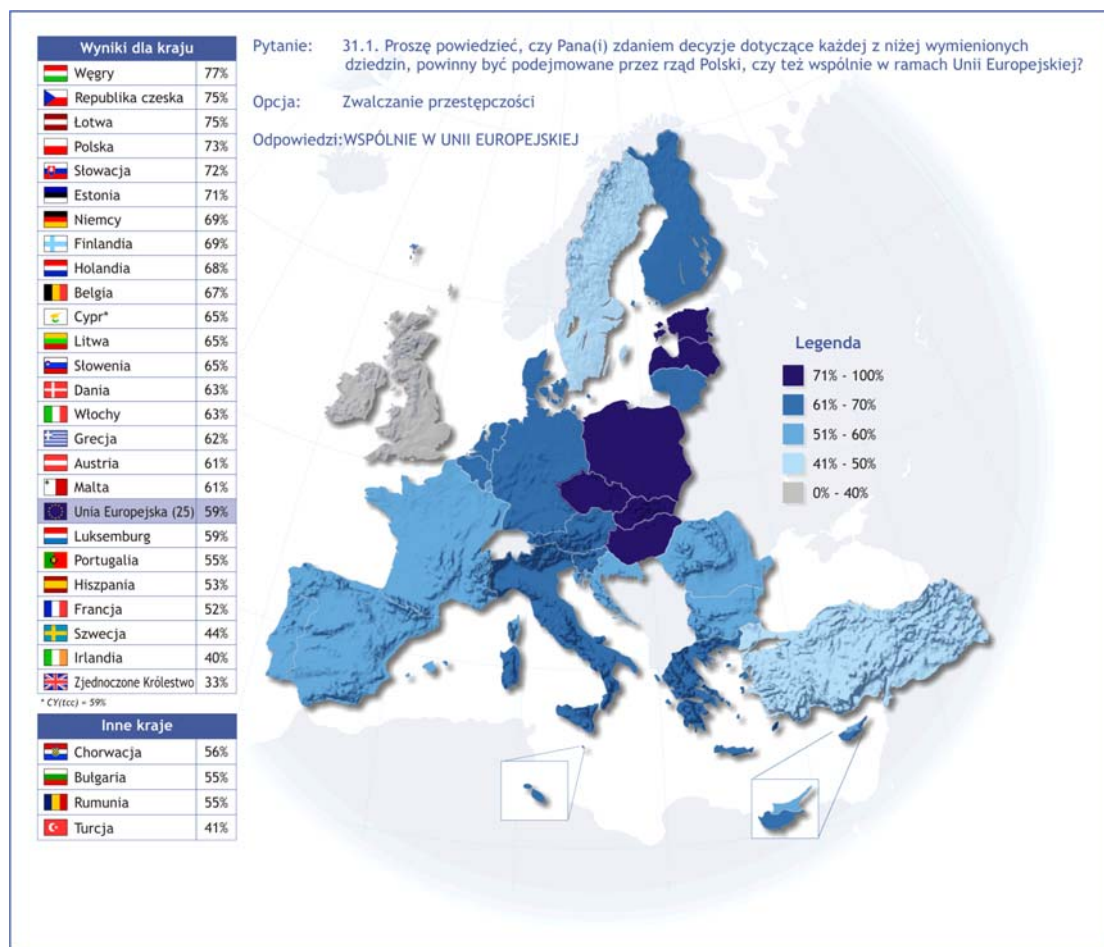
zdrowotna (61%) powinny być podejmowane przez rząd Polski, nie zaś wspólnie, w ramach Unii Europejskiej⁷.

Decyzje w takich dziedzinach jak zwalczanie przestępczości, zwalczanie terroryzmu, obronność i polityka zagraniczna, imigracja, ochrona środowiska naturalnego, polityka rolna i rybołówstwo, ochrona konsumentów, badania naukowe i nad technologiami, pomoc dla regionów, w których występują problemy gospodarcze, polityka energetyczna i polityka konkurencji powinny być, zdaniem większości Polaków, podejmowane wspólnie w ramach Unii Europejskiej.

⁷ Pyt. QA31 Proszę powiedzieć, czy Pana(i) zdaniem decyzje dotyczące każdej z wymienionych dziedzin, powinny być podejmowane przez rząd Polski, czy też wspólnie w ramach Unii Europejskiej?

Polacy większość decyzji w sprawie dziedzin (jedenaście spośród piętnastu), o które zostali zapytani, powierzyliby Wspólnocie.

Mieszkańcy innych państw Unii Europejskiej, podobnie jak Polacy, uważają, że decyzje w sprawie większości dziedzin podejmowane powinny być na szczeblu wspólnotowym. Jedynie system podatkowy, walka z bezrobociem, system szkolnictwa oraz emerytury i renty, zdaniem większości mieszkańców Unii, powinny pozostawać w gestii rządów poszczególnych państw.

3. CZŁONKOSTWO W UNII EUROPEJSKIEJ

3.1. Opinia na temat członkostwa Polski w Unii Europejskiej

-Większość Polaków twierdzi, że członkostwo kraju w Unii to „dobra rzecz”-

Większość Polaków (54%) uważa, że członkostwo kraju w Unii Europejskiej jest „czymś dobrym”. Jedynie 8% jest przeciwnego zdania, a 34% twierdzi, że nie jest „ani złą, ani dobrą rzeczą”. Wiosną 2005 r., Polacy na to samo pytanie odpowiedzieli w bardzo podobny sposób. Około połowa z nich (53%) pozytywnie oceniła członkostwo kraju we Wspólnocie, niemal jedna dziesiąta (8%) była zaś przeciwnego zdania.

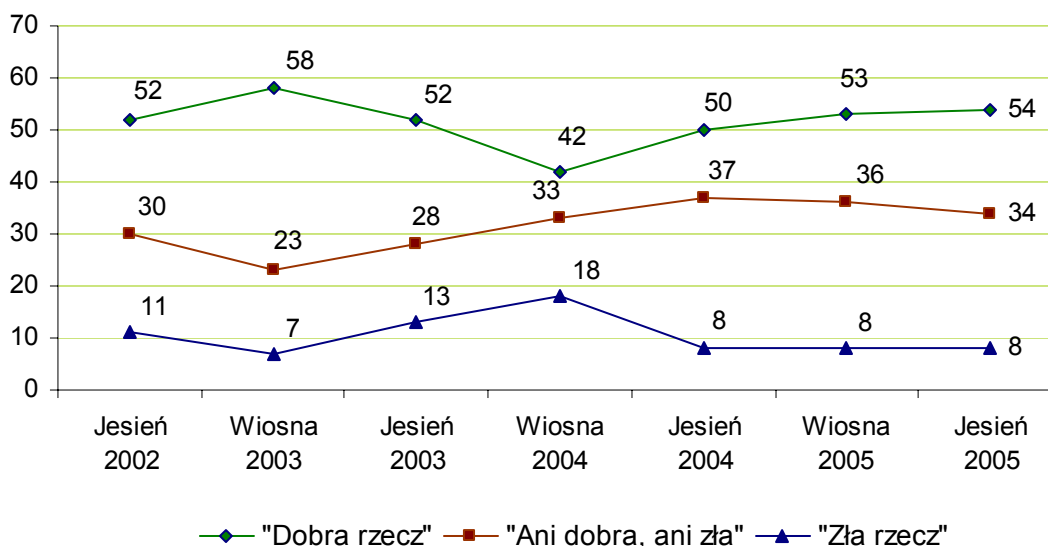
W grupie osób zadowolonych z członkostwa przeważają osoby młode (57% osób od 15 do 24 roku życia, 56% od 25 do 39 roku życia) oraz z niepełnym wyższym wykształceniem (63%). Najmniej zadowolonych jest natomiast wśród osób powyżej 55 roku życia (45%).

W porównaniu z wiosną 2005 r., różnice pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi pozytywnie oceniającymi członkostwo uległy zmniejszeniu. Jeszcze kilka miesięcy wcześniej jedynie 39% osób w wieku ponad 55 lat uważało, że przynależność Polski do Unii to „dobra rzecz” (dziś 45%). Wyższy był natomiast odsetek osób młodych, które pozytywnie oceniały członkostwo (64%, dziś 57%). Zmiana postaw w wymienionych grupach wiekowych wynikać może z różnicy oczekiwań wobec członkostwa Polski w Unii. Ludzie młodzi byli nastawieni bardzo optymistycznie, spodziewali się wielu korzyści, osoby starsze, zwykle mniej otwarte na zmiany, przewidywały, że ich sytuacja ulegnie pogorszeniu. W obu przypadkach oczekiwania te nie do końca sprawdziły się. Stąd wynikać może stopniowa zmiana opinii we wspomnianych grupach.

Jeśli przyjrzymy się poszczególnym grupom społecznym, zauważymy, że najwięcej osób negatywnie oceniających członkostwo jest wśród emerytów (19%) i pracowników fizycznych (18%). Najmniej natomiast wśród studentów (8%), pracowników umysłowych oraz osób należących do kadry menedżerskiej (po 12%). Niewielkie różnice oceny członkostwa występują pomiędzy mieszkańcami wsi, gdzie niezadowolonych jest 17%, średnich, małych miast oraz dużych miast (15% niezadowolonych).

Śledząc dynamikę zmian odczuć Polaków wobec członkostwa można zauważyć, że począwszy od wiosny 2004 r., kiedy to zanotowano najniższy poziom pozytywnej oceny członkostwa (42%) następuje stopniowy wzrost odsetka osób, które oceniają przynależność Polski do Unii jako „dobra rzecz”.

Opinia na temat członkostwa w UE % Polaków

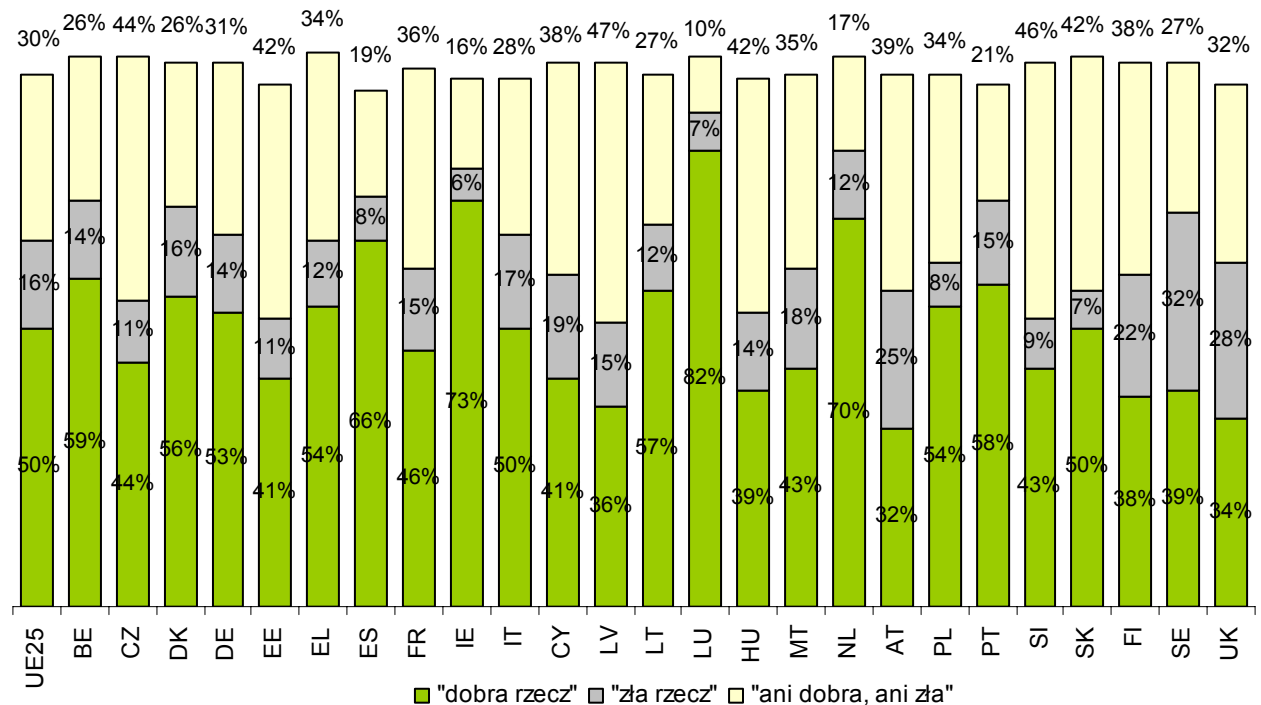
W innych krajach Unii połowa społeczeństwa (50%) ocenia członkostwo jako „dobrą rzecz”. Wiosną 2005 r. wskaźnik ten był o 4 punkty procentowe wyższy. Jest to kontynuacja tendencji spadkowej. Jesienią 2004r. 56% mieszkańców Unii pozytywnie oceniało członkostwo. Jednocześnie zaobserwować można wzrost odsetka osób, które twierdzą, że członkostwo to „zła rzecz”. Wiosną 2005 r. wynosił on 15%, jesienią 2004 r. 13%, a dziś 16%.

Ogólny spadek odsetka osób pozytywnie postrzegających członkostwo kraju w Unii wynikać może z faktu, że w miesiącach poprzedzających badanie we Wspólnocie trwała intensywna dyskusja na temat kierunku zmian zasad jej funkcjonowania. Dyskusja ta niejednokrotnie miała oblicze ostrej polemiki między ścierającymi się zwolennikami różnych rozwiązań dotyczących głównie Konstytucji Europejskiej oraz budżetu na lata 2007-2013. Sytuacja ta mogła mieć negatywny wpływ na wizerunek Unii wśród jej mieszkańców.

Niewielka różnica w poziomie zadowolenia z członkostwa występuje pomiędzy „nowymi” i „starymi” państwami Unii (49% wobec 50%). Zauważyć przy tym należy, że w nowych państwach członkowskich w porównaniu z wiosną 2005 r.. nastąpił spadek (o 6 punktów procentowych) liczby osób, które są zadowolone z przynależności ich kraju do Unii.

Należy jednak zauważyć, że w państwach, które 1 maja 2004r. przystąpiły do Wspólnoty, mniej jest niż w „starych” krajach (10% wobec 17%) osób, które postrzegają członkostwo jako „złą rzecz”.

Opinia na temat Unii Europejskiej

3.2. Korzyści płynące z członkostwa

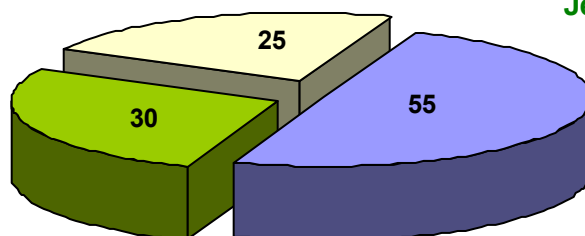
-Polacy uważają, że kraj odniósł korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej-

Podobnie jak wiosną 2005 r., większość Polaków (63%) uważa, że kraj odniósł korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej. Gdy weźmiemy pod uwagę badania z jesieni 2004r., widać wyraźnie, że odsetek osób podzielających to zdanie wzrósł w przeciągu ostatniego roku o 8 punktów procentowych. Jednocześnie nastąpił spadek liczby osób będących przeciwnego zdania (z 30% do 24%)⁸.

⁸ Pyt. QA9a Biorąc wszystko pod uwagę, czy powiedział(a)by Pan(i), że Polska skorzystała czy też nie skorzystała z członkostwa w Unii Europejskiej?

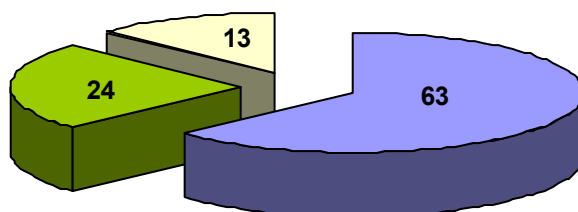
Czy Polska skorzystała z członkostwa w UE?
% Polaków

Jesień 2004

■ Skorzystała ■ Nie skorzystała ■ Trudno powiedzieć

Jesień 2005

■ Skorzystała ■ Nie skorzystała ■ Trudno powiedzieć

Korzyści z członkostwa w największej mierze, podobnie jak wiosną 2005 r., doceniają ludzie młodzi (15-24)- 64%. Jednak w tym przypadku należy zauważyć duży, 10 punktowy spadek (74% wiosną 2005 r.).

Również wśród respondentów z wyższym wykształceniem spadł o 12 punktów odsetek osób (z 79% do 67%), które uważają, że Polska odniosła korzyści z członkostwa. Trudno jednoznacznie określić co mogło być tego przyczyną. Być może negatywny wpływ miała dyskusja na temat budżetu Wspólnoty na nadchodzące lata 2007-2013, której najintensywniejszy etap przypadł na okres przeprowadzania badania. W trakcie jej trwania pojawiały się bowiem źle odbierane w Polsce postulaty ograniczenia środków m.in. na pomoc regionalną.

W grupie osób, które uważają, że członkostwo w Unii przyniosło korzyści państwu przeważają ponadto mieszkańcy dużych miast (55%), studenci (67%) oraz menedżerowie (62%).

W skali całej Unii odsetek osób przekonanych, że ich kraj odniósł korzyści wynosi 52%. Przeciwnego zdania jest 36% mieszkańców Wspólnoty. W porównaniu do wiosny 2005 r. nastąpił spadek odsetka osób pozytywnie oceniających skutki członkostwa (z 55% do 52%). Zmiana ta w większej mierze dotyczy „starych” krajów członkowskich, w których różnica sięga 3 punktów procentowych (spadek z 54% do 51%), niż „nowych” (spadek z 59% do 58%). O 3 punkty wzrósł także odsetek osób, które uważają, że ich kraj nie skorzystał z przynależności do Unii.

Pozytywne efekty członkostwa w największej mierze doceniają Irlandczycy i Luksemburczycy. Niemal dwie trzecie mieszkańców „Zielonej Wyspy” (86%), nieco mniej niż jesienią 2004 r. (-1 punkt procentowy), uważa, że kraj skorzystał z członkostwa. W przypadku obywateli Luksemburga wskaźnik ten sięga 75%. Na przeciwnym biegunie znajdują się Szwedzi i Austriacy, wśród których jedynie jedna trzecia (odpowiednio 32% i 35%) twierdzi, że przynależność do Unii przyniosła korzyści ich państwu.

3.3. Wizerunek Unii Europejskiej

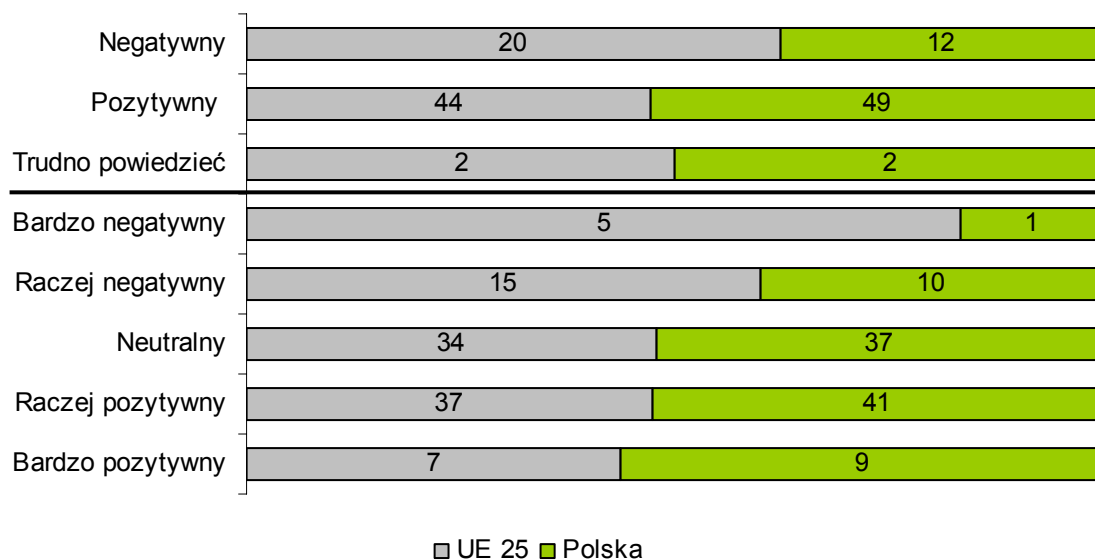
-Nieco mniej niż pół roku temu jest dziś Polaków w oczach których Unia ma pozytywny wizerunek-

Nieco mniej niż wiosną 2005 r. jest dziś Polaków w oczach których Unia ma pozytywny wizerunek (spadek z 51% do 49%). Na takim samym poziomie utrzymuje się natomiast odsetek osób, które myśląc o Wspólnocie mają negatywne skojarzenia (12%).

Podobnie jak wiosną 2005 r., najwyższy odsetek osób pozytywnie postrzegających Unię występuje obecnie w Irlandii (69%). Następny w kolejności jest Luksemburg (57%) i Malta (44%). Najmniej osób pozytywnie oceniających Unię jest natomiast w Austrii (24%) i Finlandii (27%).

W skali całej Unii odsetek osób, które pozytywnie postrzegają Wspólnotę wynosi 44%. W oczach 20% mieszkańców Unii ma ona negatywny wizerunek. Jedna trzecia (34%) deklaruje natomiast neutralny stosunek do Wspólnoty.

Wizerunek Unii Europejskiej

4. ZNAJOMOŚĆ ORAZ ZAUFANIE DO INSTYTUCJI UNIJNYCH

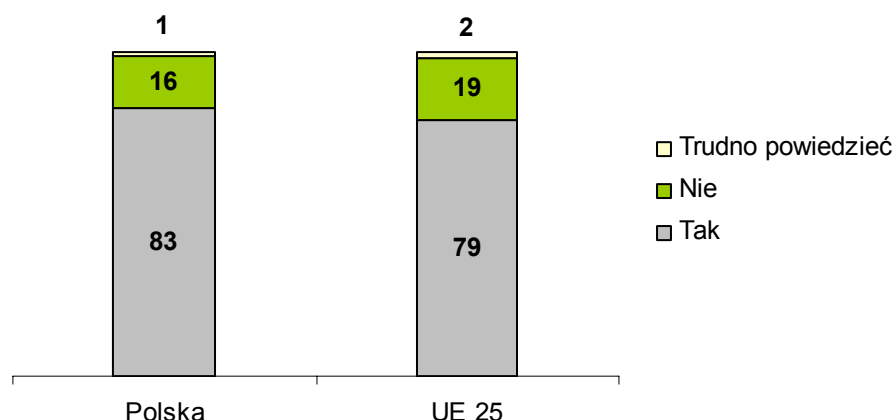
4.1. Stopień znajomości instytucji unijnych

-Polacy deklarują, że znają Komisję i Parlament Europejski-

Większość Polaków (83%) deklaruje, że słyszała o Komisji Europejskiej. Do braku jakiegokolwiek wiedzy na temat tej instytucji przyznaje się 16% mieszkańców Polski. Jest to wynik dobry, biorąc pod uwagę średnią dla całej Unii (odpowiednio 79% i 19%).

Porównanie obecnych wyników z danymi z wiosny 2005r. pokazuje, że o 3 punkty procentowe spadł odsetek Polaków, którzy deklarują znajomość Komisji Europejskiej. Jest to kontynuacja trendu spadkowego. Jesienią 2004r. 87% Polaków twierdziło bowiem, że Komisja jest znaną dla nich instytucją. Również w innych państwach Unii spada z roku na rok odsetek osób, które przyznają, że słyszały o Komisji. Wiosną 2005r. poziom ten sięgał 81%, a jesienią 2004r. 82%.

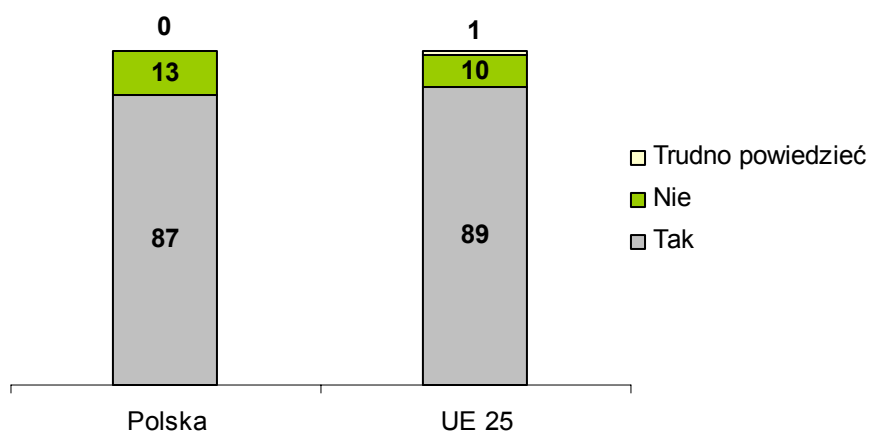
Czy kiedykolwiek słyszał(a) Pan(i) o Komisji Europejskiej?

Poziom znajomości Parlamentu Europejskiego wśród Polaków jest nieco wyższy niż Komisji i wynosi odpowiednio 87% (osoby deklarujące, że słyszały o Parlamencie) i 13% (osoby, które nigdy nie słyszały o tej instytucji). Średnia dla całej Unii sięga natomiast odpowiednio 89% i 10%.

W przypadku poziomu znajomości Parlamentu Europejskiego, podobnie jak Komisji, występuje tendencja spadkowa. Zarówno w Polsce, jak i w innych krajach Unii stopniowo odsetek osób przyznających, że słyszały o Parlamencie ulega pbiżeniu. Różnica pomiędzy jesienią 2004r. i jesienią 2005r. sięga w Polsce i Unii 3 punktów procentowych.

Czy kiedykolwiek słyshał(a) Pan(i) o Parlamencie Europejskim?

4.2. Zaufanie do Komisji Europejskiej

-Spadł odsetek Polaków, którzy deklarują zaufanie do Komisji Europejskiej-

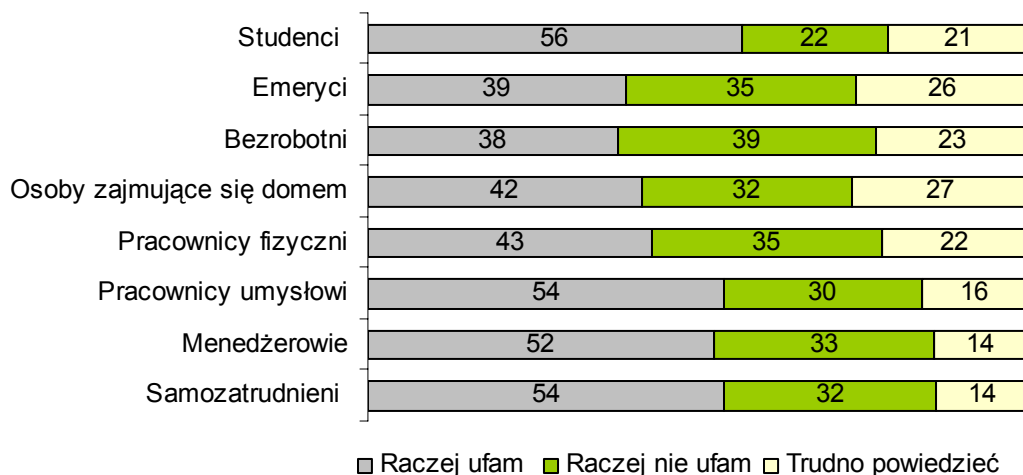
Niemal połowa Polaków (46%) przyznaje, że ufa Komisji Europejskiej. Brak zaufania do tej instytucji deklaruje co piąty mieszkaniec Polski (22%)⁹. Aż co trzeci przyznaje, że nie ma zdania na ten temat (32%). Wiosną 2005 r. odsetek osób darzących zaufaniem Komisję był wyższy o 3 punkty procentowe i wynosił 49%. Wysoki był także procent osób niezdecydowanych (30%).

W grupie respondentów deklarujących zaufanie do Komisji przeważają ludzie młodzi (51%), z wyższym wykształceniem i studenci (56%), o lewicowych poglądach (51%) oraz mieszkający w miastach (47%).

W grupie o przeciwstawnej opinii dominują natomiast mężczyźni (34%), osoby pomiędzy 40 a 54 rokiem życia (35%), z wykształceniem podstawowym (36%), bezrobotni (39%) oraz mieszkańcy wsi (34%).

⁹ Pyt. QA27 Proszę powiedzieć o każdej z tych instytucji, czy raczej jej Pan(i) ufa, czy raczej jej Pan(i) nie ufa?

Zaufanie do Komisji Europejskiej %Polaków - grupy zawodowe

W pozostałych krajach Unii zaufanie do Komisji sięga 46% (taki sam poziom, jak wiosną 2005 r.) Najwyższy odsetek osób darzących zaufaniem tę instytucję występuje w Portugalii (65%), najniższy natomiast w Wielkiej Brytanii (26%). W państwie tym najwięcej jest również osób, które deklarują brak zaufania do Komisji (50%). W Irlandii jest natomiast najmniej (15%) respondentów, którzy przyznają, że nie mają zaufania do tej instytucji. Jest to dwa razy mniej niż wynosi średnia dla Wspólnoty (33%).

4.3. Zaufanie do Parlamentu Europejskiego

-Spadek poziom zaufania Polaków do Parlamentu Europejskiego-

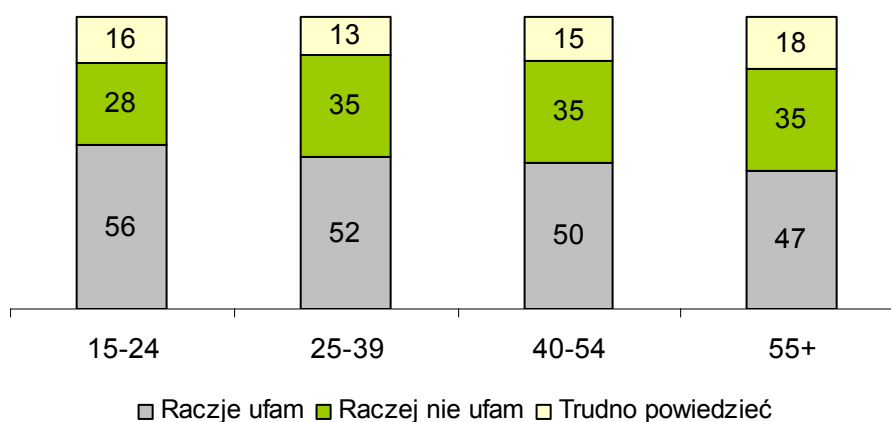
Polacy ufają Parlamentowi Europejskiemu nieco bardziej niż Komisji (49% w stosunku do 46%). Jednocześnie jednak wyższy jest odsetek osób, które deklarują brak zaufania do tej instytucji (24% w stosunku do 22%).

Wiosną 2005 r. poziom zaufania do Parlamentu w Polsce był wyższy o 3 punkty procentowe. Niższy był również odsetek (o 4 punkty procentowe) osób deklarujących brak zaufania do tej instytucji. Trudno jednoznacznie wyjaśnić przyczynę zmiany nastawienia do Parlamentu Europejskiego. Być może Polacy mieli większe oczekiwania względem tej instytucji, jako ciała, które winno w bardziej skuteczny sposób reprezentować ich interesy.

Parlamentowi bardziej ufają mężczyźni (54%) niż kobiety (48%). W grupie tej ponadto przeważają osoby młode (56%), nadal uczące się (62%), o przekonaniach lewicowych (56%), studenci (62%), oraz mieszkańcy miast (52%).

Zaufanie do Parlamentu Europejskiego

% Polaków - grupy wiekowe

W grupie osób, które nie ufają Parlamentowi przeważają osoby z podstawowym wykształceniem (38%), o prawicowych przekonaniach (36%), bezrobotni (40%), oraz mieszkańcy wsi (35%).

W skali całej Unii Parlamentowi Europejskiemu ufa 51%. Odmienne odczucia wobec tej instytucji ma natomiast 34% mieszkańców Wspólnoty. Jest to wynik zbliżony do tego, jaki zanotowano wiosną 2005 r. (52% oraz 31%).

Największym zaufaniem Parlament cieszy się w Luksemburgu (68%), następnie Portugalii (67%) i Słowacji (65%). Najmniejszym natomiast w Wielkiej Brytanii (27%), na Litwie (44%) i w Szwecji (48%).

Wyniki pokazują, że w porównaniu z innymi krajami Brytyjczycy odznaczają się najniższym zaufaniem do głównych instytucji unijnych, jakimi są Parlament i Komisja. Opinie Polaków na temat tych instytucji są natomiast zbliżone do średniej dla całej Wspólnoty.

5. WIEDZA NA TEMAT UNII EUROPEJSKIEJ

5.1. Znajomość zasad działania Unii Europejskiej

-w Polsce zanotowano najwyższy w Unii odsetek osób, które deklarują, że rozumieją jak działa Wspólnota-

Niemal dwie trzecie Polaków (59%) twierdzi, że rozumie jak działa Unia Europejska. Jest to najwyższy wynik spośród wszystkich krajów Unii. Jedna trzecia (34%) przyznaje, że nie ma takiej wiedzy¹⁰.

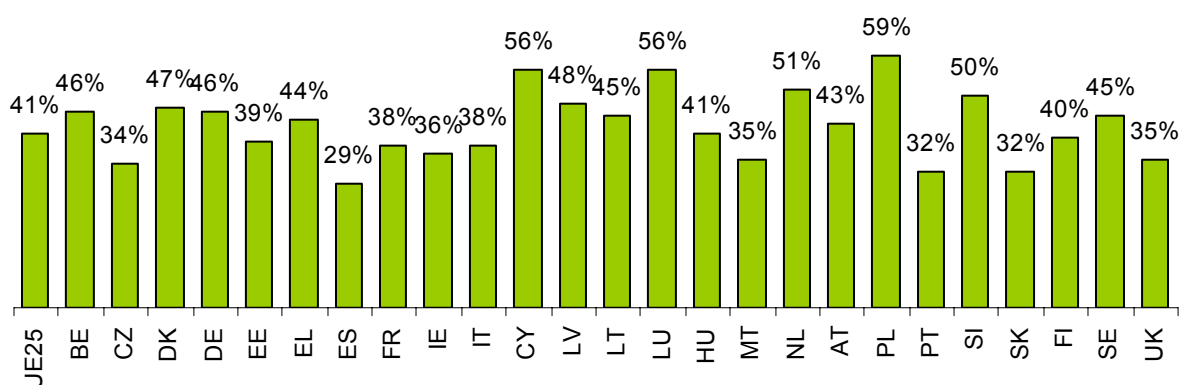
W grupie dobrze poinformowanych dominują osoby w wieku od 40 do 54 lat (44%), na drugim miejscu są natomiast respondenci pomiędzy 25 a 39 rokiem życia (43%). Ponadto w grupie tej przeważają osoby o prawicowych poglądach (48%), pracujące na stanowiskach menadżerskich (61%) oraz mieszkające w dużych miastach.

W grupie osób, które przyznają, że brak im znajomości zasad funkcjonowania Wspólnoty dominują kobiety (59%), osoby powyżej 55 roku życia (57%), z wykształceniem podstawowym (64%), prowadzące gospodarstwo domowe (64%) oraz mieszkające na wsi (54%).

W pozostałych państwach Unii niższy jest niż w Polsce odsetek osób, które przyznają, że rozumieją jak działa Wspólnota (41%). Większość mieszkańców Unii przyznaje, że nie zna zasad jej funkcjonowania (52%).

Znajomość zasad działania UE

■ Wiem jak działa UE

¹⁰ Pyt. QA 15.2 Czy rozumie Pan(i) jak działa Unia Europejska?

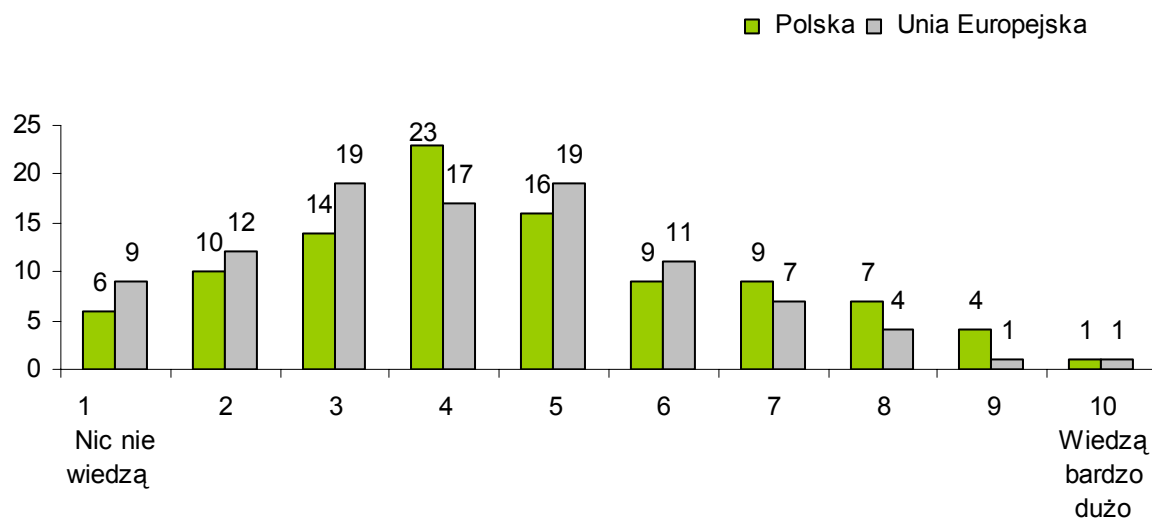
5.2. Postrzegany poziom wiedzy na temat Unii Europejskiej

-Polacy gorzej niż pół roku temu oceniają swój stan wiedzy na temat Unii-

W skali od 1 do 10 (jeden oznacza brak, a dziesięć bardzo wysoki poziom wiedzy na temat Unii), 53%¹¹ Polaków umiejscowiło swój stan wiedzy w pierwszej części skali (od 1 do 4). Podobnie uczynili też inni mieszkańcy Unii (47%). Górną granicę skali (od 6 do 10) wybrało natomiast 30% Polaków. Średnia dla całej Wspólnoty wynosi w tym przypadku 24%. Wartość pośrodku skali (5), oznaczającą średni poziom wiedzy, wybrało mniej mieszkańców UE niż pół roku temu (19%, 21% wiosną 2005 r.). W przypadku Polski odsetek ten wyniósł 16% - o 10 punktów procentowych mniej niż podczas poprzedniego badania (wiosna 2005 r.).

Oznacza to, że mieszkańcy Polski gorzej niż kilka miesięcy temu oceniają stan swojej wiedzy na temat Unii. Kampania informacyjna przed rozszerzeniem spowodowała wzrost poziomu wiedzy mieszkańców Polski na temat Unii. Wydaje się jednak, że wraz z upływem czasu Polacy stopniowo zapominają to, czego dowiedzieli się przed rozszerzeniem.

Własna ocena wiedzy o Unii Europejskiej

5.3. Rzeczywisty poziom wiedzy na temat Unii

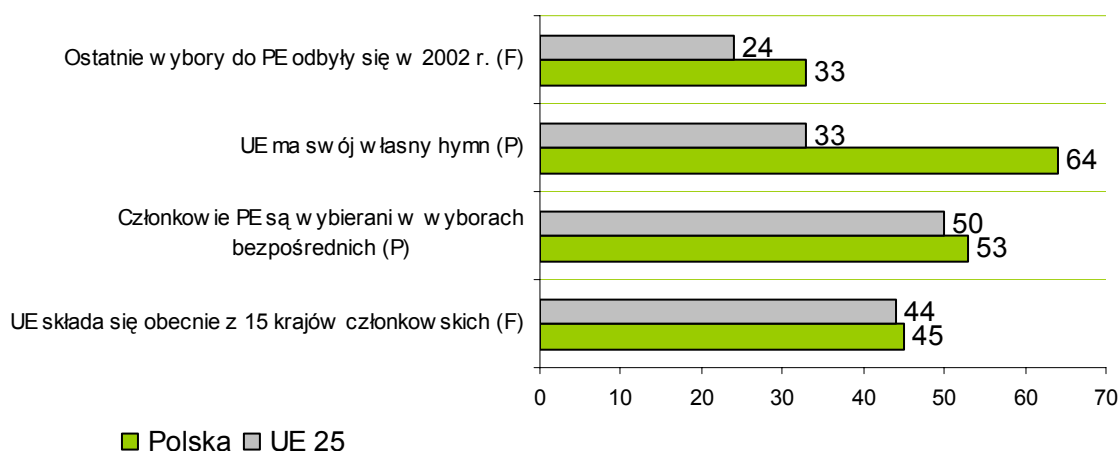
-Spadł poziom rzeczywistej wiedzy Polaków na temat Wspólnoty-

¹¹ Pyt. A20. W skali od 1 do 10, jak dużo- w Pana(i) odczuciu- wie Pan(i) na temat Unii Europejskiej?

Jedynie jedna czwarta (24%)¹² mieszkańców Unii Europejskiej wie, że ostatnie wybory do Parlamentu Europejskiego nie odbyły się w 2002 r. Wiosną 2005 r. odsetek ten był o 5 punktów procentowych wyższy. Również mniej osób niż kilka miesięcy temu udzieliło poprawnej odpowiedzi na pytanie czy Unia ma swój własny hymn (33%). Około połowa (44%) obywateli Wspólnoty wie natomiast ilu członków liczy obecnie Unia i w jaki sposób wybierani są eurodeputowani (50%). Nieco lepszy stan wiedzy mają Polacy, z których 44% udzieliło poprawnych odpowiedzi na zadane pytania (o 11 punktów procentowych więcej w stosunku do wynoszącej 38% średniej UE). Jednocześnie należy zauważyć, że rzeczywisty poziom wiedzy Polaków jest dziś niższy (spadek o 10 punktów) niż pół roku temu.

Co ciekawe, lepiej od mieszkańców państw „piętnastki” poinformowani na temat Unii są obywatele nowych krajów członkowskich, będący zaledwie od półtora roku w UE (średnio 46% poprawnych odpowiedzi wobec 36% w „starych” państwach członkowskich). Najniższy poziom wiedzy mają natomiast Brytyjczycy (od 1973r. we Wspólnocie) - jedynie 29% poprawnych odpowiedzi, najwyższy natomiast Luksemburczycy (63% poprawnych odpowiedzi).

Znajomość podstawowych faktów nt. Unii Europejskiej % poprawnych odpowiedzi

¹² Pyt. QA28.1. Proszę określić czy podane twierdzenia są prawdziwe, czy fałszywe.

6. KIERUNKI ROZWOJU UNII EUROPEJSKIEJ

6.1 Poparcie dla unii politycznej

-Polacy są za rozwojem Wspólnoty w kierunku unii politycznej-

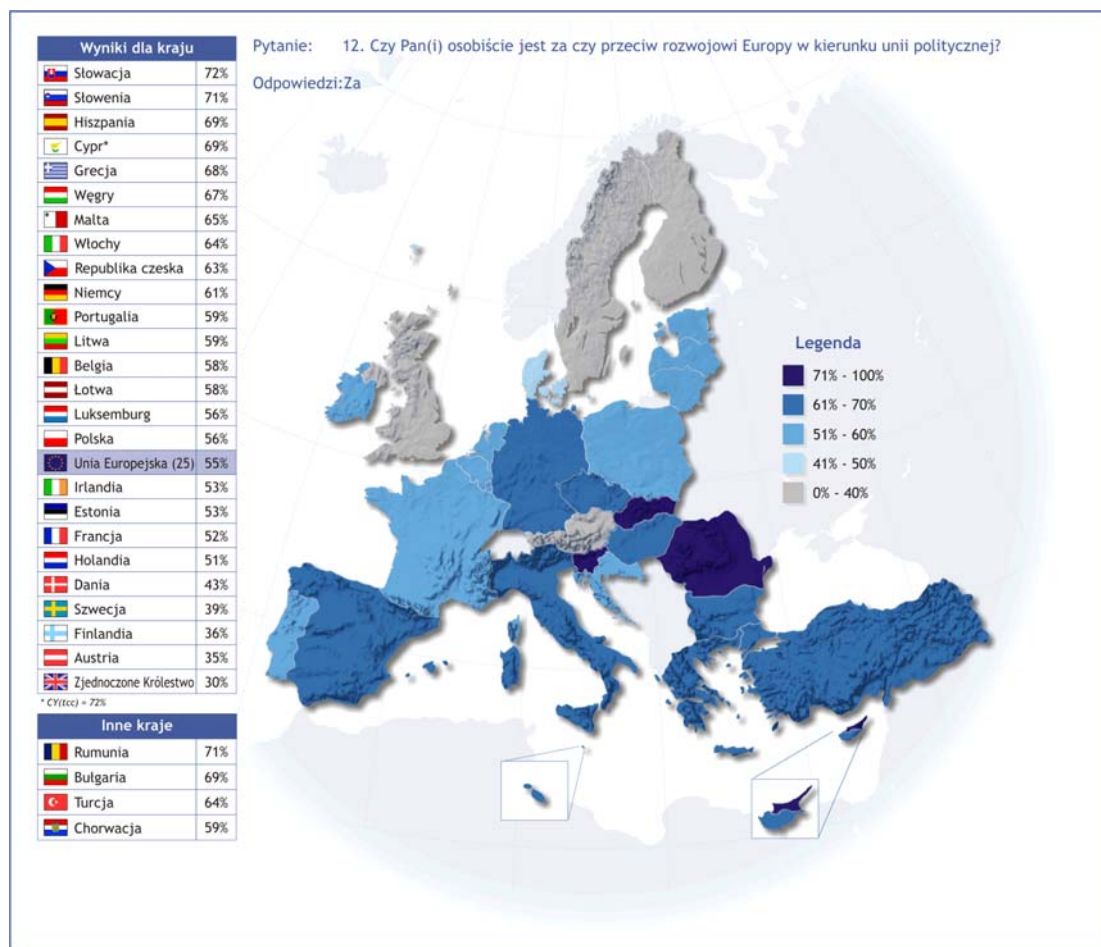
Polacy zapytani o opinię na temat rozwoju Europy w kierunku unii politycznej, w większości przypadków (56%), odpowiadali, że popierają tę inicjatywę. Sprzeciw wyraziło 22%. Tyle samo osób nie miało zdania na ten temat.

W grupie osób popierających rozwój Europy w kierunku unii politycznej przeważają mężczyźni (58%), osoby młode (61%), z wykształceniem wyższym (65%), o przekonaniach lewicowych (61%), osoby prowadzące własną działalność gospodarczą i studenci (po 63%) oraz mieszkańcy średnich i małych miast.

Wśród przeciwników tej inicjatywy dominują natomiast osoby w wieku od 40 do 54 lat (34%), z wykształceniem podstawowym i średnim (po 34%), o przekonaniach prawicowych (36%), pracownicy fizyczni (35%) oraz mieszkańcy wsi (33%).

W pozostałych państwach Unii więcej niż w Polsce jest przeciwników unii politycznej (31%). Odsetek zwolenników jest na podobnym poziomie (55%). Mniej jest natomiast osób niezdecydowanych (14%).

Najwyższy odsetek osób popierających rozwój unii politycznej jest na Słowacji 72% i Słowenii (71%), najmniejszy natomiast w Wielkiej Brytanii (30%) i Austrii (35%).

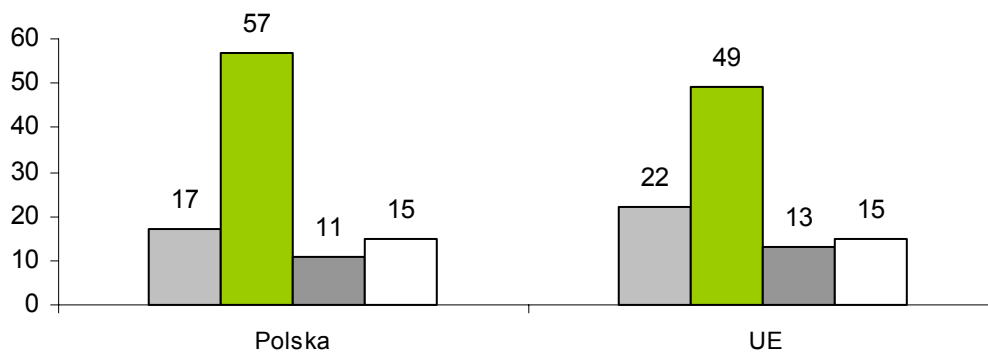
6.2 Poparcie dla Konstytucji Europejskiej

-Polacy w większości popierają Konstytucję Europejską i opowiadają się za tym by państwa członkowskie Unii kontynuowały proces ratyfikacji tego dokumentu-

Większość Polaków (53%) deklaruje poparcie dla Konstytucji Europejskiej. Przeciwno przyjęciu tego dokumentu jest 21%. Spośród krajów, w których przeprowadzone zostało badanie (pytanie nie zostało zadane w 13 krajach, które przyjęły Konstytucję: Estonii, Grecji, Włoszech, Słowacji, Węgrzech, Luksemburgu, Cyprze, Malcie, Słowenii, Litwie, Łotwie, Austrii i Niemczech) najwięcej przeciwników Konstytucji jest w Danii (37%) oraz Republice Czeskiej i Finlandii (po 36%). Najwięcej zwolenników występuje natomiast w Belgii (73%) i w Rumunii (68%).

Polacy zapytani o dalsze losy Konstytucji Europejskiej w większości (57%) opowiedzieli się za tym, by państwa członkowskie Unii kontynuowały proces przyjmowania tego dokumentu. Niemal jedna piąta Polaków (17%) jest zdania, że Konstytucja powinna być ponownie negocjowana. Jedna dziesiąta opowiada się za rezygnacją z tego dokumentu (11%) a 15% nie ma zdania na ten temat.

Opinia na temat dalszych losów Konstytucji Europejskiej

- ☐ Państwa członkowskie UE powinny kontynuować proces przyjmowania Konstytucji Europejskiej
- ☒ Konstytucja Europejska powinna być powtórnie negocjowana
- ☐ Powinno się zrezygnować z Konstytucji Europejskiej
- ☐ Trudno powiedzieć

Warto zauważyć, że mieszkańcy Francji i Holandii, którzy w większości odrzucili w referendum przyjęcie Konstytucji, opowiadają się obecnie w największym stopniu w skali Unii (odpowiednio 65% i 64%) za tym, by państwa członkowskie kontynuowały przyjmowanie tego dokumentu. Najniższy poziom poparcia dla takiego rozwiązania występuje na Malcie (30%). Najwięcej zwolenników rezygnacji z Konstytucji jest w Danii (31%) i Wielkiej Brytanii (25%). Najmniej natomiast na Słowenii (4%) i Węgrzech (4%). Tymczasem na Malcie występuje najwyższy odsetek zwolenników ponownego negocjowania Konstytucji (41%). Najniższy w Danii (11%).

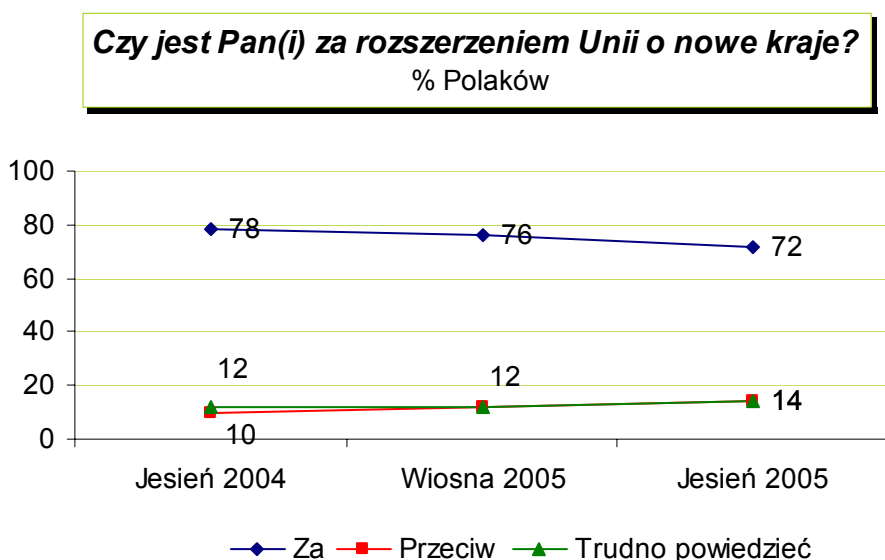
7. ROZSZERZENIE

7.1 Poparcie dla dalszego rozszerzania Unii Europejskiej

-Coraz mniej Polaków popiera rozszerzenie Unii o nowe państwa-

Większość Polaków (72%) popiera rozszerzenie Unii o kolejne państwa. Przeciwnych jest 14% mieszkańców Polski. Taki sam odsetek nie ma zdania na ten temat¹³.

W porównaniu do wiosny 2005 r., odsetek osób popierających rozszerzenie jest dziś w Polsce o 4 punkty procentowe niższy. O dwa punkty wzrosła jednocześnie ilość przeciwników powiększania Unii. Wynik ten jest kontynuacją trendu spadkowego. Jesienią 2004 r., 78% mieszkańców Polski było za kontynuacją tego procesu. W ciągu roku zaobserwowano więc 6 punktowy spadek. Być może Polacy obawiają się, że przyjęcie nowych, biedniejszych krajów skomplikuje działanie Unii oraz spowoduje ograniczenie napływu funduszy do ich kraju.

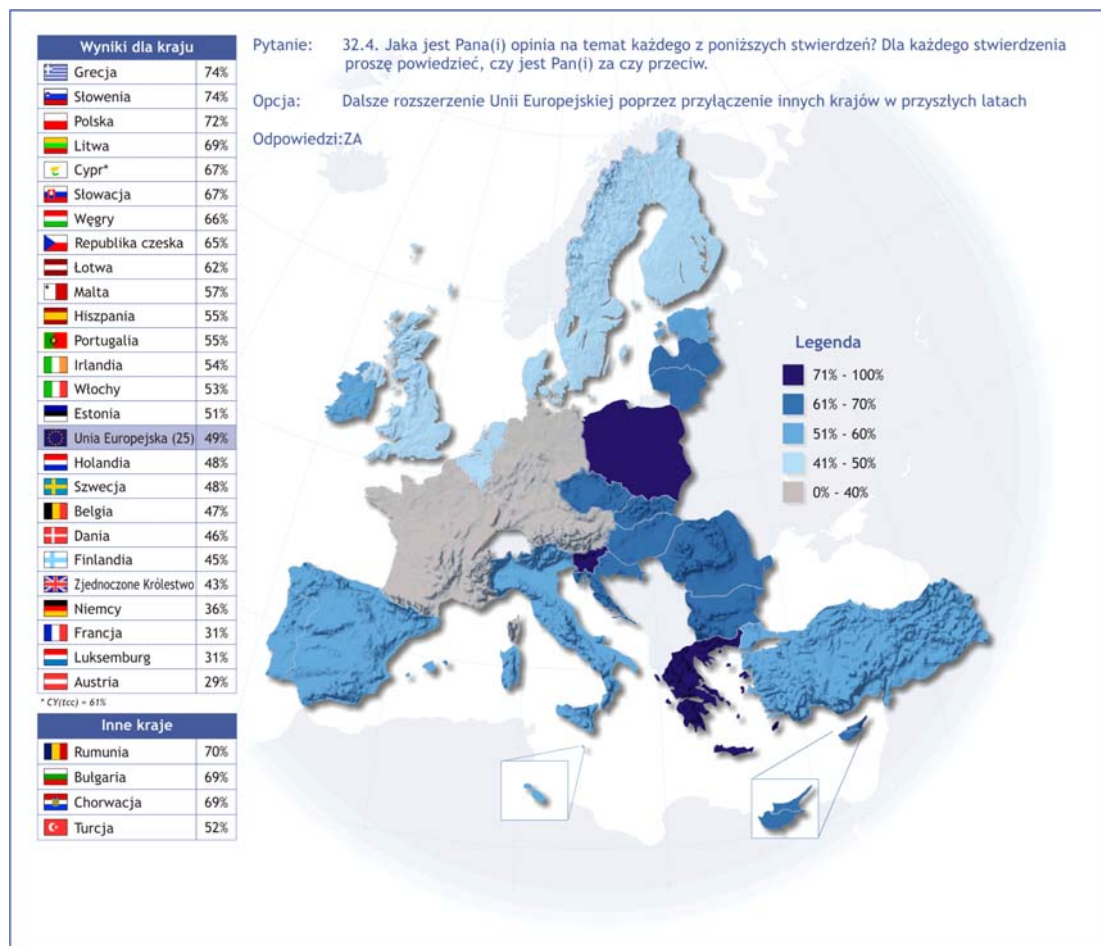

Gdy przyjrzymy się poszczególnym grupom wiekowym, zauważymy, że rozszerzenie popierają w największym stopniu ludzie młodzi (62%), osoby nadal uczące się (65%), o lewicowych poglądach, studenci (65%), oraz mieszkańcy dużych miast (53%).

Wśród przeciwników rozszerzenia najwięcej jest osób starszych (47%). Ta grupa wiekowa w większości jest przeciwna powiększaniu Unii o kolejne państwa. W grupie przeciwników rozszerzenia dominują ponadto osoby z wykształceniem podstawowym (45%), o przekonaniach prawicowych (47%), menadżerowie (42%) oraz mieszkańcy wsi (43%).

¹³ Pyt. QA 32.4 Czy popiera Pan(i) dalsze rozszerzenie Unii Europejskiej poprzez przyłączenie innych krajów w przyszłych latach?

W skali całej Unii odsetek osób popierających przyszłe rozszerzenie jest znacznie niższy niż w Polsce i wynosi 49%. Podobna różnica występuje w przypadku liczby przeciwników przyjęcia nowych państw. W Polsce jest ich 14% w całej Unii natomiast 39%. Największy odsetek zwolenników rozszerzenia występuje w Grecji i Słowenii (74%) oraz Polsce (72%). Najmniejszy natomiast w Austrii (29%) i Luksemburgu (31%).

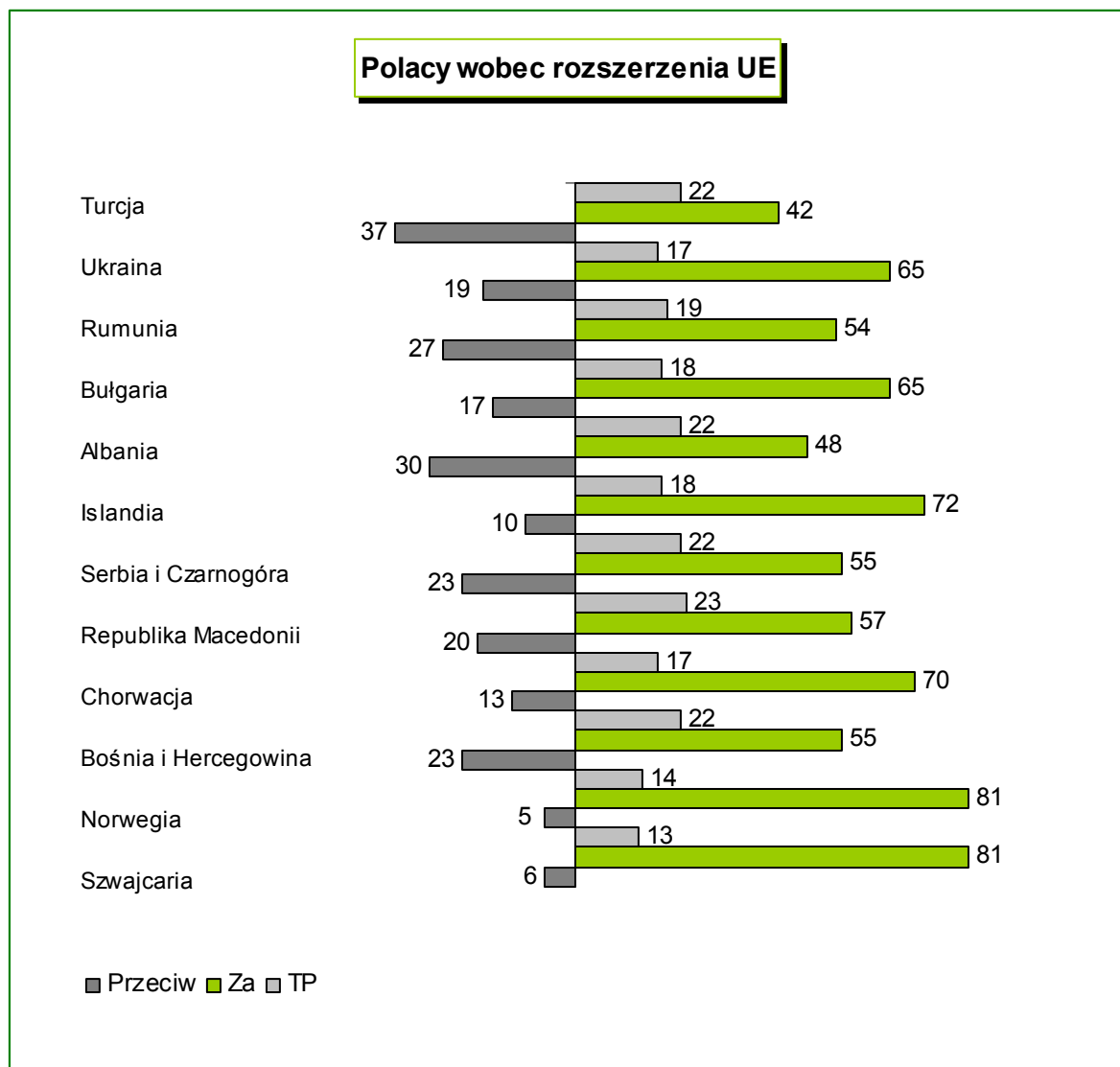
7.2 Opinia na temat przyjęcia do Unii określonych państw

-Spadło poparcie dla przyjęcia do Unii określonych państw, w tym Ukrainy-

Najwięcej Polaków (81%)¹⁴ popiera przyjęcie do Unii Szwajcarii i Norwegii, następna w kolejności jest Islandia (72%). Najmniej zwolenników ma w Polsce natomiast propozycja powiększenia Unii o Turcję (42%) i Albanie (48%). W porównaniu z wiosną 2005 r., spadło poparcie dla przyjęcia poszczególnych krajów. Największy spadek wystąpił w przypadku Turcji (12 punktów procentowych) oraz Ukrainy (11 punktów procentowych). Dużo niższy poziom poparcia zanotowano też w przypadku Albanii (8 punktów procentowych).

¹⁴ Pyt. QA44. Jest Pan(i) za czy przeciw przyjęciu w przyszłości do Unii Europejskiej następujących państw...?

W porównaniu z wiosną 2005 r. wzrósł także odsetek osób, które nie mają własnego zdania na temat rozszerzenia Unii o kolejne kraje. Najwyższy wzrost zauważyć można w przypadku Turcji i Republiki Macedonii (7 punktów procentowych).

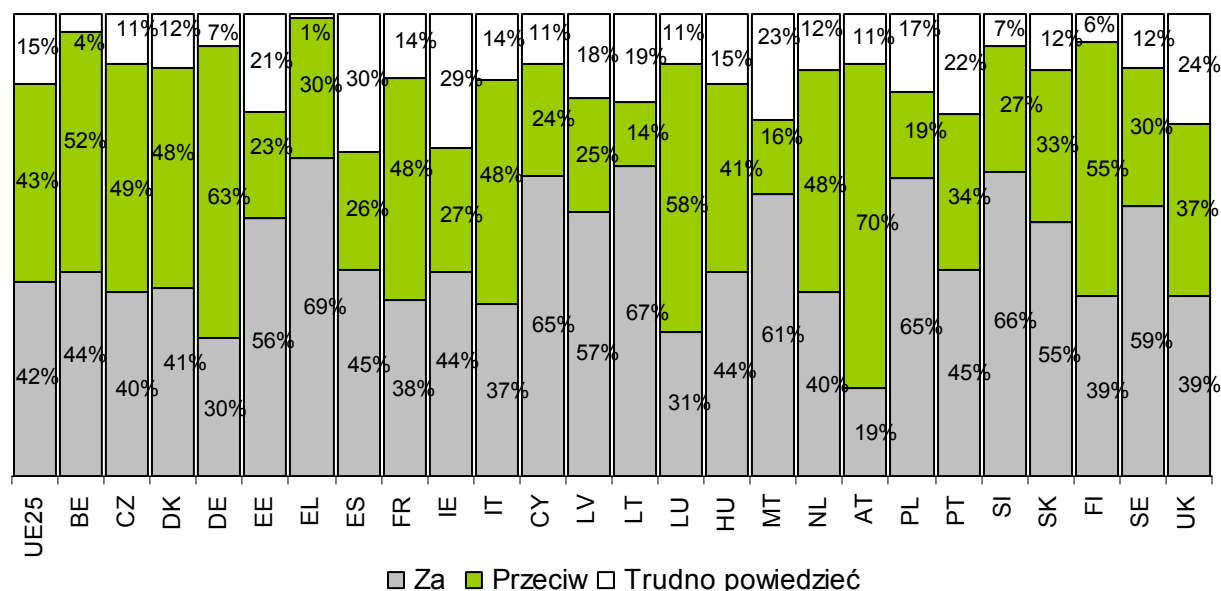

Polacy, podobnie jak wiosną 2005 r., w największym stopniu popierają obecnie przyjęcie do Unii wysokorozwiniętych krajów takich jak Szwajcaria, Norwegia i Islandia. W znacznie mniejszym stopniu wspierają natomiast europejskie aspiracje Ukrainy. Państwo to cieszy się obecnie poparciem równym temu, jakie deklarowane jest wobec Bułgarii (65%). Wydaje się, że Polacy podobnie jak część społeczeństwa ukraińskiego są rozczarowani zmianami, jakie nastąpiły w ciągu ostatnich miesięcy na Ukrainie, dlatego w mniejszym stopniu niż pół roku temu skłonni są wspierać przyjęcie tego państwa do Wspólnoty. Być może Polacy doszli także do wniosku, że zdecydowane poparcie dla europejskich aspiracji Ukrainy zbyt negatywnie wpływa na stosunki Polski z Rosją, która dąży do zatrzymania tego państwa w strefie swoich wpływów. Mogą to być niektóre z istotnych przyczyn zmiany nastawienia Polaków.

Z badań wynika, że Polacy mniej niż pół roku temu przychylni są dziś także przyjęciu do Unii Turcji. W ciągu ostatnich kilku miesięcy o 6 punktów procentowych (do 37%) wzrósł odsetek osób przeciwnych poszerzeniu Wspólnoty o to państwo. Trudno jednoznacznie wskazać powód zmiany nastawienia Polaków. Być może wynika ono z faktu, że wraz z rozpoczęciem negocjacji akcesyjnych członkostwo Turcji jest coraz bardziej realne, tym samym coraz bliższe stają się ewentualne trudności, które decyzja ta za sobą pociągnie.

W skali całej Unii najwięcej zwolenników w kontekście przystąpienia do Wspólnoty mają kraje należące obecnie do EFTA, czyli Norwegia i Szwajcaria (po 77%) i Islandia (68%). Zdecydowanie mniejszym poparciem cieszą się pozostałe państwa, takie jak Chorwacja i Bułgaria (odpowiednio 51% i 48%). Zaledwie, co drugi mieszkaniec Unii jest skłonny udzielić swojego poparcia dla ich przyjęcia do Wspólnoty. Największy sprzeciw wzbudza natomiast plan przyjęcia Turcji. Przeciwno tej idei jest 55% mieszkańców Wspólnoty (wzrost o 3 punkty w stosunku do wiosny 2005).

Opinia na temat przyjęcia do Unii Ukrainy

W przypadku Ukrainy mieszkańcy Wspólnoty podzieleni są na zwolenników (42%) i przeciwników (43%). W porównaniu do wiosny 2005 r. opinie na temat przyjęcia tego państwa uległy dużym zmianom. O 7 punktów procentowych wzrósł odsetek respondentów przychylnych poszerzeniu Wspólnoty o Ukrainę. O 9 punktów spadła natomiast ilość osób przeciwnych. Wydaje się, więc, że mimo trudności w polityce wewnętrznej, Ukraina stopniowo zyskuje akceptację mieszkańców Wspólnoty. Przyjęcie tego państwa w największej mierze popierają Grecja (69%), Łotwa (67%) i Słowenia (66%). Najwięcej przeciwników występuje natomiast w Austrii (70%), Niemczech (63%) i Luksemburgu (58%).

WNIOSKI

Jesienią 2005 roku minęło półtora roku odkąd Polska została przyjęta do Unii Europejskiej. Jest to okres dość krótki. Jednocześnie jednak wystarczający, by móc zdefiniować pierwsze oznaki zarysowujących się trendów polskiej opinii publicznej na temat członkostwa kraju we Wspólnocie.

Wyniki badań, na których oparta jest 64 edycja Eurobarometru pokazują, że Polacy w coraz większym stopniu są zadowoleni z poziomu życia. Od wiosny 2004 r. następował stopniowy wzrost odsetka osób, które deklarowały, iż satysfakcjonuje ich aktualny poziom życia. Polacy zapytani natomiast o prognozę na nadchodzący rok najczęściej przewidują, że ich sytuacja nie ulegnie zmianie. Dość interesujący jest fakt, że w grupie osób przekonanych, że ich sytuacja za rok będzie lepsza, dominują studenci oraz osoby bezrobotne. Jeśli chodzi o długoterminową prognozę na najbliższe pięć lat wyraźnie widać, że coraz mniej Polaków obawia się pogorszenia swojej sytuacji w przyszłości. Różnica opinii na ten temat, licząc od wiosny 2004 r., sięga dziesięciu punktów procentowych. Wyniki badań w tej kwestii odbiegają znacznie od średniej dla wszystkich państw Unii, gdzie w ciągu ostatniego półtora roku utrzymywał się stały poziom odsetka osób obawiających się, że ich życie ulegnie pogorszeniu w ciągu nadchodzących pięciu lat.

Eurobarometr 64, podobnie jak poprzednia edycja, zawiera alarmujące wyniki dotyczące zaufania Polaków do instytucji krajowych, takich jak parlament, rząd i partie polityczne. Mimo wzrostu, zaufanie do wspomnianych instytucji pozostaje na najniższym poziomie w skali całej Unii. Różnica ta w przypadku rządu, gdy porównamy dwa skrajne wyniki (Luksemburg i Polska), sięga ponad pięćdziesięciu punktów procentowych. Gdy weźmiemy pod uwagę parlament (Dania i Polska), otrzymamy różnicę równą 62 punktom procentowym.

Polacy od dłuższego czasu niezmiennie twierdzą, że bezrobocie jest najważniejszym problemem, który należy jak najszybciej rozwiązać. Zapytani o najważniejszy cel, jaki stoi obecnie przed Polską, zgodnie wskazali na konieczność utrzymania porządku w kraju. Jak pokazują badania, takie same preferencje w obu kwestiach mają pozostali mieszkańcy Unii Europejskiej.

Wyniki Eurobarometru 64 sygnalizują dość niepokojące zjawisko braku chęci większości Polaków do większego zaangażowania się w działania Unii. Być może wynika to z faktu, że większość mieszkańców Polski jest jednocześnie przekonana, że ich głos nie liczy się we Wspólnocie. Mimo to Polacy są zdania, że decyzje w sprawie większości dziedzin powinny być podejmowane wspólnie w ramach Unii Europejskiej. Ponad połowa z nich jest bowiem przekonana, że członkostwo kraju we Wspólnocie to „dobra rzecz”. Śledząc dynamikę zmian odczuć Polaków wobec członkostwa można zauważyć, że począwszy od wiosny 2004 r., kiedy to zanotowano najniższy poziom pozytywnej oceny członkostwa, następuje stopniowy wzrost odsetka osób, które oceniają przynależność Polski do Unii jako „dobrą rzecz”.

Podobna tendencja zarysowuje się w przypadku opinii Polaków na temat korzyści, jakie kraj odniósł z przynależności do Unii. Choć w tym przypadku uwagę zwraca fakt, że w ostatnich miesiącach znacznie spadł odsetek osób młodych, które przekonane są, że kraj skorzystał na członkostwie. Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku oceny wizerunku Unii. W okresie ostatniego półrocza zmniejszyła się liczba Polaków, w oczach których Unia ma pozytywny *image*. Niepokojące zmiany nastąpiły również w kwestii odczuć Polaków w stosunku do instytucji unijnych. Spadł bowiem odsetek osób wyrażających zaufanie do Komisji i Parlamentu Europejskiego.

Kolejny niepokojący symptom dotyczy wiedzy Polaków na temat Wspólnoty. W ciągu ostatniego półrocza nastąpił spadek poziomu postrzeganej i rzeczywistej wiedzy

mieszkańców Polski na temat Unii. Jest to być może skutek przerwania po przystąpieniu Polski do Unii intensywnej kampanii informacyjnej na temat Wspólnoty.

Raport zamyka analiza opinii Polaków na temat dwu ważnych kwestii odnoszących się do przyszłości Unii Europejskiej. Pierwsza z nich dotyczy Konstytucji Europejskiej. Polacy zapytani o dalsze losy tego dokumentu w większości opowiedzieli się za kontynuowaniem procesu jego ratyfikacji. Druga - planów rozszerzenia Unii. Mniej niż pół roku temu jest dziś w Polsce osób, które popierają powiększenie Wspólnoty. Wynik ten jest kontynuacją trendu spadkowego, który trwa w Polsce od dłuższego czasu.

OPIS PRÓBY

Między 11 października a 15 listopada 2005r., TNS Opinion & Social, konsorcjum utworzone pomiędzy Taylor Nelson Sofres i EOS Gallup Europe, przeprowadziło na zlecenie Dyrekcji Generalnej Prasy i Komunikacji Komisji Europejskiej, badanie opinii publicznej Eurobarometr 64.

Standardowe badanie Eurobarometr 64 obejmuje obywateli poszczególnych krajów członkowskich Unii Europejskiej w wieku od 15 lat. Sondażem objęto również dwa państwa przystępujące (Bułgaria i Rumunia), dwa państwa kandydujące (Chorwacja, Turcja), oraz północną część Cypru. W przypadku tych państw sondaż objął ludność narodową oraz obywateli Unii Europejskiej mieszkających tam i posługujących się jednym z języków narodowych tych krajów w stopniu umożliwiającym udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu. Podstawowa konstrukcja próby zastosowana we wszystkich krajach oparta jest na warstwowej próbie losowej. W każdym państwie unijnym ustalono liczbę punktów startowych losowania, proporcjonalną do liczby ludności danego kraju i do gęstości zaludnienia.

Punkty startowe wyznaczono systematycznie w każdej jednostce administracyjnej, po przeprowadzeniu warstwowania ze względu na typ jednostki i typ obszaru. W ten sposób zapewniono reprezentację całego terytorium przebadanych krajów zgodnie z EUROSTAT NUTS 2 (lub ekwiwalentnych) i zgodnie z rozmieszczeniem ludności na obszarach wielkomiejskich, miejskich i wiejskich. W każdym z wybranych punktów startowych wylosowano adres startowy. Kolejne adresy były wybierane jako n-ty adres od startowego z zastosowaniem standardowej metody random route. W każdym gospodarstwie domowym respondent był wybierany według wieku. Wszystkie wywiady były wywiadami bezpośrednimi (face-to-face). Przeprowadzono je w mieszkaniach respondentów w odpowiednim języku narodowym. Przy gromadzeniu danych korzystano z pomocy CAPI (Computer Assisted Personal Interview) w tych krajach, gdzie użycie tej techniki było możliwe.

SKRÓT	PAŃSTWO	INSTYTUT	LICZBA RESPONDENTÓW	DATY PRÓB		LUDNOŚĆ +15
BE	BELGIA	TNS Dimarso	1.024	13/10/2005	06/11/2005	8.598.982
CZ	REPUBLIKA CZESKA	TNS Aisa	1.161	14/10/2005	05/11/2005	8.571.710
DK	DANIA	TNS Gallup DK	1.032	16/10/2005	13/11/2005	4.380.063
DE	NIEMCY	TNS Infratest	1.534	14/10/2005	08/11/2005	64.174.295
EE	ESTONIA	Emor	1.000	14/10/2005	06/11/2005	887.094
EL	GRECJA	TNS ICAP	1.000	17/10/2005	05/11/2005	8.674.230
ES	HISZPANIA	TNS Demoscopia	1.015	15/10/2005	05/11/2005	35.882.820
FR	FRANCJA	TNS Sofres	1.009	11/10/2005	07/11/2005	44.010.619
IE	IRELANDIA	TNS MRBI	1.009	13/10/2005	13/11/2005	3.089.775
IT	WŁOCHY	TNS Abacus	1.000	19/10/2005	10/11/2005	49.208.000
CY	REP.CYPRU	Synovate	502	17/10/2005	06/11/2005	552.213
LV	LITWA	TNS Latvia	1.033	14/10/2005	07/11/2005	1.394.351

LT	ŁOTWA	TNS Gallup Lithuania	1.020	15/10/2005	04/11/2005	2.803.661
LU	LUKSEMBURG	TNS ILReS	510	12/10/2005	05/11/2005	367.199
HU	WĘGRY	TNS Hungary	1.000	18/10/2005	06/11/2005	8.503.379
MT	MALTA	MISCO	500	14/10/2005	05/11/2005	322.917
NL	HOLANDIA	TNS NIPO	1.041	21/10/2005	13/11/2005	13.242.328
AT	AUSTRIA	Österreichisches Gallup-Institute	1.020	14/10/2005	03/11/2005	6.679.444
PL	POLSKA	TNS OBOP	1.000	17/10/2005	07/11/2005	31.610.437
PT	PORTUGALIA	TNS EUROTESTE	1.003	17/10/2005	08/11/2005	8.080.915
SI	SŁOWENIA	RM PLUS	1.034	11/10/2005	07/11/2005	1.663.869
SK	SŁOWACJA	TNS AISA SK	1.096	17/10/2005	02/11/2005	4.316.438
FI	FINLANDIA	TNS Gallup Oy	1.028	13/10/2005	09/11/2005	4.279.286
SE	SZWECJA	TNS GALLUP	1.033	14/10/2005	06/11/2005	7.376.680
UK	WIELKA BRYTANIA	TNS UK	1.320	12/10/2005	15/11/2005	47.685.578
BG	BUŁGARIA	TNS BBSS	1.001	19/10/2005	31/10/2005	6.695.512
HR	CHORWACJA	Puls	1.000	13/10/2005	06/11/2005	3.682.826
RO	RUMUNIA	TNS CSOP	1.000	13/10/2005	31/10/2005	18.145.036
TR	TURCJA	TNS PIAR	1.005	14/10/2005	07/11/2005	47.583.830
NC	POŁNOČNA CZEŚĆ TURCJI	KADEM	500	14/10/2005	29/10/2005	157.101
OGÓŁEM			29.430	11/10/2005	15/11/2005	442.620.588

W każdym kraju przeprowadzono porównanie uzyskanej próby z całą populacją. Dane na temat populacji uzyskano ze statystyk EUROSTATU bądź statystyk krajowych. We wszystkich krajach przeprowadzono procedurę ważenia próby stosując wagi zgodnie z rozkładami brzegowymi i łącznymi, opartymi na danych o ludności. We wszystkich krajach płeć, wiek, region statystyczny NUTS 2 i wielkość miejscowości zamieszkania zostały wprowadzone do procedury iteracyjnej. Do ważenia międzynarodowego (np. średniej UE) TNS Opinion & Social stosuje oficjalne dane o liczbie ludności, dostarczane przez EUROSTAT lub statystyki krajowe. Ilość osób przebadana w powtórnej procedurze ważenia jest podana w powyższej tablicy.

Przypominamy Czytelnikom, że wszystkie wyniki sondaży są jedynie szacunkami, których dokładność zależy od liczebności próby oraz obserwowanego rozkładu procentowego. Przy próbie około 1000 wywiadów, rzeczywiste odsetki wahają się w niżej podanych przedziałach ufności:

Obserwowane poparcie	10% lub 90%	20% lub 80%	30% lub 70%	40% lub 60%	50%
Przedziały ufności	± 1.9 punktów	± 2.5 punktów	± 2.7 punktów	± 3.0 punktów	± 3.1 punktów

KWESTIONARIUSZ

A	numer projektu TNS OBOP (101-105)	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	EB64.1 A	
B	kod państwa (106-107)	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	EB64.1 B	
C	centralny numer projektu (108-110)	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	EB64.1 C	
D	numer wywiadu (111-116)	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	EB64.1 D	
E	Podział próby	
	(117)	
	A	1
	B	2
	EB63.1 E	

Q1	Jakiej jest Pan(i) narodowości? Proszę wskazać kraj(e), który(e) jej odpowiada(ją).
----	---

(MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI)

	(118-149)
Belgia	1,
Dania	2,
Niemcy	3,
Grecja	4,
Hiszpania	5,
Francja	6,
Irlandia	7,
Włochy	8,
Luksemburg	9,
Holandia	10,
Portugalia	11,
Zjednoczone Królestwo (Wielka Brytania, Irlandia Północna)	12,
Austria	13,
Szwecja	14,
Finlandia	15,
Cypr (południowy)	16,
Czechy	17,
Estonia	18,
Węgry	19,
Łotwa	20,
Litwa	21,
Malta	22,
Polska	23,
Słowacja	24,
Słowenia	25,
Inne kraje	31,
Trudno powiedzieć	32,

EB64.1 Q1 TREND MODIFIED

JEŚLI "INNE" LUB "TRUDNO POWIEDZIEĆ" W Q1, ZAKOŃCZ WYWIAD

ZADAĆ D15B TYLKO JEŚLI OBECNIE NIE PRACUJE - ODPOWIEDZI 1 DO 4 W D15A.

D15a Jaką pracę Pan(i) obecnie wykonuje?

D15b Czy w przeszłości kiedykolwiek pracował(a) Pan(i) zarobkowo? Jaką Pan(i) pracę ostatnio wykonywał(a)?

	(150-151)	(152-153)
	D15a	D15b
	OBECNA PRACA	OSTATNIA PRACA
NIE PRACUJĄCY(A)		
Osoba zajmująca się domem, zakupami, aktualnie nigdzie niepracująca.	1	
Student(ka), Uczeń (uczennica)	2	
Bezrobotny(a) lub czasowo niepracujący(a)	3	
Emeryt lub niezdolny(a) do pracy z powodu choroby	4	
PRACUJĄCY NA WŁASNY RACHUNEK		
Rolnik	5	5
Rybak	6	6
Specjalista wolnego zawodu (prawnik, prywatna praktyka lekarska, księgowy, architekt itd.)	7	7
Właściciel sklepu, rzemieślnik, inna osoba pracująca na własny rachunek	8	8
Właściciele, udziałowcy (całkowici lub częściowi) przedsiębiorstw	9	9
PRACA NA ETACIE		
Zatrudnieni na etacie specjaliści (zatrudnieni lekarze, prawnicy, architekci, księgowi)	10	10
Zarząd, główni dyrektorzy, wyższa kadra kierownicza (Dyrektor Naczelny, Dyrektor Generalny, inny dyrektor)	11	11
Średnia kadra kierownicza (kierownicy działów, zastępcy, młodszy kierownik, nauczyciele, inżynierowie)	12	12
Pracownicy niższego szczebla, pracujący głównie przy biurku	13	13
Pracownicy niższego szczebla, praca związana z podróżami (sprzedawcy, kierowcy, ...)	14	14
Pracownicy niższego szczebla, zatrudnieni w sektorze usługowym (w szpitalu, restauracji, policji, straży...)	15	15
Nadzór	16	16
Robotnik wykwalifikowany	17	17
Inni robotnicy niewykwalifikowani, pomoc domowa	18	18
NIGDY NIE PRACOWAŁ(A) ZAROBKOWO		19

EB63.4 D15a D15b

QA1	Czy spotykając się z przyjaciółmi, dyskutuje Pan(i) na tematy polityczne często, czasami czy nigdy?
-----	---

(154)

często	1
czasami	2
nigdy	3
trudno powiedzieć	4

EB63.4 QA1

QA2	Jeżeli ma Pan(i) mocno ugruntowane poglądy na jakiś temat, to czy stara się Pan(i) przekonywać do nich swoich przyjaciół, krewnych, kolegów z pracy? Czy zdarza się to...?
-----	--

ODCZYTAJ

(155)

często	1
od czasu do czasu	2
rzadko	3
nigdy	4
trudno powiedzieć	5

EB63.4 QA2

QA3	Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) bardzo zadowolony(a), raczej zadowolony(a), raczej niezadowolony(a) czy zupełnie niezadowolony(a) z życia, jakie Pan(i) prowadzi?
-----	--

ODCZYTAJ

(156)

Bardzo zadowolony(a)	1
Raczej zadowolony(a)	2
Raczej niezadowolony(a)	3
Zupełnie niezadowolony(a)	4
Trudno powiedzieć	5

EB63.4 QA3

QA4	Jakie są Pana(i) oczekiwania odnośnie najbliższych dwunastu miesięcy? Czy najbliższe dwanaście miesięcy będzie lepsze, gorsze, czy takie same, jeśli chodzi o..?
-----	--

	ODCZYTAJ	Lepsze	Gorsze	Takie same	Trudno powiedzieć
--	----------	--------	--------	------------	-------------------

(157)	1	Ogólnie Pana(i) życie	1	2	3	4
(158)	2	Sytuację gospodarczą Polski	1	2	3	4
(159)	3	Sytuację finansową Pana(i) gospodarstwa domowego	1	2	3	4
(160)	4	Sytuację na rynku pracy w Polsce	1	2	3	4
(161)	5	Pana(i) osobistą sytuację zawodową	1	2	3	4

EB63.4 QA4

QA5	Jeśli porówna Pan(i) swoją obecną sytuację z tą sprzed pięciu lat, czy powiedział(a)by Pan(i), że sytuacja ta poprawiła się, pozostała taka sama, czy pogorszyła się?
-----	---

	(162)
poprawiła się	1
pozostała taka sama	2
pogorszyła się	3
trudno powiedzieć	4

EB63.4 QA5

QA6	Czy spodziewa się Pan(i), że w ciągu kolejnych pięciu lat Pana(i) osobista sytuacja poprawi się, pozostanie taka sama, czy pogorszy się?
-----	--

	(163)
poprawi się	1
pozostanie taka sama	2
pogorszy się	3
trudno powiedzieć	4

EB63.4 QA6

QA7	Teraz chciał(a)bym zapytać, na ile ufa Pan(i) pewnym instytucjom. O każdej z instytucji, które za chwilę odczytam, proszę powiedzieć, czy raczej jej Pan(i) ufa czy też nie?
-----	--

	(ODCZYTAJ)	RACZEJ UFAM	RACZEJ NIE UFAM	TRUDNO POWIEDZI EĆ
(164)	1 Prasa	1	2	3
(165)	2 Radio	1	2	3
(166)	3 Telewizja	1	2	3
(167)	4 Wymiar sprawiedliwości/polski system prawny	1	2	3
(168)	5 Policja	1	2	3
(169)	6 Wojsko	1	2	3
(170)	7 Instytucje religijne	1	2	3
(171)	8 Związki zawodowe	1	2	3
(172)	9 Partie polityczne	1	2	3
(173)	10 Duże firmy	1	2	3
(174)	11 Polski rząd	1	2	3
(175)	12 Sejm	1	2	3
(176)	13 Unia Europejska	1	2	3
(177)	14 Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ)	1	2	3
(178)	15 Organizacje charytatywne i wolontarystyczne	1	2	3

EB63.4 QA7 (4-9-11-12-13-14) - EB62.0 Q10 (1-2-3-5-6-7-8-10-15)

NIE ZADAWAĆ QA8a do QA10a w BG, RO, TR, HR i CY (Tureckiej Republice Cypru Północnego)

QA8a	Ogólnie mówiąc, czy uważa Pan(i), że polskie członkostwo w Unii Europejskiej jest ...?
------	--

ODCZYTAJ	
	(179)
czymś dobrym	1
czymś złym	2
ani dobrym, ani złym	3
trudno powiedzieć	4

EB63.4 QA8a

QA9a	Biorąc wszystko pod uwagę, czy powiedział(a)by Pan(i), że Polska skorzystała czy też nie skorzystała z członkostwa w Unii Europejskiej?
------	---

	(180)
skorzystała	1
nie skorzystała	2
trudno powiedzieć	3

EB63.4 QA9a

QA10a	Ludzie nie są zgodni w kwestii korzyści i strat wynikających z przynależności Polski do Unii Europejskiej. Odczytam teraz kilka spraw, proszę powiedzieć o każdej z nich, czy obecność Polski w Unii Europejskiej ma bardzo dobry, raczej dobry, raczej zły czy bardzo zły wpływ.

(WRĘCZ KARTĘ ZE SKALĄ - JEDNA ODPOWIEŹ W WIERSZU)

	(ODCZYTAJ)	Bardzo dobry wpływ	Raczej dobry wpływ	Raczej zły wpływ	Bardzo zły wpływ	Trudno powiedzie ć
(181)	1 Bezpieczeństwo naszego kraju	1	2	3	4	5
	2 Nasz eksport (towary sprzedawane do innych krajów)	1	2	3	4	5
(182)						
(183)	3 Poziom naszego życia	1	2	3	4	5
(184)	4 Nasze rolnictwo	1	2	3	4	5
(185)	5 Nasz przemysł	1	2	3	4	5
(186)	6 Nasz sektor usług	1	2	3	4	5
(187)	7 Zatrudnienie z naszym kraju	1	2	3	4	5

EB19 TREND MODIFIED

DLA WSZYSTKICH

QA11	Ogólnie rzecz biorąc, czy Unia Europejska wywołuje w Panu(i) bardzo pozytywne, raczej pozytywne, neutralne, raczej negatywne, czy też bardzo negatywne skojarzenia?
------	---

	(197)
bardzo pozytywne	1
raczej pozytywne	2
neutralne	3
raczej negatywne	4
bardzo negatywne	5
trudno powiedzieć	6

EB63.4 QA10

QA12	Czy Pan(i) osobiście jest za czy przeciw rozwojowi Europy w kierunku unii politycznej?
------	--

(198)

Za	1
Przeciw	2
Trudno powiedzieć	3

EB63.4 QA11

QA13	Co Unia Europejska znaczy dla Pana(i) osobiście?
------	--

WRĘCZ KARTĘ QA12a LUB QA12b - ODCZYTAJ - MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI - ROTACJA Z GÓRY NA DÓŁ LUB Z DOŁU DO GÓRY

(199-214)

Pokój	1,
Dobłą koniunkturę gospodarczą	2,
Demokrację	3,
Ochronę socjalną	4,
Swobodę podróżowania, podejmowania nauki lub pracy w dowolnym miejscu w Unii Europejskiej	5,
Zróżnicowanie kulturowe	6,
Silniejszy głos w świecie	7,
Euro	8,
Bezrobocie	9,
Biurokrację	10,
Marnotrawstwo pieniędzy	11,
Utratę naszej tożsamości kulturowej	12,
Większą przestępczość	13,
Niewystarczającą kontrolę zewnętrznych granic	14,
Inne (spontanicznie)	15,
Trudno powiedzieć	16,

EB63.4 QA12

QA14	Czy Unia Europejska wywołuje w Panu(i) osobiście uczucie ....?
------	--

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI)

(215-222)

entuzjazmu	1,
nadziei	2,
zaufania	3,
obojętności	4,
niepokoju	5,
nieufności	6,
odrzućenia	7,
trudno powiedzieć	8,

EB63.4 QA13

QA15	Dla każdego z poniższych stwierdzeń proszę powiedzieć, czy raczej się Pan(i) z nim zgadza czy też nie.			
------	--	--	--	--

	(ODCZYTAJ)	RACZEJ SIĘ ZGADZAM	RACZEJ SIĘ NIE ZGADZAM	TRUDNO POWIEDZI EĆ
--	------------	--------------------------	------------------------------	--------------------------

(223)	1	Mój głos liczy się w Unii Europejskiej.	1	2	3
(224)	2	Rozumiem, jak działa Unia Europejska.	1	2	3

EB63.4 QA14a&b TREND MODIFIED					
-------------------------------	--	--	--	--	--

QA16	W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z każdym z następujących zdań?						
(WRĘCZ KARTĘ - JEDNA ODPOWIEDZ W WIERSZU)							
	(ODCZYTAJ)	Całkowicie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Całkowicie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć	
(225)	1	Czuję się bardzo zaangażowany(a) w sprawy europejskie	1	2	3	4	5
	2	Chciał(a)bym być bardziej zaangażowany(a) w sprawy europejskie, ale nie wiem jak to zrobić	1	2	3	4	5
(226)	3	Instytucje europejskie powinny podejmować więcej wysiłków w celu dalszego zaangażowania obywateli UE w sprawy europejskie	1	2	3	4	5
(227)	4	Władze centralne w Polsce powinny podejmować więcej wysiłków w celu dalszego zaangażowania polskich obywateli w sprawy europejskie	1	2	3	4	5
(228)	5	Władze lokalne w Polsce powinny podejmować więcej wysiłków w celu dalszego zaangażowania polskich obywateli w sprawy europejskie	1	2	3	4	5
(229)							
EB64.2 NEW							

QA17a	Jakie jest Pana(i) zdaniem obecne tempo budowania Europy? Proszę spojrzeć na te cyfry. Numer 1 oznacza, że stoi w miejscu, numer 7 oznacza, że jest tak szybkie, jak to możliwe. Proszę wybrać jedną cyfrę, która najlepiej odzwierciedla Pana(i) opinię na temat obecnego tempa budowania Europy.
-------	--

QA17b	A która cyfra najlepiej odzwierciedla tempo, jakiego by Pan(i) chciał(a)?
-------	---

(WRĘCZ KARTĘ ZE SKALĄ)

ODCZYTAJ	(230)	(231)
	QA17a OBECNE TEMPO	QA17b POŻĄDANE TEMPO
Stoi w miejscu	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	6
Jest tak szybkie, jak to możliwe	7	7
Trudno powiedzieć	8	8

EB62.0 Q19a&b TREND

NIE ZADAWAĆ PUNKTU 10 W BE, DE, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, AT, PT i FI (STREFA EURO)

QA18	Niektórzy ludzie boją się budowania Europy, Unii Europejskiej. Przeczytam Panu(i) teraz listę obaw, jakie niektórzy mają w związku z tym procesem. W odniesieniu do każdego stwierdzenia proszę powiedzieć, czy na dzień dzisiejszy obawia się Pan(i) tego osobiście, czy też nie?
------	--

	ODCZYTAJ	Aktualnie obawia się	Aktualnie nie obawia się	Trudno powiedzie ć
--	----------	-------------------------	--------------------------------	--------------------------

(232)	1	Utrata władzy przez małe kraje członkowskie	1	2	3
(233)	2	Wzrost handlu narkotykami i międzynarodowej przestępczości zorganizowanej	1	2	3
(234)	3	Coraz rzadsze używanie naszego języka	1	2	3
(235)	4	Coraz więcej pieniędzy, jakie Polska będzie wpłacać do Unii Europejskiej	1	2	3
(236)	5	Utrata korzyści socjalnych	1	2	3
(237)	6	Utrata tożsamości i kultury narodowej	1	2	3
(238)	7	Kryzys gospodarczy	1	2	3
(239)	8	Przeniesienie miejsc pracy do innych krajów członkowskich, które mają niższe koszty produkcji	1	2	3
(240)	9	Więcej trudności dla polskich rolników	1	2	3
(241)	10	Koniec złotego	1	2	3

EB63.4 QA16

DLA WSZYSTKICH

QA19 Jak często...

(WRĘCZ KARTĘ)

	(ODCZYTAJ)	Cod zien nie	Kilka razy w tygo dniu	Raz lub dwa razy w tygo dniu	Rza dziej	Nigd y	Trud no powi edzi eć

(242)	1	ogląda Pan(i) wiadomości w telewizji	1	2	3	4	5	6
(243)	2	czyta Pan(i) wiadomości w prasie codziennej	1	2	3	4	5	6
(244)	3	śłucha wiadomości w radiu	1	2	3	4	5	6

EB63.4 QA17

QA20 Używając tej skali od 1 do 10, gdzie "1" oznacza "nie wiem nic", a "10" oznacza "wiem bardzo dużo", proszę powiedzieć, ile - w swoim odczuciu - wie Pan(i) o Unii Europejskiej, jej polityce i instytucjach?

(WRĘCZ KARTĘ ZE SKALĄ)

(245-246)

NIE WIEM NIC					WIEM BARDZO DUŻO				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

TRUDNO POWIEDZIEĆ 11

EB63.4 QA18

QA21 Które z następujących stwierdzeń jest najbliższe Pana(i) opinii?

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDZ)

(247)

Naprawdę potrzebuję wiedzieć znacznie więcej o Unii Europejskiej	1
Chciał(a)bym mieć trochę więcej informacji o Unii Europejskiej	2
Jeśli o mnie chodzi wystarczy mi to, co już wiem	3
Trudno powiedzieć	4

EB49.0 Q8

QA22	O jakich tematach dotyczących Unii Europejskiej lub obszarach jej działalności chciał(a)by Pan(i) uzyskać więcej informacji?

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI)

(248-266)

Kraje członkowskie i obywatele Unii Europejskiej	1,
Waluta europejska	2,
Rozszerzenie Unii Europejskiej o nowe kraje	3,
Pana(i) prawa jako obywatela Unii Europejskiej	4,
Sposób funkcjonowania instytucji Unii Europejskiej	5,
Polityka zagraniczna/ Stosunki zewnętrzne	6,
Wspólny (jednolity) rynek europejski	7,
Polityka zatrudnienia	8,
Rolnictwo i rybołówstwo	9,
Współpraca i pomoc rozwojowa, pomoc humanitarna	10,
Ochrona środowiska naturalnego i bezpieczeństwo nuklearne	11,
Nauka, badania i rozwój	12,
Polityka regionalna, pomoc mniej rozwiniętym regionom	13,
Działania na rzecz edukacji, kształcenia i młodzieży	14,
Telewizja i kinematografia	15,
Kultura	16,
Konsumenci	17,
Zdrowie i polityka społeczna	18,
Trudno powiedzieć	19,

EB49.0 Q9

QA23	Kiedy poszukuje Pan(i) informacji o Unii Europejskiej, jej polityce, instytucjach, z których z następujących źródeł Pan(i) korzysta? Z których jeszcze?
------	---

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI)

(267-278)

Uczestnictwo w konferencjach, dyskusjach, spotkaniach	1,
Dyskusje z krewnymi, przyjaciółmi, kolegami	2,
Gazety codzienne	3,
Inne gazety, czasopisma	4,
Telewizja	5,
Radio	6,
Internet	7,
Książki, broszury, ulotki informacyjne	8,
Telefon (infolinie, Europe Direct itp.)	9,
Nigdy nie poszukuję takich informacji, nie jestem zainteresowany(a)	10,
(SPONTANICZNIE)	11,
Inne (SPONTANICZNIE)	12,
Trudno powiedzieć	12,

EB63.4 QA19 TREND SLIGHTLY MODIFIED

--

QA24	Ogólnie rzecz biorąc, czy uważa Pan(i), że polska(ie) ... mówi(a) o Unii Europejskiej zbyt dużo, tyle ile trzeba czy też zbyt mało?
------	---

(JEDNA ODPOWIEDŹ W WIERSZU)

	(ODCZYTAJ)	zbyt dużo	tyle, ile trzeba	zbyt mało	trudno powiedzieć
--	------------	-----------	------------------	-----------	-------------------

(279)	1	stacje telewizyjne	1	2	3	4
(280)	2	stacje radiowe	1	2	3	4
(281)	3	prasa	1	2	3	4

EB63.4 QA20a

--

QA25	A czy myśli Pan(i), że polska(ie) ... przedstawia(ją) Unię Europejską zbyt pozytywnie, obiektywnie czy zbyt negatywnie?
------	---

(JEDNA ODPOWIEDŹ W WIERSZU)

	(ODCZYTAJ)	zbyt pozytywnie	obiektywnie	zbyt negatywnie	Trudno powiedzieć
--	------------	-----------------	-------------	-----------------	-------------------

(282)	1	stacje telewizyjne	1	2	3	4
(283)	2	stacje radiowe	1	2	3	4
(284)	3	prasa	1	2	3	4

EB63.4 QA20b

QA26	Czy kiedykolwiek słyshał(a) Pan(i) o...?			
------	--	--	--	--

	(ODCZYTAJ)	TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
--	------------	-----	-----	----------------------

(285)	1	Parlamencie Europejskim	1	2	3
(286)	2	Komisji Europejskiej	1	2	3
(287)	3	Radzie Unii Europejskiej	1	2	3
(288)	4	Trybunale Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich	1	2	3
(289)	5	Europejskim Rzeczniku Praw Obywatelskich	1	2	3
(290)	6	Europejskim Banku Centralnym	1	2	3
(291)	7	Europejskim Trybunale Obrachunkowym	1	2	3
(292)	8	Komitecie Regionów Unii Europejskiej	1	2	3
(293)	9	Komitecie Ekonomiczno-Społecznym Unii Europejskiej	1	2	3

EB63.4 QA21 (1-2-3-4-6) - EB62.0 Q27 (5-7-8-9)				
--	--	--	--	--

QA27	Proszę powiedzieć o każdej z tych instytucji, czy raczej jej Pan(i) ufa, czy raczej jej Pan(i) nie ufa?			
------	---	--	--	--

	(ODCZYTAJ)	RACZEJ UFAM	RACZEJ NIE UFAM	TRUDNO POWIEDZIEĆ
--	------------	----------------	--------------------	----------------------

(294)	1	Parlament Europejski	1	2	3
(295)	2	Komisja Europejska	1	2	3
(296)	3	Rada Unii Europejskiej	1	2	3
(297)	4	Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich	1	2	3
(298)	5	Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	1	2	3
(299)	6	Europejski Bank Centralny	1	2	3
(300)	7	Europejski Trybunał Obrachunkowy	1	2	3
(301)	8	Komitet Regionów Unii Europejskiej	1	2	3
(302)	9	Komitet Ekonomiczno-Społeczny Unii Europejskiej	1	2	3

EB63.4 QA23 (1-2-3-4-6) - EB62.0 Q29 (5-7-8-9)				
--	--	--	--	--

QA28	O każdym z poniższych stwierdzeń dotyczących Unii Europejskiej proszę powiedzieć, czy Pana(i) zdaniem jest ono prawdziwe czy fałszywe?
------	--

	(ODCZYTAJ)	PRAWDZIWE	FAŁSZYWE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
(303)	1 Unia Europejska składa się obecnie z 15 państw członkowskich.	1	2	3
(304)	2 Deputowani do Parlamentu Europejskiego są wybierani bezpośrednio przez obywateli Unii Europejskiej.	1	2	3
(305)	3 Unia Europejska ma swój własny hymn.	1	2	3
(306)	4 Ostatnie wybory do Parlamentu Europejskiego odbyły się w czerwcu 2002 roku.	1	2	3

EB63.4 QA24

PYTANIE DLA WSZYSTKICH

QA30	Jakie są Pana(i) zdaniem dwa najważniejsze problemy, wobec których stoi teraz Polska?
------	---

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - MAKSYMALNIE DWIE ODPOWIEDZI)

	(311-326)
Przestępczość	1,
Transport publiczny	2,
Sytuacja gospodarcza	3,
Wzrost cen/inflacja	4,
Opodatkowanie	5,
Bezrobocie	6,
Terroryzm	7,
Obronność/Polityka międzynarodowa	8,
Budownictwo mieszkaniowe	9,
Imigracja	10,
Służba zdrowia	11,
Szkolnictwo	12,
Emerytury	13,
Ochrona środowiska	14,
Inne (spontanicznie)	15,
Trudno powiedzieć	16,

EB63.4 QA26

QA31	Proszę powiedzieć, czy Pana(i) zdaniem decyzje dotyczące każdej z niżej wymienionych dziedzin, powinny być podejmowane przez rząd Polski, czy też wspólnie w ramach Unii Europejskiej?
------	--

	ODCZYTAJ ZMIENIAJĄC KOLEJNOŚĆ	RZĄD POLSKI	WSPÓLNI E W UNII EUROPEJ SKIEJ	TRUDNO POWIEDZI EĆ
(327)	1 Zwalczanie przestępczości	1	2	3
(328)	2 System podatkowy	1	2	3
(329)	3 Walka z bezrobociem	1	2	3
(330)	4 Zwalczanie terroryzmu	1	2	3
(331)	5 Obronność i polityka zagraniczna	1	2	3
(332)	6 Imigracja	1	2	3
(333)	7 System szkolnictwa	1	2	3
(334)	8 Emerytury i renty	1	2	3
(335)	9 Ochrona środowiska naturalnego	1	2	3
(336)	10 Opieka społeczna i zdrowotna	1	2	3
(337)	11 Polityka rolna i dotycząca rybołówstwa	1	2	3
(338)	12 Ochrona konsumentów	1	2	3
(339)	13 Badania naukowe i nad technologiami	1	2	3
(340)	14 Wsparcie regionów, w których występują problemy gospodarcze	1	2	3
(341)	15 Polityka energetyczna	1	2	3
(342)	16 Polityka konkurencji	1	2	3

EB62.0 Q35a TREND MODIFIED

QA32	Jaka jest Pana(i) opinia na temat każdego z poniższych stwierdzeń? Dla każdego stwierdzenia proszę powiedzieć, czy jest Pan(i) za czy przeciw.
------	--

	(ODCZYTAJ ZMIENIAJĄC KOLEJNOŚĆ)	ZA	PRZECIW	TRUDNO POWIEDZI EĆ
(343)	1 Europejska Unia Monetarna z jedną walutą - euro	1	2	3
(344)	2 Wspólna polityka międzynarodowa państw członkowskich Unii Europejskiej wobec innych krajów	1	2	3
(345)	3 Wspólna polityka obronna i bezpieczeństwa państw członkowskich Unii Europejskiej	1	2	3
(346)	4 Dalsze rozszerzenie Unii Europejskiej poprzez przyłączenie innych krajów w przyszłych latach	1	2	3
(347)	5 Konstytucja dla Unii Europejskiej	1	2	3
(348)	6 Tempo budowania Europy szybsze w jednej grupie krajów niż w innych krajach	1	2	3
(349)	7 Nauczanie dzieci w szkołach o tym, w jaki sposób funkcjonują instytucje Unii Europejskiej	1	2	3

EB63.4 QA28

QA33a	Dużo się obecnie mówi o tym, jakie powinny być cele Polski na następnych 10 czy 15 lat. Na tej karcie wymieniono niektóre z takich celów, o których mówi się, że powinny być najważniejsze. Czy mógłby (mogłaby) Pan(i) powiedzieć, który z nich Pan(i) osobiście uważa za najważniejszy w długim okresie?

QA33b	A który byłby według Pana(i) na drugim miejscu?
-------	---

(WREĆZ KARTĘ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

(ODCZYTAJ)	(350)	(351)
	QA33a Pierwszy z najważniejszych celów	QA33b Drugi z najważniejszych celów
Utrzymanie porządku w kraju	1	1
Umożliwienie ludziom większego wpływu na ważne decyzje podejmowane przez władze	2	2
Zwalczanie wzrostu cen	3	3
Ochrona wolności wypowiedzi	4	4
Trudno powiedzieć	5	5

EB52.1 Q12a&b

QA34	Z poniższej listy działań proszę wybrać trzy najważniejsze, którymi - Pana(i) zdaniem - Unia Europejska powinna zająć się w pierwszej kolejności?
------	---

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - MAKSYMALNIE TRZY ODPOWIEDZI)

(352-369)

Powitanie nowych krajów członkowskich	1,
Stawianie się bliższą obywatelom Europy poprzez dostarczanie im większej ilości informacji na temat Unii Europejskiej, jej polityki, instytucji	2,
Pomyślnie wprowadzenie wspólnej waluty europejskiej - euro	3,
Walka z biedą oraz wykluczeniem społecznym	4,
Ochrona środowiska	5,
Zagwarantowanie odpowiedniej jakości produktów spożywczych	6,
Ochrona konsumentów oraz zagwarantowanie odpowiedniej jakości innych produktów	7,
Walka z bezrobociem	8,
Reformowanie instytucji Unii Europejskiej oraz sposobu, w jaki funkcjonują	9,
Walka ze zorganizowaną przestępczością oraz handlem narkotykami	10,
Wzmacnianie politycznego i dyplomatycznego znaczenia Unii Europejskiej w świecie	11,
Utrzymywanie pokoju i bezpieczeństwa w Europie	12,
Gwarantowanie praw jednostek oraz poszanowania zasad demokracji w Europie	13,
Walka z terroryzmem	14,
Walka z nielegalną imigracją	15,
Inne (spontanicznie)	16,
Żadne z nich (SPONTANICZNIE)	17,
Trudno powiedzieć	18,

EB63.4 QA29

QA35	Czy Pana(i) zdaniem decyzje dotyczące europejskiej polityki obronności powinny być podejmowane przez rządy poszczególnych krajów, NATO czy też Unię Europejską?
------	---

(TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

(370)

rządy poszczególnych krajów	1
NATO	2
Unię Europejską	3
Inne (SPONTANICZNIE)	4
Trudno powiedzieć	5

EB61 Q31

--

QA36 Z którym z następujących dwóch stwierdzeń zgadza się Pan(i) w większym stopniu?

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(371)
Ze względu na swoje cele polityczne Unia Europejska powinna dysponować większymi środkami finansowymi	1
Cele polityczne Unii Europejskiej nie uzasadniają zwiększenia budżetu Unii	2
Trudno powiedzieć	3

EB63.4 QA30

QA37 Na jaki cel spośród następujących wydawanych jest Pana(i) zdaniem najwięcej pieniędzy z budżetu Unii Europejskiej?

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(372)
Zatrudnienie i sprawy socjalne	1
Rolnictwo	2
Badania naukowe	3
Pomoc dla regionów	4
Polityka zagraniczna i pomoc dla krajów spoza Unii Europejskiej	5
Koszty administracji i personelu, budynki	6
Inne (SPONTANICZNIE)	7
Trudno powiedzieć	8

EB63.4 QA31

QA38a Czy Pana(i) zdaniem Stany Zjednoczone mają tendencję do odgrywania pozytywnej, negatywnej, czy też ani pozytywnej, ani negatywnej roli, jeśli chodzi o:

	ODCZYTAJ	POZYTYWNEJ	NEGATYWNEJ	ANI POZYTYWNEJ, ANI NEGATYWNEJ	TRUDNO POWIEDZIEĆ
(373)	1	1	2	3	4
(374)	2	1	2	3	4
(375)	3	1	2	3	4
(376)	4	1	2	3	4
(377)	5	1	2	3	4

EB63.4 QA33a

QA38b	Czy Pana(i) zdaniem Unia Europejska ma tendencję do odgrywania pozytywnej, negatywnej, czy też ani pozytywnej, ani negatywnej roli, jeśli chodzi o:
-------	---

	ODCZYTAJ	POZYTYWNEJ	NEGATYWNEJ	ANI POZYTYWNEJ, ANI NEGATYWNEJ	TRUDNO POWIEDZIEĆ
(378)	1 Pokój na świecie	1	2	3	4
(379)	2 Walkę z terroryzmem	1	2	3	4
(380)	3 Wzrost gospodarczy na świecie	1	2	3	4
(381)	4 Walkę z ubóstwem na świecie	1	2	3	4
(382)	5 Ochronę środowiska	1	2	3	4

EB63.4 QA33b

QA39	Czy kiedykolwiek myśli Pan(i) o sobie nie tylko jako o Polaku/Polce, ale również Europejczyku/Europejce? Czy zdarza się to często, czasami czy nigdy?
------	---

(TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(383)
Często	1
Czasami	2
Nigdy	3
Trudno powiedzieć	4

EB37.0

QA40	Czy w najbliższej przyszłości widzi się Pan(i) jako ...?
------	--

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(384)
wyłącznie Polak/Polka	1
Polak/Polka i Europejczyk/Europejka	2
Europejczyk/Europejka i Polak/Polka	3
wyłącznie Europejczyk/Europejka	4
trudno powiedzieć	5

EB62.0 Q43a ballot A

QA41	Czy powiedział(a)by Pan(i) o sobie, że jest bardzo dumny(a), raczej dumny(a), niezbyt dumny(a) lub że w ogóle nie jest Pan(i) dumny(a) z tego, że jest Pan(i) Polakiem/Polką?
------	---

(NARODOWOŚĆ WEDŁUG ODPOWIEDZI NA PYTANIE Q1 - TYLKO JEDNA ODPOWIEDZ)

	(385)
bardzo dumny(a)	1
raczej dumny(a)	2
niezbyt dumny(a)	3
w ogóle nie jestem dumny(a)	4
trudno powiedzieć	5

EB62.0 Q45

QA42	A czy powiedział(a)by Pan(i) o sobie, że jest bardzo dumny(a), raczej dumny(a), niezbyt dumny(a) lub że w ogóle nie jest Pan(i) dumny(a) z tego, że jest Pan(i) Europejczykiem/Europejką?
------	---

(TYLKO JEDNA ODPOWIEDZ)

	(386)
bardzo dumny(a)	1
raczej dumny(a)	2
niezbyt dumny(a)	3
w ogóle nie jestem dumny(a)	4
trudno powiedzieć	6

EB62.0 Q46

QA43	A czy kiedykolwiek myśli Pan(i) o sobie jako o obywatelu świata? Czy zdarza się to często, czasami czy nigdy?
------	---

(TYLKO JEDNA ODPOWIEDZ)

	(387)
Często	1
Czasami	2
Nigdy	3
Trudno powiedzieć	4

EB64.2 NEW

QA44	Czy był(a)by Pan(i) za czy przeciw, aby każdy z następujących krajów stał się w przyszłości częścią Unii Europejskiej?
------	--

(ROTACJA)

	(ODCZYTAJ)	Za	Przeciw	Trudno powiedzie ć
--	------------	----	---------	--------------------------

(388)	1	Szwajcaria	1	2	3
(389)	2	Norwegia	1	2	3
(390)	3	Bośnia i Hercegowina	1	2	3
(391)	4	Chorwacja	1	2	3
(392)	5	Macedonia (Była Jugosłowiańska Republika Macedonii)	1	2	3
(393)	6	Serbia i Czarnogóra	1	2	3
(394)	7	Islandia	1	2	3
(395)	8	Albania	1	2	3
(396)	9	Bułgaria	1	2	3
(397)	10	Rumunia	1	2	3
(398)	11	Ukraina	1	2	3
(399)	12	Turcja	1	2	3

EB63.4 QB2

QA45	Proszę powiedzieć o każdym z następujących stwierdzeń, czy całkowicie Pan(i) się z nim zgadza, raczej się zgadza, raczej się nie zgadza czy całkowicie się nie zgadza?
------	--

(WRĘCZ KARTĘ)

		Całkowicie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Całkowicie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
(400)	1 Turcja częściowo należy do Europy ze względu na swoje położenie geograficzne.	1	2	3	4	5
(401)	2 Turcja częściowo należy do Europy ze względu na swoją historię.	1	2	3	4	5
(402)	3 Przyjęcie Turcji do Unii Europejskiej zwiększyłoby bezpieczeństwo w tym regionie.	1	2	3	4	5
(403)	4 Przyjęcie Turcji do Unii Europejskiej sprzyjałoby wzajemnemu zrozumieniu wartości europejskich i muzułmańskich.	1	2	3	4	5
(404)	5 Różnice kulturowe między Turcją a państwami członkowskimi Unii Europejskiej są zbyt znaczące, aby pozwolić na to przystąpienie.	1	2	3	4	5
(405)	6 Przyjęcie Turcji sprzyjałoby odnowieniu starzejącego się społeczeństwa europejskiego.	1	2	3	4	5
(406)	7 Wejście Turcji mogłoby oznaczać ryzyko imigracji do bardziej rozwiniętych krajów w Unii Europejskiej.	1	2	3	4	5
(407)	8 Aby przystąpić do Unii Europejskiej za około 10 lat, Turcja będzie musiała systematycznie przestrzegać praw człowieka.	1	2	3	4	5
(408)	9 Aby przystąpić do Unii Europejskiej za około 10 lat, Turcja będzie musiała znacznie poprawić stan swojej gospodarki.	1	2	3	4	5

EB63.4 QB3

NIE ZADAWAĆ W ES, EL, IT, SI, HU, LU, CY, MT, SK, LV, AT, DE i LT

QA46 Na podstawie tego, co Pan(i) wie, czy jest Pan(i) za czy przeciw Konstytucji Europejskiej?

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

(409)

Zdecydowanie za	1
Raczej za	2
Raczej przeciw	3
Zdecydowanie przeciw	4
Trudno powiedzieć	5

EB63.4 QC2 (FILTER MODIFIED)

DLA WSZYSTKICH

QA47 Proszę powiedzieć o każdym z następujących stwierdzeń, czy całkowicie Pan(i) się z nim zgadza, raczej się zgadza, raczej się nie zgadza czy całkowicie się nie zgadza. Jeżeli wszystkie kraje członkowskie przyjmą Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, uczyni to funkcjonowanie Unii Europejskiej ...

(JEDNA ODPOWIEDŹ W Wierszu)

	ODCZYTAJ	Całkowicie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Całkowicie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
--	----------	------------------------	--------------------	------------------------	----------------------------	-------------------

(410)	1	bardziej demokratycznym	1	2	3	4	5
(411)	2	sprawniejszym	1	2	3	4	5
(412)	3	bardziej przejrzystym	1	2	3	4	5

EB63.4 QC8

QA48	Proszę powiedzieć o każdym z następujących stwierdzeń, czy całkowicie Pan(i) się z nim zgadza, raczej się zgadza, raczej się nie zgadza czy całkowicie się nie zgadza. Jeżeli wszystkie kraje członkowskie przyjmą Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, uczyni to Unię Europejską ...
------	--

(JEDNA ODPOWIEDŹ W WIERSZU)

	ODCZYTAJ	Całkowicie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Całkowicie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
(413)	1 silniejszą w świecie	1	2	3	4	5
(414)	2 bardziej konkurencyjną gospodarczo	1	2	3	4	5
(415)	3 bardziej wrażliwą społecznie	1	2	3	4	5

EB63.4 QC9

ZADAĆ TYLKO W KRAJACH UE25

QA49	13 krajów przyjęło Konstytucję Europejską, ale Francja i Holandia zagłosowały na "nie". Które z następujących stwierdzeń najlepiej oddaje Pana(i) opinię?
------	---

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(416)
Państwa członkowskie Unii Europejskiej powinny kontynuować proces przyjmowania Konstytucji Europejskiej	1
Konstytucja Europejska powinna być ponownie negocjowana	2
Powinno się zrezygnować z Konstytucji Europejskiej	3
Trudno powiedzieć	4

EB64.2 NEW

DLA WSZYSTKICH

QA50	Które z następujących dwóch stwierdzeń najlepiej oddaje Pana(i) opinię?
------	---

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(417)
Konstytucja Europejska jest niezbędna do zapewnienia sprawnego funkcjonowania instytucji Unii Europejskiej	1
Konstytucja Europejska nie jest niezbędna do zapewnienia sprawnego funkcjonowania instytucji Unii Europejskiej	2
Trudno powiedzieć	3

EB64.2 NEW

QA51	Ogólnie rzecz biorąc, czy Pana(i) zdaniem jakość życia w Europie jest obecnie wyższa czy niższa niż w ...?
------	--

(WRĘCZ KARTĘ)

ODCZYTAJ	ZNA CZNI E WYŻ SZA	TRO CHE WYŻ SZA	TRO CHE NIŻS ZA	ZNA CZNI E NIŻS ZA	TAK A SAM A (SP ONT ANI CZNI E)	TRU DNO PO WIE DZIE Ć
----------	--------------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------------	---	--------------------------------------

(418)	1	Stanach Zjednoczonych	1	2	3	4	5	6
(419)	2	Japonii	1	2	3	4	5	6
(420)	3	Chinach	1	2	3	4	5	6
(421)	4	Indiach	1	2	3	4	5	6

EB63.4 QD4 TREND SLIGHTLY MODIFIED

QA52	Czy Pana(i) zdaniem gospodarka europejska osiąga lepsze, gorsze czy takie same wyniki jak gospodarka ...?
------	---

(WRĘCZ KARTĘ)

ODCZYTAJ	LEPSZE WYNIKI	GORSZE WYNIKI	TAKIE SAME WYNIKI	TRUDNO POIWEDZI EĆ
----------	------------------	------------------	-------------------------	--------------------------

(422)	1	amerykańska	1	2	3	4
(423)	2	japońska	1	2	3	4
(424)	3	chińska	1	2	3	4
(425)	4	indyjska	1	2	3	4

EB63.4 QD5a

QA53	Proszę powiedzieć, czy pod każdym z następujących względów Unia Europejska - Pana(i) zdaniem - wyprzedza, pozostaje w tyle czy jest na tym samym poziomie co Stany Zjednoczone.

(WRĘCZ KARTĘ - JEDNA ODPOWIEDŹ W WIERSZU)

	(ODCZYTAJ)	Wyprzedza	Pozostaje w tyle	Jest na tym samym poziomie	Trudno powiedzieć
(426)	1 Badania naukowe	1	2	3	4
(427)	2 Badania medyczne	1	2	3	4
(428)	3 Ochrona środowiska naturalnego	1	2	3	4
(429)	4 Innowacyjne technologie	1	2	3	4
(430)	5 System opieki zdrowotnej	1	2	3	4
(431)	6 Edukacja - poziom i jakość kształcenia	1	2	3	4
(432)	7 Zwalczanie nierówności społecznych	1	2	3	4
(433)	8 Zwalczanie bezrobocia	1	2	3	4
(434)	9 Zwalczanie dyskryminacji	1	2	3	4
(435)	10 Tworzenie firm	1	2	3	4

EB63.4 QD5b

QA54	Jednolity (wspólny) rynek europejski przyczynił się do zaostrzenia konkurencji w wielu dziedzinach, takich jak: transport, usługi telekomunikacyjne, usługi bankowe i ubezpieczenia. Ogólnie rzecz biorąc, czy Pana(i) zdaniem jest to zjawisko ...?
------	--

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(436)
Zdecydowanie pozytywne	1
Raczej pozytywne	2
Raczej negatywne	3
Zdecydowanie negatywne	4
Ani pozytywne, ani negatywne (SPONTANICZNIE)	5
Trudno powiedzieć	6

EB62.1 QB6

QA55	Globalizacja handlu ma wiele konsekwencji. Kiedy słyszy Pan(i) słowo "globalizacja", co najpierw przychodzi Panu(i) na myśl?
------	--

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(437)
Szanse dla polskich przedsiębiorstw na nowe rynki zbytu	1
Inwestycje zagraniczne w Polsce	2
Przenoszenie się niektórych firm do krajów, gdzie siła robocza jest tańsza	3
Większa konkurencja dla polskich firm	4
Inne (SPONTANICZNIE)	5
Trudno powiedzieć	6

EB63.4 QD6 TREND SLIGHTLY MODIFIED

QA56	W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza z następującym stwierdzeniem: Unia Europejska chroni nas przed negatywnymi skutkami globalizacji.
------	--

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(438)
Całkowicie się zgadzam	1
Raczej się zgadzam	2
Raczej się nie zgadzam	3
Całkowicie się nie zgadzam	4
Trudno powiedzieć	5

EB64.2 NEW

QA57	Który z następujących poglądów jest bliższy Pana(i) własnej opinii? Firmy, które przenoszą swoją działalność do innego kraju ogólnie rzecz biorąc...
------	--

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(439)
Nie mają innego wyjścia, jeżeli chcą uniknąć upadłości	1
Czynią tak, aby zwiększyć swoje zyski	2
Trudno powiedzieć	3

EB63.4 QD7

QA58 O każdym z poniższych stwierdzeń proszę powiedzieć czy Pan(i) ...?

(WREĆZ KARTĘ)

	(ODCZYTAJ)	ZDECYDO WANIE SIĘ ZGADZA	RACZEJ SIĘ ZGADZA	RACZEJ SIĘ NIE ZGADZA	ZDECYDO WANIE SIĘ NIE ZGADZA	TRUDNO POWIEDZI EĆ
--	------------	-----------------------------------	-------------------------	-----------------------------	---------------------------------------	--------------------------

(440)

1	Potrzebujemy imigrantów do pracy w niektórych sektorach naszej gospodarki	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---	---

(441)

2	Przybycie imigrantów do Europy może skutecznie rozwiązać problem starzenia się ludności w Europie	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---	---

EB62.1 QB9

JEŻELI „OBECNIE PRACUJE”, ODPOWIEDZI 5 DO 18 W D15a

QA59 Czy jest Pan(i) zdecydowanie pewny(a), raczej pewny(a), raczej nie jest Pan(i) pewny(a), czy w ogóle nie jest Pan(i) pewny(a), że utrzyma Pan(i) swoją pracę w najbliższych miesiącach?

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDZ)

(442)

zdecydowanie jestem pewny(a)	1
raczej jestem pewny(a)	2
raczej nie jestem pewny(a)	3
w ogóle nie jestem pewny(a)	4
trudno powiedzieć	5

EB62.1 QB15

DLA WSZYSTKICH

QA60 Kiedy obecnie myśli Pan(i) o przyszłości systemu emerytalnego, to czy czuje się Pan(i) ...?

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDZ)

(443)

Bardzo pewnie	1
Raczej pewnie	2
Raczej niepewnie	3
W ogóle niepewnie	4
Trudno powiedzieć	5

EB62.1 QB17

JEŻELI „OBECNIE PRACUJE”, ODPOWIEDZI 5 DO 18 W D15a

QA61	Gdyby miał(a) Pan(i) wybrać jeden z następujących sposobów zagwarantowania finansowania systemu emerytalnego w Polsce, który z nich byłby dla Pana(i) najłatwiejszy do zaakceptowania?
------	--

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(444)
Pracować i opłacać składki przez więcej lat	1
Zachować obecny wiek przejścia na emeryturę i płacić wyższe składki na ubezpieczenia społeczne	2
Zachować obecny wiek przejścia na emeryturę i pogodzić się z tym, że będzie się otrzymywać niższą emeryturę	3
Żadna z powyższych (SPONTANICZNIE)	4
Połączenie wszystkich trzech (SPONTANICZNIE)	5
Trudno powiedzieć	6

EB62.1 QB18a

JEŻELI „OBECNIE NIE PRACUJE”, ODPOWIEDZI 1 DO 4 W D15a

QA62	Który z następujących sposobów zagwarantowania finansowania systemu emerytalnego w Polsce byłby, Pana(i) zdaniem, najłatwiejszy do zaakceptowania dla osoby pracującej?
------	---

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(445)
Pracować i opłacać składki przez więcej lat	1
Zachować obecny wiek przejścia na emeryturę i płacić wyższe składki na ubezpieczenia społeczne	2
Zachować obecny wiek przejścia na emeryturę i pogodzić się z tym, że będzie się otrzymywać niższą emeryturę	3
Żadna z powyższych (SPONTANICZNIE)	4
Połączenie wszystkich trzech (SPONTANICZNIE)	5
Trudno powiedzieć	6

EB62.1 QB18b

DLA WSZYSTKICH

QA63 Które z następujących rozwiązań wskazał(a)by Pan(i) jako najważniejsze dla poprawy wyników gospodarki europejskiej?

(ODCZYTAJ - MAKSYMALNIE TRZY ODPOWIEDZI)

(446-453)

Zwiększenie prawnie dopuszczalnej liczby godzin pracy	1,
Poprawa edukacji i przygotowania zawodowego	2,
Inwestycje w badania naukowe i innowacje	3,
Ułatwienia w zakładaniu firm	4,
Bardziej efektywne zużycie energii	5,
Inwestycje w infrastrukturę transportową (autostrady, kolej itp.)	6,
Inne (SPONTANICZNIE)	7,
Trudno powiedzieć	8,

EB63.4 QD8

QA64 Ze względu na wysokie ceny energii niektórzy proponują podjęcie nowych środków, które pomogą ludziom zmniejszyć zużycie energii. Co Pana(i) zdaniem powinno być priorytetem władz publicznych w zakresie pomocy ludziom w zmniejszeniu zużycia energii?

(ODCZYTAJ – MAKSYMALNIE 2 ODPOWIEDZI)

(454-459)

Dostarczanie więcej informacji o wydajnym wykorzystaniu energii	1,
Opracowanie systemu zachęt podatkowych (ulg) promujących wydajne wykorzystanie energii	2,
Przyjęcie wyższych norm wydajności dla sprzętu zużywającego energię	3,
Surowsze kontrolowanie przestrzegania istniejących norm wydajności wykorzystania energii	4,
Inne (JAKIE – SPONTANICZNIE)	5,
Trudno powiedzieć	6,

EB64.2 NEW

QA65	W celu obniżenia naszej zależności od zagranicznych zasobów energii rządy muszą wybierać spośród dostępnych, niekiedy kosztownych rozwiązań. Na których spośród następujących rozwiązań powinny przede wszystkim skupić się polskie władze w najbliższych latach?

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ – MAKSYMALNIE 2 ODPOWIEDZI)

(460-467)

Promować zaawansowane badania służące nowym technologiom energetycznym (wodór, czysty węgiel itp.)	1,
Wprowadzać regulacje w celu obniżenia naszej zależności od ropy	2,
Zwiększać wykorzystanie energii jądrowej	3,
Zwiększać wykorzystanie energii słonecznej	4,
Zwiększać wykorzystanie energii wiatru	5,
Żadne z powyższych (SPONTANICZNIE)	6,
Inne (JAKIE - SPONTANICZNIE)	7,
Trudno powiedzieć	8,

EB64.2 NEW

ZADAĆ PODPRÓBIE A

QA66a	Czy był(a)by Pan(i) gotowy(a) płacić więcej za energię wytwarzaną ze źródeł odnawialnych niż za energię wytwarzaną z innych źródeł? (JEŚLI TAK) O ile więcej był(a)by Pan(i) gotowy(a) płacić?
-------	--

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

(468)

Nie, nie jestem gotowy(a) płacić więcej	1
Tak, płacił(a)bym do 5% więcej	2
Tak, płacił(a)bym 6 do 10% więcej	3
Tak, płacił(a)bym 11 do 25% więcej	4
Tak, płacił(a)bym ponad 25% więcej	5
Trudno powiedzieć	6

EB57.0 Q26

ZADAĆ PODPRÓBIE B

QA66b	Jak może Pan(i) wie, stoimy teraz przed nowymi wyzwaniami związanymi z energią (jak na przykład wysokie ceny energii, międzynarodowe zobowiązania do obniżenia emisji dwutlenku węgla), które mogłyby wymagać pewnych wysiłków ze strony obywateli. Z którą z następujących propozycji najbardziej się Pan(i) zgadza?
-------	---

(WRĘCZ KARTĘ – ODCZYTAJ – TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(469)
Ponieważ nie zamierzam zmieniać swoich przyzwyczajeń związanych ze zużyciem energii, był(a)bym gotowy(a) płacić więcej	1
Ponieważ zamierzam zmniejszyć swoje zużycie energii, nie był(a)bym gotowy(a) płacić więcej	2
Żadne z powyższych (SPONTANICZNIE)	3
Nie zamierzam zmieniać swoich przyzwyczajeń związanych ze zużyciem energii i nie był(a)bym gotowy(a) płacić więcej (SPONTANICZNIE)	4
Zamierzam zmniejszyć swoje zużycie energii i był(a)bym gotowy(a) płacić więcej (SPONTANICZNIE)	5
Inne (JAKIE - SPONTANICZNIE)	6
Trudno powiedzieć	7

EB64.2 NEW

DLA WSZYSTKICH

QA67	Jaki jest Pana(i) zdaniem najwłaściwszy szczebel do podejmowania decyzji służących odpowiedzi na nowe wyzwania związane z energią, którym musimy stawić czoła w nadchodzących latach?
------	---

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(470)
Szczebel europejski	1
Szczebel kraju	2
Szczebel lokalny, samorządowy	3
Trudno powiedzieć	4

EB64.2 NEW

--

QA68	Pokażę teraz Panu(i) listę wyrobów i urządzeń. Kiedy podejmuje Pan(i) decyzję o zakupie nowego z nich, czy zwraca Pan(i) dużą uwagę, niewielką uwagę, czy w ogóle nie zwraca Pan(i) uwagi na ilość zużywanej przez ten wyrób energii?
------	---

(JEDNA ODPOWIEDŹ W WIERSZU)

	(ODCZYTAJ)	Dużą uwagę	Niewielką uwagę	W ogóle nie zwracam uwagi	Trudno powiedzieć
(471)	1 Żarówka	1	2	3	4
(472)	2 Lodówka	1	2	3	4
(473)	3 Samochód	1	2	3	4

EB57.0 Q27 TREND MODIFIED

--

QA69	Przypuśćmy, że cena jednego litra benzyny bezołowiowej lub oleju napędowego osiągnie 6 złotych. Czy korzystał(a)by Pan(i) ze swojego samochodu znacznie rzadziej, trochę rzadziej czy tak samo często?
------	--

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)
----

	(474)
Znacznie rzadziej	1
Trochę rzadziej	2
Tak samo często	3
Nie dotyczy (SPONTANICZNIE)	4
Trudno powiedzieć	5

EB64.2 NEW

JEŻELI "ZNACZNIE RZADZIEJ" LUB "TROCHĘ RZADZIEJ", ODPOWIEDZI 1 LUB 2 W QA69

--

QA70	Co zrobił(a)by Pan(i) w pierwszej kolejności, żeby rzadziej używać swojego samochodu?
------	---

(ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)
----

	(475)
Częściej korzystał(a)bym z komunikacji publicznej	1
Przeprowadził(a)bym się bliżej miejsca pracy	2
Wspólnie korzystał(a)bym z samochodu wraz z rodziną/znajomymi/sąsiadami ...	3
Więcej chodził(a)bym na piechotę	4
Korzystał(a)bym z roweru	5
Inne (SPONTANICZNIE)	6
Trudno powiedzieć	7

EB64.2 NEW

Przejdźmy do innego tematu.

ZADAJ QB TYLKO W KRAJACH UE 25

QB1	Polityka rolna Unii Europejskiej ma na celu dążenie do rozwiązań korzystnych zarówno dla konsumentów, jak i dla rolników. Z którymi spośród następujących stwierdzeń Pan(i) się zgadza?
-----	---

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI)

(476-487)

gwarantuje ona, że kupowana żywność jest bezpieczna	1,
gwarantuje ona, że kupowana żywność jest dobrej jakości	2,
gwarantuje ona, że kupowana żywność jest zdrowa	3,
gwarantuje ona, że kupowana żywność ma umiarkowaną cenę	4,
gwarantuje ona wystarczające informacje na temat regionu geograficznego, z którego pochodzi kupowana żywność	5,
gwarantuje ona wystarczające informacje na temat sposobu produkcji i przetwarzania żywności	6,
gwarantuje ona dobre traktowanie zwierząt hodowlanych	7,
jest korzystniejsza dla konsumentów niż dla rolników	8,
jest korzystniejsza dla rolników niż dla konsumentów	9,
sprzyja rolnikom i konsumentom w równym stopniu	10,
żadne z tych (SPONTANICZNIE)	11,
Trudno powiedzieć	12,

EB62.2 QB1

QB2	Które spośród następujących powinny być - Pana(i) zdaniem - trzema najważniejszymi celami Unii Europejskiej w zakresie polityki rolnej?
-----	---

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - MAKSYMALNIE TRZY ODPOWIEDZI)

(488-501)

zapewnienie rolnikom stabilnych i odpowiednich dochodów	1,
poprawa konkurencyjności europejskiego rolnictwa na rynkach światowych	2,
pomoc rolnikom w dostosowaniu produkcji do oczekiwań konsumentów	3,
sprzysiężenie życia na wsi oraz jego poprawa	4,
zmniejszenie różnic między regionami o różnym stopniu rozwoju	5,
zachęcanie do różnicowania produktów rolnych i działalności rolnej	6,
wspieranie ekologicznych metod produkcji rolnej	7,
propagowanie poszanowania środowiska naturalnego	8,
ochrona specyfiki i smaku europejskich produktów rolnych	9,
ochrona małych i średnich gospodarstw rolnych	10,
zapewnienie, żeby produkty rolne były zdrowe i bezpieczne	11,
zapewnienie dobrych warunków zwierzętom hodowlanym	12,
żadne z tych (SPONTANICZNIE)	13,
trudno powiedzieć	14,

EB62.2 QB2

QB3	A czy uważa Pan(i), że polityka rolna Unii Europejskiej spełnia obecnie swoją rolę raczej dobrze czy raczej źle, jeśli chodzi o ...?
-----	--

(WRĘCZ KARTĘ)

	ODCZYTAJ	RACZEJ DOBRZE	RACZEJ ŹLE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
(502)	1 zapewnienie rolnikom stabilnych i odpowiednich dochodów	1	2	3
(503)	2 poprawę konkurencyjności europejskiego rolnictwa na rynkach światowych	1	2	3
(504)	3 pomoc rolnikom w dostosowaniu produkcji do oczekiwań konsumentów	1	2	3
(505)	4 sprzyjanie życiu na wsi oraz jego poprawę	1	2	3
(506)	5 zmniejszenie różnic między regionami o różnym stopniu rozwoju	1	2	3
(507)	6 wspieranie zróżnicowania (dywersyfikacji) produktów rolnych i działalności rolniczej	1	2	3
(508)	7 wspieranie ekologicznych metod produkcji rolnej	1	2	3
(509)	8 propagowanie poszanowania środowiska naturalnego	1	2	3
(510)	9 ochronę specyfiki i smaku europejskich produktów rolnych	1	2	3
(511)	10 ochronę małych i średnich gospodarstw rolnych	1	2	3
(512)	11 zapewnienie, żeby produkty rolne były zdrowe i bezpieczne	1	2	3
(513)	12 zapewnienie dobrych warunków zwierzętom hodowlanym	1	2	3

EB62.2 QB3

QB4	Unia Europejska w coraz mniejszym stopniu dotuje produkty rolne. Z drugiej strony, przeznacza więcej funduszy na ochronę i rozwój gospodarki rolnej jako takiej oraz na bezpośrednią pomoc dla rolników. Czy uważa Pan(i), że taki kierunek zmian jest...?
-----	--

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

	(514)
bardzo dobry	1
raczej dobry	2
raczej zły	3
bardzo zły	4
ani dobry, ani zły (SPONTANICZNIE)	5
trudno powiedzieć	6

EB62.2 QB4

METRYCZKA

DLA WSZYSTKICH

D1 W kwestiach związanych z polityką ludzie mówią o „lewicy” i „prawicy”. Gdzie umieścił(a)by Pan(i) swoje poglądy na tej oto skali?

(WRĘCZ KARTĘ) - (ANKIETER: NIE PODPOWIADAJ. JEŚLI RESPONDENT SIĘ WAHA, SPRÓBUJ PONOWNIE)

(515-516)

LEWICA					PRAWICA				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Odmowa 11

Trudno powiedzieć 12

EB63.4 D1

Brak pytań D2 do D6

D7 Czy może Pan(i) podać cyfrę, która najlepiej oddaje Pana(i) aktualną sytuację?

(WRĘCZ KARTĘ - ODCZYTAJ - TYLKO JEDNA ODPOWIEDŹ)

(517-518)

pozostający(a) w związku małżeńskim	1
pozostający(a) w kolejnym związku małżeńskim	2
kawaler/panna, aktualnie żyjący(a) z partnerką(em)	3
kawaler/panna, nigdy nie żyjący(a) z partnerką(em)	4
kawaler/panna, żyjący(a) poprzednio z partnerką(em), a obecnie samotnie	5
rozwódziona(a)	6
pozostający(a) w separacji	7
wdowiec/ wdowa	8
Inne (SPONTANICZNIE)	9
odmowa (SPONTANICZNIE)	10

EB63.4 D7

D8 Ile miał(a) Pan(i) lat, kiedy skończył(a) Pan(i) kształcenie - szkołę lub studia - odbywane w trybie dziennym?

(ANKIETER: JEŚLI "NADAL SIĘ UCZY/STUDIUJE W SYSTEMIE DZIENNYM", WPISZ 00. JEŚLI "NIE UCZYŁEM(AM) SIĘ W SYSTEMIE DZIENNYM", WPISZ 98. JEŚLI "TRUDNO POWIEDZIEĆ", WPISZ 99)

(519-520)

EB63.4 D8

Brak pytania D9									
D10	Płeć respondenta								
(521)									
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">mężczyzna</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">1</td> </tr> <tr> <td>kobieta</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> </table>	mężczyzna	1	kobieta	2				
mężczyzna	1								
kobieta	2								
EB63.4 D10									
D11	Ile ma Pan(i) lat?								
(522-523)									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 40%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 40%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 20%;"></td> </tr> </table>									
EB63.4 D11									
Brak pytań D12 do D14									
D15a i D15b zadawane po Q1									
Brak pytań D16 do D24									
D25	Czy powiedział(a)by Pan(i), że mieszka...?								
ODCZYTAJ									
(524)									
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">na obszarze wiejskim lub na wsi</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">1</td> </tr> <tr> <td>w średnim lub małym mieście</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> <tr> <td>w dużym mieście</td> <td style="text-align: center;">3</td> </tr> <tr> <td>trudno powiedzieć</td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> </table>	na obszarze wiejskim lub na wsi	1	w średnim lub małym mieście	2	w dużym mieście	3	trudno powiedzieć	4
na obszarze wiejskim lub na wsi	1								
w średnim lub małym mieście	2								
w dużym mieście	3								
trudno powiedzieć	4								
EB63.4 D25									
Brak pytań D26 do D39									
D40a	Proszę powiedzieć, ile osób w wieku 15 lat lub więcej jest w Pana(i) gospodarstwie domowym, łącznie z Panem(ią)?								
(ANKIETER: ODCZYTAJ - ZAPISZ)									
(525-526)									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 40%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 40%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 20%;"></td> </tr> </table>									
EB63.4 D40a									
D40b	Proszę powiedzieć, ile dzieci poniżej 10 roku życia jest w Pana(i) gospodarstwie domowym?								
(ANKIETER: ODCZYTAJ - ZAPISZ)									
(527-528)									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 40%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 40%; border: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 20%;"></td> </tr> </table>									
EB63.4 D40b									

(NIE SUGERUJ – REKODUJ – MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI) - (WSTAW LISTĘ GŁÓWNYCH STACJI RADIOWYCH DOSTĘPNYCH W KRAJU + INNE)

D49b Czy może Pan(i) wymienić nazwy tych stacji radiowych, których słucha Pan(i) regularnie, to znaczy przynajmniej pięć razy w tygodniu?

KODY STACJI RADIOWYCH (KODY KRAJOWE)

(554,555-574)

EB64.2 NEW

(NIE SUGERUJ – REKODUJ – MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI) - (WSTAW LISTĘ GŁÓWNYCH GAZET CODZIENNYCH DOSTĘPNYCH W KRAJU + INNE)

D49c Czy może Pan(i) wymienić tytuły tych gazet codziennych, które czyta Pan(i) regularnie, to znaczy przynajmniej trzy razy w tygodniu?

KODY GAZET CODZIENNYCH (KODY KRAJOWE)

(575,576-595)

EB64.2 NEW

D50	W jakich celach, spośród następujących, korzysta Pan(i) z Internetu przynajmniej raz w tygodniu?	
(ODCZYTAJ - MOŻLIWE KILKA ODPOWIEDZI)		
		(596-611)
Poszukiwanie informacji (z wykorzystaniem wyszukiwarek)		1,
Czytanie gazety		2,
Słuchanie radia		3,
Oglądanie telewizji		4,
Wchodzenie na blogi		5,
Wchodzenie na fora internetowe		6,
Wchodzenie na czaty		7,
Zakupy przez Internet (on line)		8,
Wchodzenie na strony związane z rozrywką (sportowe, samochodowe itp.)		9,
Dostęp do konta bankowego przez Internet (e-banking)		10,
Korzystanie ze stron internetowych instytucji publicznych		11,
Sprawdzanie informacji praktycznych (pogody, rozkładów jazdy itp.)		12,
Nie korzystam z Internetu / Nie mam dostępu do Internetu (SPONTANICZNIE)		13,
Korzystam rzadziej z Internetu (SPONTANICZNIE)		14,
Inne (SPONTANICZNIE)		15,
Trudno powiedzieć		16,
EB64.2 NEW		

P7	Region
	(KODY LOKALNE)
	(627-628)
	<input type="text"/>
	EB63.4 P7
P8	Kod pocztowy
	(629-636)
	<input type="text"/>
	EB63.4 P8
P9	Numer punktu doboru próby
	(637-644)
	<input type="text"/>
	EB63.4 P9
P10	Numer ankietera
	(645-652)
	<input type="text"/>
	EB63.4 P10
P11	Waga
	(653-660)
	<input type="text"/>
	EB63.4 P11